Effekten af MGK

en analyse af MGKs betydning for uddannelse og musikliv

Christian Kallehauge
MGK Danmark
2026

Indholdsfortegnelse

Indhold

Indholdsfortegnelse 2

Forord 3

Rapportens overordnede konklusioner 5

Del 1: Effekten af MGK - at forberede elever til optagelse på en videregående musikuddannelse 7

- Kapitel 1 - Efter MGK: Optag på videregående musikuddannelse 9
- Kapitel 2 - MGKs rolle på de danske musikkonservatorier 18
- Kapitel 3 - Kunstnerisk og personlig udvikling 26

Del 2 – Effekten af MGK - at stimulere det lokale musikliv 38

- Kapitel 4 - Musikalsk mobilitet og lokal forankring: MGKs geografiske betydning 39
- Kapitel 5 - MGKs rolle i det lokale musikliv 49
- Kapitel 6 – Musikalsk udøvelse, virke og profession 60

Rapportens afsluttende perspektiv 79

Metode og teori 81

- Den kvantitative undersøgelse 81
- De kvalitative interviews 84
- Afgrænsning og anden litteratur 86
- Teori- & begrebsafklaring 88

Figurliste 91

Litteraturliste 93

Forord

Musikalsk Grundkursus (MGK) udgør en central del af den danske musikuddannelsesstruktur. Som et gratis talentforløb tæt forbundet med musikskolen skal MGK ifølge bekendtgørelsen *uddanne musikudøvere, som kan stimulere det lokale musikliv, og forberede elever til optagelse på en videregående musikuddannelse*[1]. De to formål danner rammen for rapportens samlede undersøgelse af MGKs effekt.

Igangsættelsen af undersøgelsen udspringer af *Rammeaftalen for MGK 2022–2025* mellem Statens Kunstfonds Projektstøtteudvalg for Musik og MGK-centrene. Aftalen forpligter centrene til i fællesskab at etablere en sekretariatsfunktion, der skal styrke kvaliteten og ensartetheden i MGKs faglige og administrative virke. Som led heri indgår blandt andet udvikling af fælles målemetoder, systematisk dataindsamling og udarbejdelse af nationale analyser. Rapporten her er et direkte resultat af det arbejde og udgør i den forbindelse et fælles nationalt vidensgrundlag om MGK.

Rapportens formål er at skabe et solidt vidensgrundlag om effekten af MGK som både uddannelsesvej og dets rolle i et lokalt musik- og kulturliv. Del 1 belyser MGK som adgangsvej og modningsrum. Kapitlerne dokumenterer hvordan forløbet øger chancen for optag på konservatorierne, og hvordan eleverne udvikler sig musikalsk og personligt gennem deres tid på MGK. Del 2 ser på, hvordan MGK-centrene påvirker de musikmiljøer, de er en del af, og hvordan tidligere elever fortsat bidrager til musiklivet som udøvere, undervisere og formidlere.

Undersøgelsen bygger på et omfattende datagrundlag, der zoomer ind på de MGK-elever, der blev afgangsført i perioden 2018 - 2019. Da rapportens registerdata omfatter elever der blev optaget for op til 10 år siden, giver analyserne et tilbageblik på en periode, hvor vilkår, elevtal, økonomi og pædagogiske prioriteringer på flere områder adskilte sig fra i dag. Resultaterne skal derfor læses som et historisk udgangspunkt.

På baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik og MGK Danmark dokumenteres elevernes uddannelses- og beskæftigelsesforløb, og en landsdækkende survey blandt de tidligere elever belyser deres oplevelser med MGK og efterfølgende musikalske virke.

Foruden de interne perspektiver om MGK er der foretaget en række interviews med undervisere, ledere af musikskoler og musikkonservatorier samt lokale kulturaktører i Esbjerg og København, til at belyse hvordan MGK ses udefra. De to byer er udvalgt som repræsentanter for to forskellige danske musikmiljøer. Esbjerg repræsenterer de danske provinsbyer, der huser en MGK-afdeling, og København er valgt som repræsentant for en af de større danske kultur- og studiebyer.

[1] Bekendtgørelse om musikalske grundkurser (§ 1, stk. 1–3)

Det kvantitative og kvalitative materiale suppleres af statistik fra de videregående musikuddannelser, herunder musikkonservatoriernes egne opgørelser over ansøgere og optag. Samlet gør materialet det muligt at følge MGK-elevernes bevægelser fra undervisningslokalet til scenen og videre ud i det professionelle musikliv.

Sidst, men ikke mindst, skal der rettes en særlig tak til de mange tidligere MGK-elever, undervisere, ledere og aktører i musiklivet, som har bidraget til undersøgelsen gennem surveybesvarelser og interviews. Deres erfaringer, refleksioner og indsigter har gjort det muligt at belyse MGKs betydning i både bredde og dybde. Tak også til de centre og institutioner, der har stillet data, tid og viden til rådighed undervejs. Uden alle de navngivne og anonyme bidrag ville denne rapport ikke have kunnet realiseres.

God læselyst.

Rapportens overordnede konklusioner

På tværs af datakilderne tegner der sig et klart billede: MGK har en dokumenterbar effekt. Rapporten peger på fem centrale indsigter:

1. MGK skaber adgang og løfter niveauet

Omkring halvdelen af MGK-eleverne fortsætter på en videregående musikuddannelse fem år efter afsluttet forløb, og i 2023 var 66% af de danske optagne konservatoriestuderende tidligere MGK-elever. Data fra Danmarks Statistik og musikkonservatoriernes egne opgørelser viser, at ansøgere med MGK-baggrund har næsten tre gange så stor sandsynlighed for at blive optaget på et dansk musikkonservatorium som ansøgere uden. Medregnes udenlandske uddannelser er andelen endnu højere. MGK fungerer dermed som den primære adgangsvej til professionelle musikuddannelser i Danmark.

2. MGK fungerer som modningsrum og dannelsesmiljø

Udover de målbare effekter peger både surveydata og interviews på MGK som et rum for kunstnerisk og personlig modning. Eleverne udvikler tekniske færdigheder, men også selvstændighed, refleksion og tro på egne evner. Mange beskriver MGK som den periode, hvor de for alvor fandt deres musikalske retning. Uagtet om de fortsatte på en videregående musikuddannelse eller ej.

3. MGK er lokalt forankret, men nationalt forbundet

De otte centre fungerer som et sammenhængende netværk, hvor elever bevæger sig på tværs af regioner allerede, når de søger om optag på MGK. MGK skaber aktivitet og samarbejder i de byer og kommuner, hvor centrene er placeret. Mange tidligere elever underviser, arrangerer koncerter og vender tilbage som udøvere, hvilket gør MGK til en cirkulær kraft i det danske musikliv.

4. MGK bidrager til et bæredygtigt musikliv

Langt de fleste tidligere MGK-elever er fortsat musikalsk aktive fem år efter endt forløb som udøvere, undervisere eller i kombinerede roller. En stor del har musikrelateret indkomst, og mange underviser på musik- og kulturskoler eller i frie sammenhænge. MGK fungerer dermed som et rekrutteringsled ikke kun til de videregående musikuddannelser, men til hele det pædagogiske og professionelle musikfelt.

5. MGK virker – også dér, hvor det ikke ses

Når MGK integreres tæt i byernes musikmiljøer, bliver det sværere at skelne, hvor dets indflydelse begynder og slutter. MGKs rolle ligger i at skabe overgange fra fritidsmusik til

det professionelle felt og i de relationer, netværk og muligheder, der vokser ud af miljøet omkring centrene. MGK er dermed en del af den musikalske infrastruktur, hvor betydningen mærkes af dem, der deltager i og omkring den.

Del 1: Effekten af MGK - at forberede elever til optagelse på en videregående musikuddannelse

MGK udgør en særlig del af det danske musikuddannelsessystem. Som et frivilligt, treårigt talentforløb i forlængelse af musikskolen[2] tilbyder MGK unge musikere et professionelt miljø, hvor de kan fordybe sig, udvikle sig og forberede sig på en videregående musikuddannelse. MGK er forankret i landets otte regionale centre, men fungerer som et samlet nationalt bindeled mellem musikskoler, konservatorier og det professionelle musikliv.

Ifølge bekendtgørelsens formål skal MGK "forberede eleverne til optagelse på videregående musikuddannelser"[3]. Forberedelsen handler i dag om langt mere end teknisk kvalificering. Den rummer også modning, afklaring og kunstnerisk udvikling. MGK skal give de unge et fagligt fundament, men også et sted for personlig og musikalsk identitetsskabelse, hvor talent bliver til retning, og hvor musikken får karakter af både håndværk og livsform.

Del 1 af rapporten undersøger, hvordan MGK opfylder det formål i praksis. Gennem registerdata fra Danmarks Statistik, MUR-statistikken[4] fra de danske musikkonservatorier samt en landsdækkende survey blandt tidligere MGK-elever belyses MGKs faktiske betydning som adgangsvej og forberedende forløb.

Kapitel 1 viser, at næsten halvdelen af eleverne, der afsluttede MGK i 2018–2019, fem år senere var optaget på en videregående musikuddannelse. MGK fungerer dermed som et nationalt springbræt til professionelle musikuddannelser og som en strukturel del af rekrutteringen til musiklivet.

Kapitel 2 går tættere på konservatorierne og viser, at en MGK-baggrund næsten tredobler chancen for at blive optaget. Udviklingen viser, at MGK i stigende grad favner flere musikalske retninger og metoder, og at MGK-elever udgør flertallet blandt de optagne på de fleste konservatorieuddannelser.

Kapitel 3 udvider perspektivet og undersøger MGK som et modningsrum. Her viser både data og elevudsagn, at MGK forbereder eleverne til optag, men også bliver et sted, hvor unge for alvor finder musikalsk retning, disciplin og egen kunstneriske stemme.

---

[2] Ifølge § 1 stk. 2 kan undervisningen foregå over fire år, hvis den kombineres med en gymnasial uddannelse eller anden skolegang. Det er tilfældet for alle elever på MGK Sankt Annæ samt enkelte elever på flere af de øvrige centre.

[3] § 3 d. stk. 3 (Bekendtgørelse af lov om musik 2014)

[4] MUR er en forkortelse for "Musikkonservatoriets rektorer". MUR-statistikken er bl.a. konservatoriernes interne opgørelse over ansøgere og optagelser. For MGK er det relevant, at den indeholder oplysninger om, hvorvidt ansøgerne har MGK-baggrund og om de bliver optaget.

Samlet viser del 1, at MGK lever op til sin formålsparagraf: Forløbet skaber både adgang og afklaring, faglighed og personlig dannelse. MGK udgør dermed ikke kun en forberedelse til videregående uddannelse, men en grundsten i det danske musikalske uddannelsessystem.

Kapitel 1 - Efter MGK: Optag på videregående musikuddannelse

Kapitlet undersøger, hvilke videregående uddannelser tidligere MGK-elever er optaget på fem år efter afsluttet forløb. Gennem data fra Danmarks Statistik og den landsdækkende survey blandt tidligere elever afdækkes både konservatorieoptag, kønsmæssige fordelinger, betydningen af internationale uddannelser og variationer mellem MGK-centrene.

Kapitlets hovedpointer

Konservatorierne er de største aftagere: De officielle registerdata viser, at konservatorierne er de største aftagere fem år efter MGK. 208 ud af 510 tidligere elever er optaget på et musikkonservatorium, og i alt 49 % fortsætter på en videregående musikuddannelse.

Udlandet tæller – bare ikke i statistikken: Registerdata dækker ikke udenlandske uddannelser. En del af de elever, der her fremstår som *"uoplyst"*, er sandsynligvis optaget på uddannelser i udlandet herunder musikkonservatorier. Surveydata dokumenterer mindst 12 elever, der er optaget på et udenlandsk musikkonservatorium, og peger på, at det faktiske tal muligvis er højere, når man sammenholder surveyens fordeling med de officielle data.

MGK-elever fordeler sig bredt i musikuddannelsessystemet: Tidligere MGK-elever er optaget på både konservatorier og andre musikuddannelser herunder bl.a. musikvidenskab på alle landets universiteter. Surveydata viser, at MGK fungerer som springbræt ind i et bredt felt af musikuddannelser for både kvinder og mænd.

Alle centre sender videre: Alle otte MGK-centre har tidligere elever optaget på videregående musikuddannelser, og halvdelen af centrene ligger med en optagelsesrate på over 50 % - formentlig flere af centrene, hvis vi kunne inkludere de elever, der er optaget på en videregående udenlandsk musikuddannelse.

MGK forbereder til mere end bare optag: Uddannelsesinstitutioner fremhæver MGK-elevernes faglige forspring og helhedsforståelse. Det gælder både konservatorier og universitetsuddannelser som musikvidenskab, hvor tidligere MGK-elever møder op med solid ballast og overblik.

Indledning

> Vi rekrutterer fra mange forskellige typer miljøer, men dem, der kommer fra MGK, har typisk brugt mange år på at opbygge et solidt håndværksmæssigt fundament. Det er unge med stor agens, som er dygtige. Ikke kun håndværksmæssigt, men også vidensmæssigt. De har et godt overblik over musikkens teoretiske indhold og råder over mange handlemuligheder.
>
> Henrik Sveidahl, rektor ved Rytmisk Musikkonservatorium (RMC)

Udtalelsen fra Henrik Sveidahl, rektor på Rytmisk Musikkonservatorium i København, giver et klart billede af den værdi, MGK-elever tillægges i konservatoriemiljøet. Men i hvilken grad afspejles vurderingen i de uddannelsesmæssige spor, eleverne følger efter MGK?

I kapitlet undersøges, hvor de tidligere MGK-elever er blevet optaget fem år efter afsluttet forløb[5]. Først præsenteres de officielle registerdata fra Danmarks Statistik, som viser, at musikkonservatorierne er de største aftagere af tidligere MGK-elever. Data suppleres med en survey blandt de tidligere elever, der afsluttede MGK i perioden 2018 – 2019. Surveyen afdækker dele af det musikuddannelseslandskab, som ikke figurerer i de nationale opgørelser.

Sammen tegner de to datakilder et billede af, at MGK i høj grad fungerer som et springbræt til videregående musikuddannelse. Ikke kun til de danske konservatorier, men også til internationale forløb og til et bredt spektrum af øvrige musikuddannelser. Det gælder for både mænd og kvinder, på tværs af linjer, instrumentgrupper og på landets otte MGK-centre, hvor flere opnår optagelsesrater på over 50 %.

[5] I "Metodeafsnittet" er der redegjort for, hvorfor skæringspunktet er 5 år efter endt MGK.

Konservatorierne er den største aftager af tidligere MGK-elever

Et centralt spørgsmål i vurderingen af MGKs formål er, hvilke videregående uddannelser tidligere elever faktisk er blevet optaget på fem år efter endt forløb. Data fra Danmarks Statistik viser, at for de elever, der afsluttede MGK i 2018 – 2019, har konservatorierne været de største aftagere: 208 ud af de i alt 510 i populationen er optaget på en konservatorieuddannelse.

Studieoptag
MGK-elever afgangsført i 2018 - 2019

Konservatorium	208	41%
Anden uddannelse	175	34%
Anden musikuddannelse	42	8%
Uoplyst	85	17%

Figur 1 – Antal optagne MGK-elever afgangsført i 2018 – 2019 fordelt på uddannelsestype (Danmarks Statistik)

Medregnes øvrige musikrelaterede videregående uddannelser herunder musikvidenskab, Musical-linjen på Den Danske Scenekunstskole, Sonic College m.fl. ses det, at i alt 249 personer, svarende til 49 % af hele populationen, er optaget på en videregående musikuddannelse fem år efter MGK. Det indikerer, at næsten halvdelen af de tidligere elever fastholdes i det musikalske uddannelsesspor[6].

Derudover figurerer 85 personer i kategorien *uoplyst*. Blandt de uoplyste findes både unge, som endnu ikke har påbegyndt en videregående uddannelse, og personer, der er optaget på udenlandske uddannelser herunder også videregående musikuddannelser.

Udlandet tæller – bare ikke med i statistikken

Det er derfor væsentligt at bemærke, at opgørelsen fra Danmarks Statistik ikke nødvendigvis belyser det samlede antal tidligere MGK-elever, der efterfølgende er optaget på en videregående musikuddannelse. Det skyldes især, at registerdataene ikke medtager optag på uddannelser i udlandet. For at supplere og nuancere det samlede billede bliver det derfor afgørende at inddrage de oplysninger, som eleverne selv har givet i surveyen.

6

Figur 1 viser udelukkende, hvor eleverne faktisk er blevet optaget, og ikke hvor mange der har søgt optagelse eller på anden vis engagerer sig i musiklivet. Uddannelsesdata belyser altså ikke, hvor mange der er aktive som udøvende musikere, undervisere eller selvstændige i branchen. Læs mere i kapitel 6 "Musikalsk udøven, virke og profession".

Surveyen viser, at langt størstedelen af de tidligere MGK-elever har påbegyndt en musikuddannelse i Danmark. Ud af 136 respondenter, der angiver at have fortsat på en videregående musikuddannelse, er 114 startet på et dansk musikkonservatorium[7], 12 på en udenlandsk musikuddannelse og 10 på en anden videregående musikuddannelse. (se Figur 2).

Studieoptag
MGK-elever afgangsført i 2018 - 2019

Dansk konservatorieuddannelse	114
Udenlandsk konservatorieudannelse	12
Anden dansk VMU	10

Figur 2 – Antal MGK-elever afgangsført i 2018 – 2019 fordelt på uddannelsestype (Survey blandt tidligere MGK-elever, 2024)

Surveyen viser dermed, at omtrent ni gange så mange fortsætter på et dansk som på et udenlandsk konservatorium. Hvis det forhold også gælder for de 208 personer, som Danmarks Statistik registrerer som optaget på et dansk musikkonservatorium, kan man anslå, at op mod 25 af de 510 tidligere MGK-elever samlet set har været optaget på en udenlandsk konservatorieuddannelse efter endt MGK.

Surveyen viser desuden en højere samlet andel af konservatoriestuderende (52 %) end registerdataene (40 %). Det betyder, at resultaterne ikke kan overføres direkte til hele populationen, men de giver et væsentligt supplement: nogle af de elever, som i registerdataene står som *uoplyst*, kan i virkeligheden have påbegyndt musikstudier i udlandet og dermed mangle i de danske registre.

Samlet set giver surveydataene et mere nuanceret billede af MGK-elevernes videre vej, idet de både indfanger det store nationale optag og de internationale forløb, som de officielle danske registre ikke kan tælle med.

Surveyresultaterne peger dermed på, at de officielle tal for optag på videregående musikuddannelser undervurderer det reelle niveau. Det samlede antal tidligere MGK-elever, der har påbegyndt en videregående musikuddannelse, er sandsynligvis højere end de officielle tal viser, og overstiger formentlig 50 %.

[7] Blandt de 114, der har påbegyndt en dansk konservatorieuddannelse, har omkring 20 senere taget en overbygning i udlandet typisk som en kandidat- eller specialiseringsuddannelse. Den efterfølgende bevægelse er ikke medregnet i figuren, da fokus her er på den uddannelse, der påbegyndes umiddelbart efter MGK.

MGK-elever fordeler sig bredt på musikuddannelserne

Data viser, at elever fra samtlige MGK-centre, alle linjer og alle instrumentgrupper er repræsenteret blandt dem, der er optaget på videregående musikuddannelser. Det gælder ikke kun optag på musikkonservatorierne, men også på øvrige musikuddannelser.

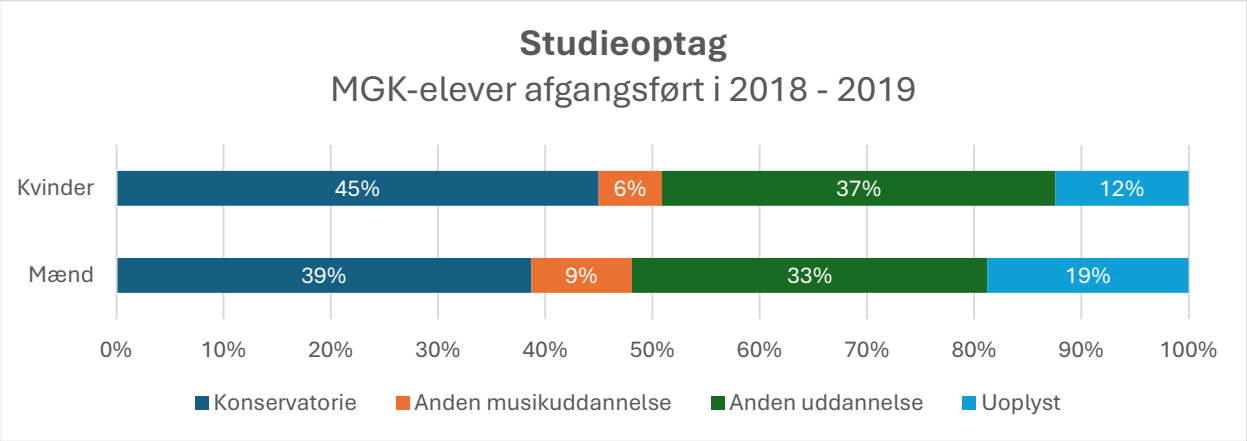

Figur 3 – Studieoptag blandt tidligere MGK-elever fordelt på uddannelsestype & køn (Danmarks Statistik)

Selvom musikkonservatorierne er den største og mest profilerede aftager af tidligere MGK-elever, fungerer MGK ikke alene som en konservatorieforberedende forløb, men som et bredt springbræt ind i forskellige musikuddannelser for både mænd og kvinder på tværs af uddannelsesretninger (se Figur 3).

Ser man på de videregående musikuddannelser fordelt på køn (Figur 3) er forskellen mellem kvinder og mænd beskeden. Fem år efter afsluttet MGK-forløb har 50,8 % af kvinderne og 48,1 % af mændene påbegyndt en videregående musikuddannelse. Det bekræfter, at MGK i lige høj grad understøtter videreuddannelse for begge køn.

I interviewet med Nenia Zenana, studielektor på Musikvidenskab ved Københavns Universitet, fremhæves netop MGK-elevernes faglige ballast som en væsentlig styrke også uden for konservatorieverdenen:

> Der er en række ting, MGK'erne allerede har styr på. På musikvidenskab bruger vi i nogen grad det første år på at sikre, at de studerende får et fælles ordforråd og en fælles viden, så alle har det samme fundament. u De har desuden et forspring i forståelsen af sammenhænge og kan skabe meningsfulde forbindelser mellem forskellige fagligheder.
>
> Nenia Zenana, lektor ved Musikvidenskab, Københavns Universitet og Det Kongelige Danske Musikkonservatorium

Udtalelsen understreger, hvordan MGK både kvalificerer til optag, og giver de tidligere elever et konkret forspring i selve uddannelsesforløbet på tværs af forskellige faglige miljøer.

Optaget varierer mellem centrene – men flere når over 50 %

Studieoptag
MGK-elever afgangsført i 2018 - 2019

	Konservatorium	Anden musikuddannelse	Samlet VMU
MGK Hovedstaden	43	6	49
MGK Sydjylland	35	8	43
MGK Sjælland	24	10	34
MGK Østjylland	27	4	31
MGK Midtvest	25	6	31
MGK Nord	21	4	25
MGK Sankt Annæ	20	0	20
MGK Fyn	13	4	17
I alt	208	42	250

Figur 4 – Antal optagne på videregående musikuddannelse, fordelt på MGK-center (sort. efter samlet optagne på VMU) (Danmarks Statistik)

Ser man på, hvordan optaget på videregående musikuddannelser fordeler sig på de otte MGK-centre, tegner der sig et billede af stor geografisk spredning. Tidligere elever fra samtlige centre er blevet optaget på videregående musikuddannelser, og i alle centre har elever, der er optaget på et dansk musikkonservatorium (se Figur 4).

Det bekræfter, at MGK fungerer som et talentudviklingstilbud i enkelte storbyområder, og at hele landet bidrager til rekrutteringen af kommende professionelle musikere og musikformidlere. Mens antallet af optagne naturligt varierer med centrets størrelse, viser Figur 5, at visse centre har en særlig høj andel videreuddannede, når man ser på optaget i forhold til antallet af afgangselever.

Studieoptag
MGK-elever afgangsført i 2018 - 2019

	Konservatorium	Anden musikuddannelse	Samlet VMU
MGK Nord	51%	10%	61%
MGK Midtvest	45%	11%	56%
MGK Sydjylland	45%	10%	56%
MGK Sankt Annæ	51%	0%	51%
MGK Østjylland	44%	6%	50%
MGK Hovedstaden	42%	6%	48%
MGK Fyn	33%	10%	43%
MGK Sjælland	26%	11%	36%
I alt	41%	8%	49%

Figur 5 – %-fordeling af afgangsførte fordelt på MGK-center ift. studieoptag (sort. efter samlet optagne på VMU) (Danmarks Statistik)

MGK Nord og MGK Sankt Annæ skiller sig ud med at have den højeste andel optagne på en dansk konservatorieuddannelse mere end 50 % af deres tidligere elever er optaget på et af landets fire musikkonservatorier.

Ser man samlet på alle videregående musikuddannelser – altså både konservatorierne og de øvrige musikuddannelser – er MGK Nord fortsat det center med den højeste andel optagne: 61 % af eleverne herfra, der afsluttede MGK i perioden 2018 – 2019, er fortsat i et musikalsk uddannelsesspor. MGK MidtVest og MGK Sydjylland følger tæt efter med optag på over halvdelen af deres afgangselever. Det vidner om stærke faglige miljøer, hvor mange elever fastholdes i musikken, også efter MGK.

MGK-eleverne søger alle landets musikkonservatorier – og udlandets?

Tallene peger på, at geografisk nærhed til et konservatorium ikke i sig selv har afgørende betydning for elevernes videre studievalg. MGK-elever søger mod konservatorier over hele landet, uanset hvor deres MGK-forløb har været placeret. (se Figur 6).

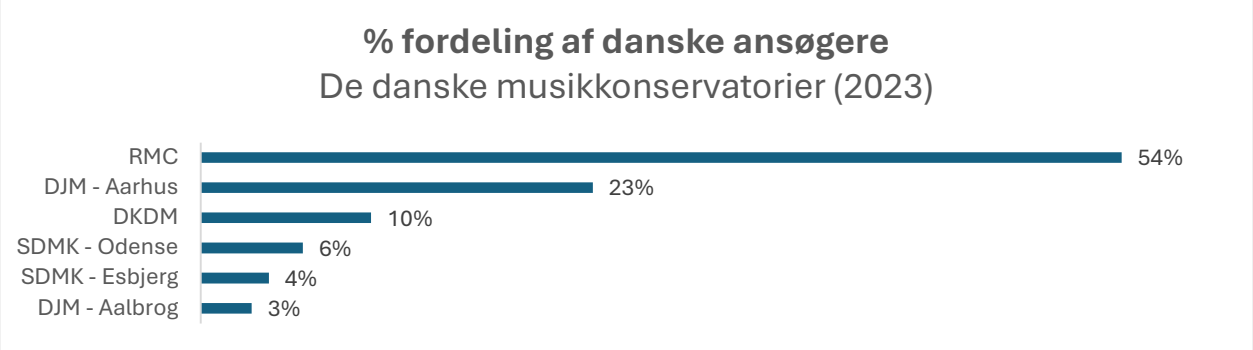

Figur 6 - Danske ansøgere fordelt på konservatorieafdelinger (MUR-Statistikken 2023)

Det kan tyde på, at det faglige miljø på MGK-centrene i sig selv spiller en afgørende rolle i forhold til de unges videre valg snarere end geografisk nærhed til konservatorierne alene[8].

Det er dog vigtigt at være opmærksom på de tal, der kan gemme sig i kategorien *uoplyst*. Her indgår som nævnt både tidligere elever, som endnu ikke har påbegyndt en videregående uddannelse, og elever, der er blevet optaget på udenlandske uddannelser.

Det betyder, at tallene for de enkelte centre sandsynligvis ikke angiver det reelle antal elever, der er fortsat i et musikuddannelsessystem. Det kan være særligt relevant for de sjællandske centre (MGK Sjælland, MGK Hovedstaden og MGK Sankt Annæ) som tilsammen har den højeste andel af tidligere elever i kategorien *uoplyst* (se Figur 5). Hvis kategorien kunne specificeres, ville de centre formentlig vise en højere andel af elever optaget på en videregående musikuddannelse (VMU).

Sammenhængen understreges også af Mads Kjær Jensen, uddannelsesleder på Syddansk Musikkonservatorium i Esbjerg, der beskriver MGK som en integreret del af rekrutteringen til SDMK:

> MGK fungerer som et naturligt bindeled til konservatorierne. Det skaber en betydelig, gensidig forpligtelse mellem institutionerne til at tydeliggøre, hvad vi arbejder med, hvilke udviklingsretninger vi følger, og hvordan vi bedst forbereder MGK-eleverne på de studier, de skal videre til
>
> Mads Kjær Jensen, Uddannelsesleder ved Syddansk Musikkonservatorium (SDMK)

Hvor Mads Kjær Jensen fremhæver den strategiske sammenhæng mellem MGK og konservatorierne, peger Signe Juhl, underviser på både MGK Esbjerg og Syddansk Musikkonservatorium, på det opleves i praksis:

[8] Læs kapitel 4, der fokuserer på de tidligere elevers musikalske mobilitet.

> MGK udgør den mest synlige del af rekrutteringsgrundlaget. Det fungerer som et bindeled mellem musikskolerne i Esbjerg og de omkringliggende kommuner og de studerende, der fortsætter på konservatoriet i byen. En stor del af ansøgerne til konservatoriet i Esbjerg kommer fra Esbjerg MGK og MGK Sydjylland.
>
> Signe Juhl, Underviser ved MGK Sydjylland & SDMK

Citaterne sætter ord på det ansvar og den fælles opgave, som MGK og konservatorierne deler. Det er ikke kun et spørgsmål om optagelsestal, men om en løbende dialog og koordinering mellem uddannelsesniveauerne. MGK fremstår dermed som decentrale udviklingsmiljøer, og som en bærende brobygger til de videregående musikuddannelser i Danmark.

Kapitel 2 - MGKs rolle på de danske musikkonservatorier

Kapitlet undersøger, hvordan MGK øger chancen for optag på de danske musikkonservatorier, og hvor stor en andel de tidligere MGK-elever udgør blandt de optagne. Hvor Danmarks Statistiks registerdata viser, *hvem* der bliver optaget, giver konservatoriernes egen statistik mulighed for at se, *hvem der søgte*, og hvordan MGK-elever klarer sig i forhold til både andre danske og udenlandske ansøgere. Kapitlet bygger på konservatoriernes egen statistik (MUR-statistikken) fra 2023 samt profilanalyser og udtalelser fra konservatorierne selv.

Kapitlets hovedpointer

MGK øger chancen for optag: En ansøger med MGK-baggrund har næsten tre gange så stor sandsynlighed for at blive optaget på et dansk musikkonservatorium end ansøgere uden.

MGK-elever fylder mest blandt de optagne: MGK-elever udgør flertallet blandt de optagne på størstedelen af landets konservatorieuddannelser. På flere klassiske linjer er alle optagne danske elever fra MGK. Det bekræfter MGKs styrkeposition som en af konservatoriernes primære forsyningskilder.

MGK skaber fundamentet – også i international konkurrence: På Det Kongelige Danske Musikkonservatorium (DKDM), hvor andelen af udenlandske ansøgere er høj, bliver MGKs rolle særligt tydelig. Her har en MGK-elev næsten fire gange så stor sandsynlighed for at blive optaget som en udenlandsk ansøger.

RMC er i bevægelse: Hvor MGK tidligere ikke har haft samme gennemslagskraft på Rytmisk Musikkonservatorium (RMC), er billedet nu under forandring. I 2023 var chancen for optag den samme, uanset MGK-baggrund. Men i 2024 og 2025 steg andelen af MGK-elever blandt de optagne til hele 38 % i 2025.

MGK favner bredere – og rækker længere: Data fra konservatorierne viser, at MGK i stigende grad understøtter optag på tværs af institutioner og genrer. Samtidig vurderer flere informanter, at MGK giver eleverne et nødvendigt fagligt fundament, som rækker ud over optagelsesprøven, og skaber langsigtet robusthed i de videregående studier.

Antal optagne på danske musikkonservatorier
5 år efter endt MGK

	Antal optagne elever på et dansk musikkonservatorium	% af tidligere elever (2018 - 2019)
MGK Hovedstaden	43	42%
MGK Sydjylland	35	45%
MGK Østjylland	27	45%
MGK Midtvest	25	26%
MGK Sjælland	24	44%
MGK Nord	21	51%
MGK Sankt Annæ	20	51%
MGK Fyn	13	33%
I alt	208	41%

Figur 7 - Antal optagne på et dansk musikkonservatorie blandt de afgangsførte MGK-elever i perioden 2018-2019 fordelt på MGK-center (Danmarks Statistik)

I forrige kapitel blev det tydeligt, at en betydelig andel af tidligere MGK-elever bliver optaget på et dansk musikkonservatorium. Tallene fra Danmarks Statistik viser dog kun det endelige resultat: Hvem der bliver optaget. De siger intet om, hvem der søger, eller hvor stor en andel af MGK-eleverne, der faktisk kommer igennem konservatoriernes nåleøje.

For at forstå MGKs reelle betydning for konservatorieoptag er det derfor nødvendigt at inddrage konservatoriernes data fra deres optagelsesprøver. Ved ansøgning til konservatorierne spørges hver enkelt ansøger, om vedkommende har MGK-baggrund. Det betyder, at konservatorierne ikke alene ved, hvem der bliver optaget, men også, hvor mange af de optagne, der kommer fra MGK, og hvordan de klarer sig sammenlignet med ansøgere uden MGK.

I kapitlet anvendes de data til at belyse netop det: Hvilken forskel gør MGK, når det kommer til optagelsesraten? Og hvordan ser billedet ud, når man sammenligner med ansøgere uden MGK-baggrund blandt både de danske og udenlandske?

MGK øger chancen for optag på konservatoriet

Ser man på fordelingen af ansøgere og optagne til de danske musikkonservatorier, viser MUR-statistikken en markant forskel afhængigt af, om ansøgerne har MGK-baggrund eller ej (se Figur 8).

Blandt de danske ansøgere i 2023 til landets fire musikkonservatorier havde 42 % gennemført et MGK-forløb, mens 58 % ikke havde. Alligevel udgjorde MGK-eleverne hele 66 % af de danske ansøgere, der faktisk blev optaget.

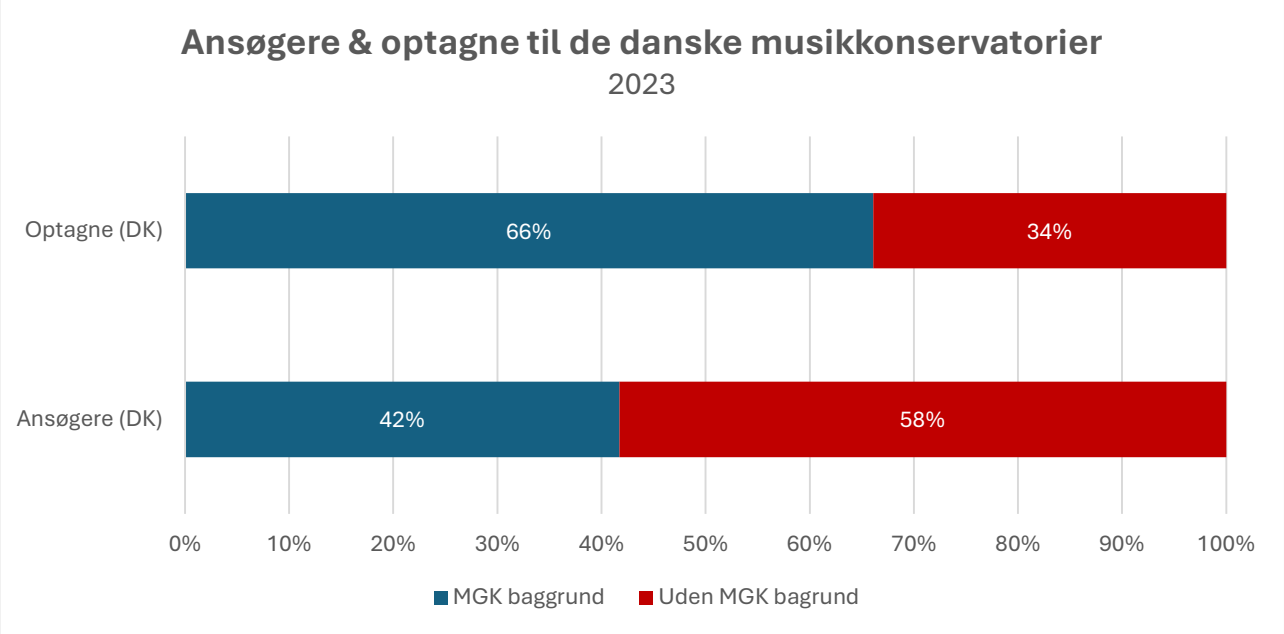

Figur 8 - Fordeling af ansøgere til de danske musikkonservatorier med og uden MGK-baggrund (MUR-statistikken 2023)

Det indikerer, at tidligere MGK-elever har væsentligt større sandsynlighed for at blive optaget end ansøgere uden MGK-baggrund. Forskellen bliver endnu tydeligere, når man ser nærmere på optagelsesraterne.

For ansøgere med MGK-baggrund lå optagelsesraten på 33 %, mens den for ansøgere uden MGK-baggrund kun var 12 %. Med andre ord: Ansøgere med MGK-baggrund har næsten tre gange så stor sandsynlighed for at blive optaget som ansøgere uden MGK-baggrund[9].

Dykker man længere ned i tallene og ser på de enkelte konservatorier og uddannelsesretninger, fremstår forskellen lige så markant. I 2023 bliver der optaget MGK-elever på 16 af de 18 uddannelser på landets fire musikkonservatorier og alle deres

[9] Optagelsesraterne er beregnet ud fra MUR-statistikkens opgørelser over danske ansøgere og optagne. Forholdet mellem optagne og ansøgere i hver gruppe (med og uden MGK-baggrund) er anvendt til at beregne sandsynligheden for optag. Beregningen er baseret på Bayes' sætning.

afdelinger. På 13 ud af 16 uddannelser, hvor der både er danske ansøgere og optagne, udgør MGK-elever en større andel blandt de optagne end blandt ansøgerne (se Figur 9).

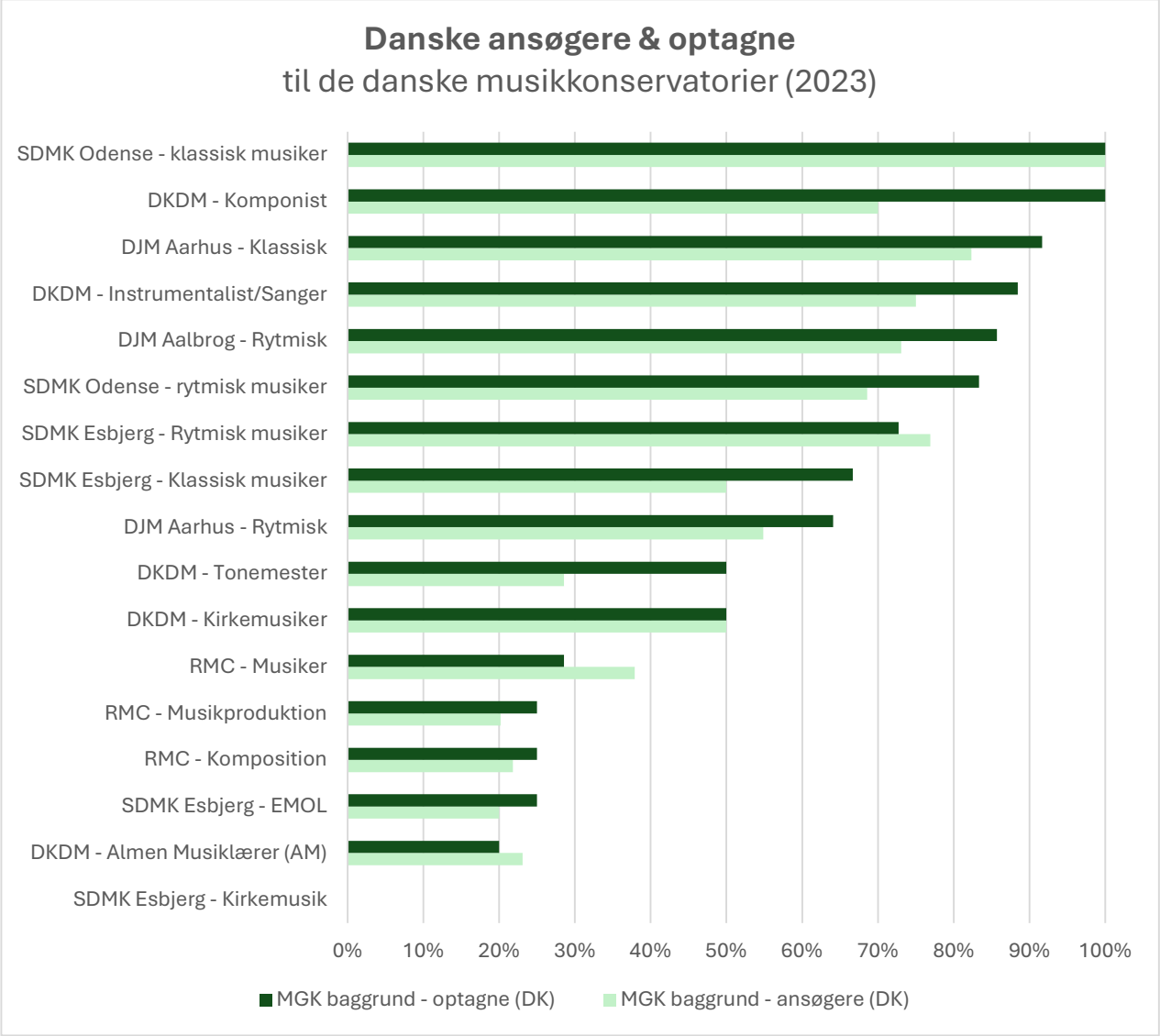

Figur 9 - Fordelingen af ansøgere & optagne til de danske konservatorieuddannelser med og uden MGK-baggrund (MUR-statistikken 2023)

Det indikerer, at en MGK-baggrund i mange tilfælde styrker sandsynligheden for optag. På to uddannelser, DMK Klassisk i Odense og Komposition på DKDM, er alle optagne danske ansøgere endda tidligere MGK-elever.

MGK er garant for niveau – også i international konkurrence

Når vi ser på de samlede optagelsestal fordelt på konservatorierne, tegner der sig et tydeligt billede. Ansøgere med MGK-baggrund har en højere optagelsessandsynlighed end øvrige ansøgere (se Figur 10).

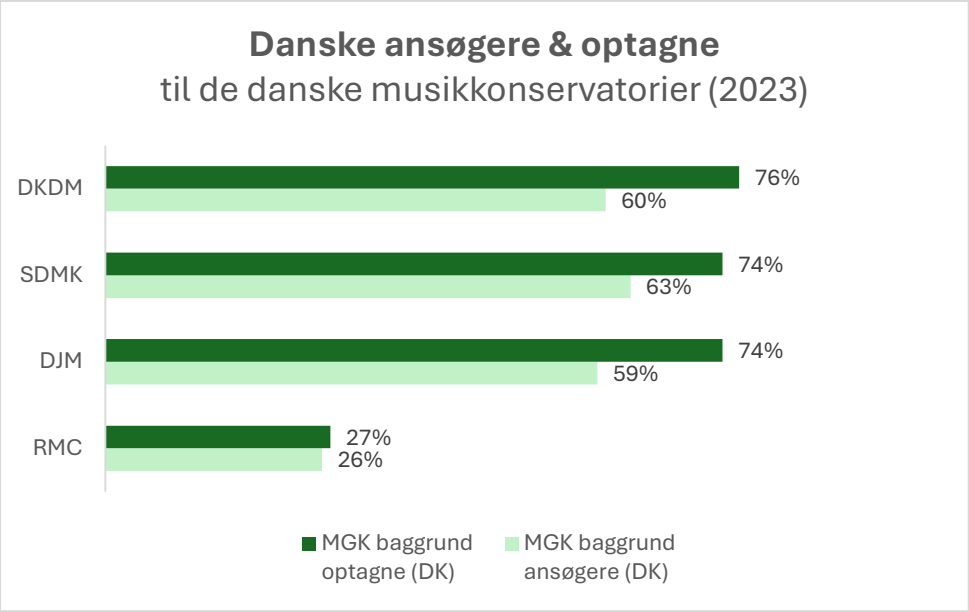

Figur 10 - Fordelingen af ansøgere & optagne til de danske konservatorier med og uden MGK-baggrund (MUR-Statistikken 2023)

På tre ud af fire konservatorier har MGK-ansøgere en klart højere optagelsesrate. Mens MGK generelt øger sandsynligheden for optag, bliver betydningen af have MGK-baggrund særligt signifikant på Det Kongelige Danske Musikkonservatorium (DKDM). DKDM modtog i det pågældende år den største andel udenlandske ansøgere blandt alle de danske konservatorier og netop de ansøgere har per definition ikke MGK-baggrund.

Det giver en særlig anledning til at undersøge, hvordan de udenlandske ansøgere klarer sig i forhold til de danske tidligere MGK-elever. Ser man på data, har en tidligere MGK-elev næsten fire gange så stor sandsynlighed for at blive optaget som en udenlandsk ansøger.

Forskellen afspejler ikke nødvendigvis et lavere niveau hos de udenlandske, men peger på MGK-forløbets tætte kobling til konservatoriernes optagelseskriterier og undervisningsformer. Som Torben Puggaard, prorektor på Det Kongelige Danske Musikkonservatorium, udtrykker det:

> Studerende med MGK-baggrund har generelt en bredere musikfaglighed, som i høj grad minder om det arbejde, vi udfører her. Det giver en vis sikkerhed for, at der ikke er væsentlige faglige huller. Den samme sikkerhed har vi ikke altid, når vi optager udenlandske studerende.
>
> Torben Puggaard, Prorektor ved Det Kongelige Danske Musikkonservatorium (DKDM)

MGKs tætte sammenhæng med konservatoriernes krav bliver ikke kun bekræftet i optagelsestallene, men også af de aktører, der senere møder de færdiguddannede musikere.

Jakob Holtze, musikchef for Copenhagen Phil og tidligere docent på DKDM, peger netop på MGKs rolle som en nødvendighed inden for især det klassiske felt, hvor kravene til teknisk og musikalsk niveau er særligt høje:

> MGK indtager en særstatus gennem sit målrettede fokus mod konservatorierne, og det er efter min vurdering afgørende, særligt på det klassiske område. Et solidt fundament kan ganske enkelt ikke etableres inden for rammerne af en konservatorieuddannelse, hvis de studerende starter på et for lavt fagligt niveau.
>
> Jakob Holtze, musikchef ved Copenhagen Phil

MGK står stærkere i RMCs optag

På det Rytmiske Musikkonservatorium var sandsynligheden for optag i 2023 den samme, uanset om ansøgeren havde MGK-baggrund eller ej. Det gør RMC til den eneste konservatorieuddannelse, hvor MGK ikke øgede optagelsessandsynligheden.

Men billedet er i forandring. RMCs egne profilanalyser viser, at andelen af optagne med MGK-baggrund er steget i de efterfølgende år. I 2024 blev der optaget 3 % flere med MGK-baggrund sammenlignet med året før, og i 2025 udgjorde MGK-elever hele 38 % af de optagne.

Selvom vi endnu ikke kender ansøgertallene for 2025, peger udviklingen på, at MGK har fået større betydning i relation til RMCs optag[10]. Henrik Sveidahl peger netop på sammenhængen og understreger betydningen af MGKs løbende udvikling:

> MGK uddannede de unge i en bestemt metode, som vi brød med her hos os. Så går der naturligt noget tid, før MGK begynder at udvikle nye tilbud, der åbner for nye udtryksformer og nye målgrupper af unge. Og derfra begynder vi igen at se en sammenhæng. I dag står vi et godt sted, og det skyldes, at MGKs tilbud er blevet bredere og mere mangfoldige.
>
> Henrik Sveidahl, rektor ved Rytmisk Musikkonservatorium (RMC)

Udviklingen peger på, at MGK i stigende grad også understøtter optag til rytmiske konservatorier, og dermed favner en endnu bredere kreds af unge musikalske talenter. En udvikling, der går igen i følgende udtalelse fra Clara Vuust, leder af Frederiksberg Musikskole:

> Med MGKs tilstedeværelse i kulturlandskabet og i alle kommuner følger også et institutionelt ansvar. Det er ikke tilstrækkeligt blot at kunne stille sig op på en scene og levere en god præstation. Det handler om at gå ud og virke med de mennesker, man er iblandt. Denne dimension fylder i stigende grad i MGKs pædagogiske arbejde. Vi skal deltage i projekter, udvikle strategiske samarbejder med andre kulturinstitutioner og styrke koblingen mellem kulturlivet og samfundet.
>
> Clara Vuust, leder af Musikhøjskolen på Frederiksberg

Musikhøjskolen på Frederiksberg huser til daglig en MGK-afdeling, hvilket giver udsagnet en særlig vægt. Udtalelsen peger på, hvordan MGK ikke kun forbereder elever til optag på landets konservatorier, men også ønsker at spille en aktiv rolle i at forme det fremtidige kulturliv. MGKs betydning rækker i dag videre end adgangsgivende færdigheder og har potentialet til i stigende grad at sætte aftryk både fagligt, pædagogisk og institutionelt.

[10] Enten er chancen for at blive optaget som MGK-studerende steget eller også er det antallet af MGK-ansøgere, der er vokset. Begge forklaringer vidner om en øget sammenhæng mellem MGK og RMC.

Kapitel 3 - Kunstnerisk og personlig udvikling

Kapitel 3 blikket mod det, de unge tager med sig videre fra MGK. Kapitlet bygger på surveydata fra tidligere MGK-elever samt kvalitative udsagn fra interviews og fritekstsvar. Gennem analyser af både statistiske tendenser og personlige fortællinger viser kapitlet, hvordan MGK fungerer som et afklarende forløb uanset, om man senere vælger at gå konservatorievejen eller ej.

Kapitlets hovedpointer

MGK er et modningsrum – både fagligt og personligt

MGK rummer langt mere end teknisk forberedelse til en videregående uddannelse. Både survey og interviews viser, at eleverne oplever MGK som en periode præget af fordybelse, selvstændiggørelse og udvikling af en personlig kunstnerisk identitet. For mange bliver MGK et vendepunkt, hvor de modnes både musikalsk og personligt.

Lærere og relationer former oplevelsen af MGK

Underviserne spiller en central rolle i elevernes MGK-forløb. Mange beskriver lærerne som afgørende mentorer og faglige rollemodeller, mens enkelte oplever manglende faglig forståelse eller støtte. Lærer-elev-relationen har stor betydning for, hvordan eleverne vurderer deres tid på MGK og for, om de føler sig styrkede i deres kunstneriske udtryk.

MGK skaber vigtig afklaring

Kapitlet viser, at MGK fungerer som et afklaringsrum: For nogle bliver det springbrættet til en professionel musikkarriere, for andre et sted, hvor de med afsæt i musikken fandt en anden vej. MGKs værdi ligger dermed også i det personlige og kreative aftryk, det efterlader hos unge musiktalenter.

Et krævende forløb – men med stor betydning

MGK er forbundet med høj intensitet og store krav, især når det skal kombineres med andre aktiviteter som bl.a. arbejde og ungdomsuddannelse. Det kan føre til afkald og tidspres, men også til ansvarlighed, arbejdsdisciplin og personlig udvikling. Det er ikke altid nødvendigt at gennemføre hele forløbet for at opleve en stærk virkning. For mange er MGK beskrevet som en livsformende erfaring, der rækker langt ud over optag på en videregående uddannelse.

Indledning

De foregående kapitler har vist, hvordan MGK i høj grad øger sandsynligheden for optag på en videregående musikuddannelse, og hvordan tendensen går igen i både nationale statistikker og konservatoriernes egne optagelsesdata. Men optag handler ikke kun om adgang. Det handler også om, hvad man bringer med sig, når man står ved døren til en videregående uddannelse.

Kapitlet ser nærmere på MGK som værende mere end et teknisk forberedelsesforløb. Både surveydata og kvalitative udsagn fra tidligere MGK-elever viser, at MGK har en dyb virkning på unge menneskers selvforståelse, selvtillid, kunstneriske retning og tro på egne evner. For nogle bliver det en trædesten til konservatoriet. For andre bliver det stedet, hvor de finder ud af, at man vil noget andet, men stadig med musikken som en bærende del af ens identitet.

Eller som Musikskoleleder Tormod Vinsand, der gennem flere år har været censor på MGK, udtrykker det:

> MGK spiller en væsentlig rolle. Det er et forløb, hvor de unge både udvikler deres personlige og deres musikalske identitet. Det niveau af modenhed har man sjældent som 15-årig, og derfor bliver MGK en afgørende modningsproces.
>
> Tormod Vinsand, leder af Rødovre Musikskole

Fokus på færdigheder

De tidligere MGK-elever er i undersøgelsen blev bedt om at forholde sig til en række udsagn om, hvad MGK-forløbet har betydet for deres faglige og kunstneriske udvikling. De fire udsagn, der vises i figur 11, kredser alle om både teknisk, bevidsthedsmæssig og kunstnerisk modning[11].

	Optaget på VMU	Ikke optaget på VMU
På MGK fik jeg styrket mit selvstændige, musikalske udtryk	74%	76%
MGK har lært mig at tage stilling til min egen musikalitet/musikalske udtryk.	67%	66%
MGK gav mig rum til at fordybe mig musikalsk	83%	75%
MGK har løftet mig på et musikalsk bevidstheds- og teknisk niveau.	89%	84%

Figur 11 - MGKs betydning for musikalsk og personlig udvikling (Survey blandt tidligere MGK-elever, 2024)

På tværs af dem, der senere er og ikke er blevet optaget på en videregående musikuddannelse (VMU), ses et tydeligt billede. MGK opleves i høj grad som et sted, hvor de unge får mulighed for fordybelse, refleksion og udvikling af deres eget musikalske udtryk.

Særligt høje er tilslutningen til udsagn som *"MGK har løftet mig på et musikalsk bevidstheds- og teknisk niveau"* og *"MGK gav mig rum til at fordybe mig musikalsk"*. Men også idéen om MGK som en platform for selvstændiggørelse og kunstnerisk stillingtagen møder bred opbakning.

Oplevelsen underbygges i de kvalitative udsagn. En tidligere MGK-elev beskriver f.eks., hvordan MGK skabte et solidt teknisk fundament, som senere muliggjorde en bredere kunstnerisk udfoldelse på konservatoriet:

> MGK gav mig mulighed for at fordybe mig i det spilletekniske, før jeg begyndte på konservatoriet. Det betød, at jeg dér kunne rette mere fokus

[11] I surveyen blandt de tidligere MGK-elever blev respondenterne bedt om at vurdere en række udsagn. De kunne svare følgende: "Meget uenig" – "uenig" – "Delvis enig" – "Enig" – "Meget enig". Figur 11, 12 og 15 angiver hvor mange % af respondenterne, der har svaret "Enig" og "Meget enig" til de pågældende udsagn.

> mod den entreprenante del af musikervirket og mod det kunstneriske medborgerskab. Uden et solidt teknisk niveau på mit instrument ville det ikke have været muligt.
>
> Tidligere MGK-elev, optaget på Det Jydske Musikkonservatorium (DJM)

Citatet afspejler et centralt perspektiv: at MGK ikke kun handler om at dygtiggøre sig teknisk, men også om at skabe det nødvendige fundament for at kunne udforske rollen som kunstner i bredere forstand. Det bliver yderligere underbygget i Figur 12, hvor respondenterne har vurderet MGKs betydning for deres evne til at arbejde målrettet, identificere egne læringsbehov og udvikle sig i samarbejde med andre.

	Optaget på VMU	Ikke optaget på VMU
MGK udviklede mine samarbejdskompetencer	68%	65%
MGK har lært mig at identificere egne læringsbehov.	66%	69%
MGK har lært mig at øve målrettet.	64%	66%
MGK gav mig en forståelse for sammenhængen mellem teknik og musikalsk udtryk.	75%	70%

Figur 12 - MGKs betydning for læring og teknisk bevidsthed (Survey blandt tidligere MGK-elever, 2024)

Her viser både gruppen af optagne og ikke-optagne, at MGK har været en vigtig platform for personlig og musikalsk refleksion. Betydningen som fagligt løft og som rum for afklaring træder også tydeligt frem i de kvalitative svar. Som en tidligere MGK-elev formulerer det:

> Jeg ser tilbage på mine to år på MGK som præget af både glæde og nye indsigter. Min samlede oplevelse er meget positiv, ikke mindst fordi det er en gratis uddannelse på et højt fagligt niveau — noget, jeg er dybt taknemmelig for. Uden MGK ville jeg ikke have valgt at forfølge en konservatorieuddannelse.
>
> Tidligere MGK-elev, optaget på DJM

Udvikling og menneskelig modenhed

Torben Puggaard, prorektor på Det Kongelige Danske Musikkonservatorium, påpeger at MGK ikke kun modner musikalsk, men også personligt, fordi det kræver noget af de unge:

> MGK-kursister, der optages her, er generelt meget uddannelsesparate, og tre år på MGK bidrager markant til deres modenhed. For de unge klassiske musikere indebærer det betydelige afsavn at gennemføre både et gymnasieforløb og et MGK-forløb samtidig, og der er kun begrænset tid til andre aktiviteter. Derfor er det vigtigt, at MGK ikke alene udvikler uddannelsesparathed, men også styrker de unges menneskelige modenhed.
>
> Torben Puggaard, prorektor ved Det Kongelige Danske Musikkonservatorium (DKDM)

Citatet fra Torben Puggaard fremhæver også, at MGK selvom MGK former uddannelsesparate unge, så kan det også kræve betydelige personlige investeringer. Den dobbelte modning genfindes i mange elevudsagn:

> MGK er efter min vurdering afgørende for muligheden for at blive klassisk musiker i Danmark. Teenageårene, særligt omkring gymnasietiden, er en periode, hvor mange potentielle musikere falder fra, hvis de ikke møder et stærkt fællesskab og undervisning på højt niveau. For mig, og for langt de fleste af mine danske musikerkolleger, fandt jeg det på MGK, og MGK har været afgørende for, at vi er blevet musikere i dag.
>
> Tidligere MGK-elev, optaget på DKDM

Her bliver MGK beskrevet som en livsformende faktor. En uddannelse, og et sted, hvor man enten bliver løftet eller falder fra. Og netop dét krydspres, mellem udvikling og afsavn, beskrives også i udsagnet her:

> Min tid på MGK har været guld værd for både min musikalske og ikke mindst også personlige udvikling. Jeg synes dog også, at selve tiden på MGK var udfordrende og hård i forhold til at balancere skole, MGK og privatliv, da MGK tager meget fritid efter skole samt tid i weekender. [...] Men jeg ville på ingen måde være min MGK-tid foruden.
>
> Tidligere MGK-elev, ikke optaget på VMU

Begge citater viser, at MGK for mange unge er en dannelsesrejse, som former dem både fagligt og personligt. Det er en tid, der kræver noget, men som også giver noget, der rækker langt ud over selve optagelsen på en videregående uddannelse.

Ikke alle går hele vejen – og er det nødvendigt?

MGK er som udgangspunkt normeret til tre år[12], men 51% af dem der afsluttede MGK i enten 2018 eller 2019, afsluttede deres forløb før den normerede tid (se Figur *13*).

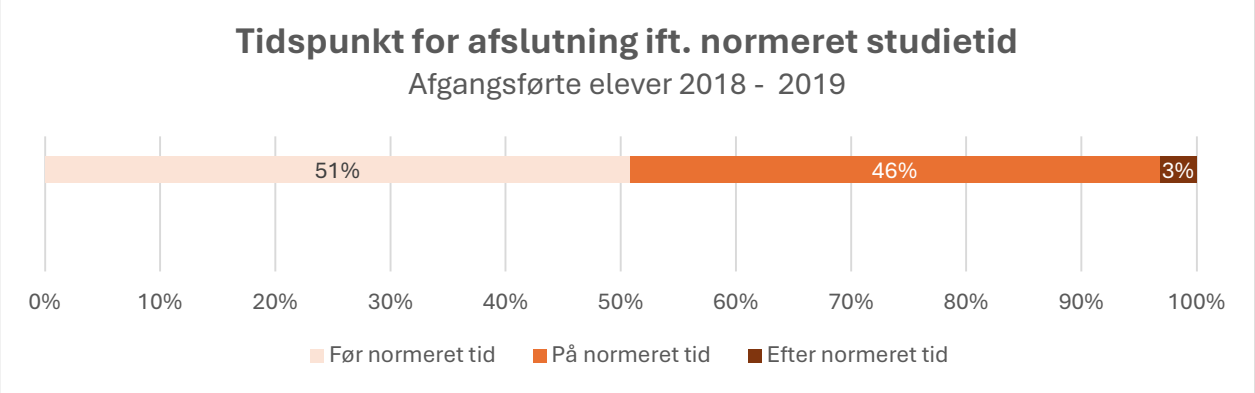

Figur 13 – Normeret studietid for elever, der afsluttede MGK i perioden 2018 – 2019 (MGK Danmark, SpeedAdmin)

Selvom Torben Puggaard i sit citat om menneskelig modenhed taler om afkald og tidspres, så viser surveyen at det ikke var den primære grund til at MGK-eleverne stoppede før tid: næsten halvdelen af dem, der afsluttede MGK før den normerede tid, stoppede enten på grund af en karriere som professionelle udøvende musikere (7%) eller fordi de blev optaget på et konservatorium i Danmark (31%) eller udlandet (10%) (se

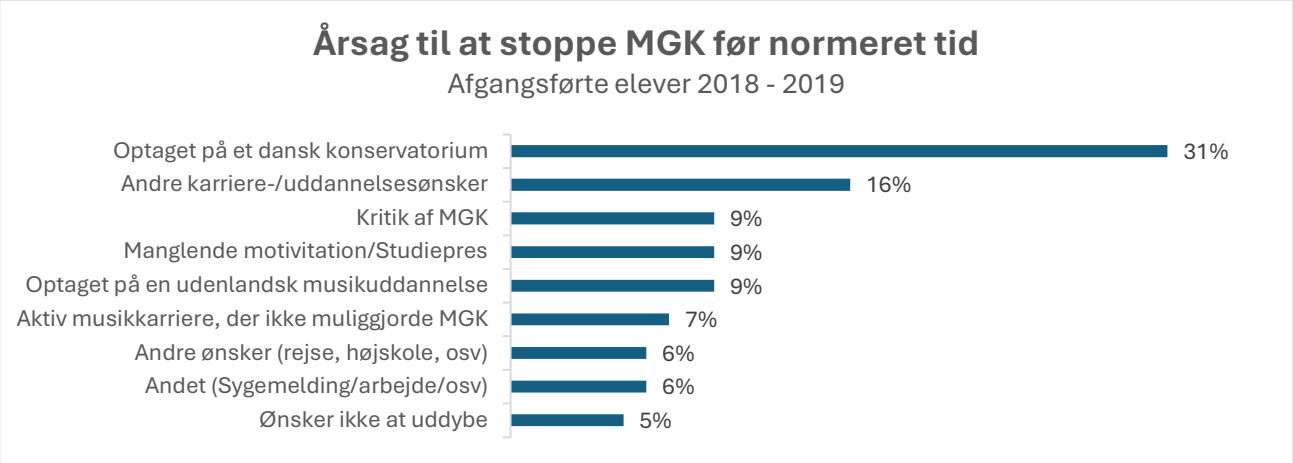

Figur 14).

[12] MGK Sankt Annæ er normeret til fire år, da det er integreret i en gymnasial STX-uddannelse.

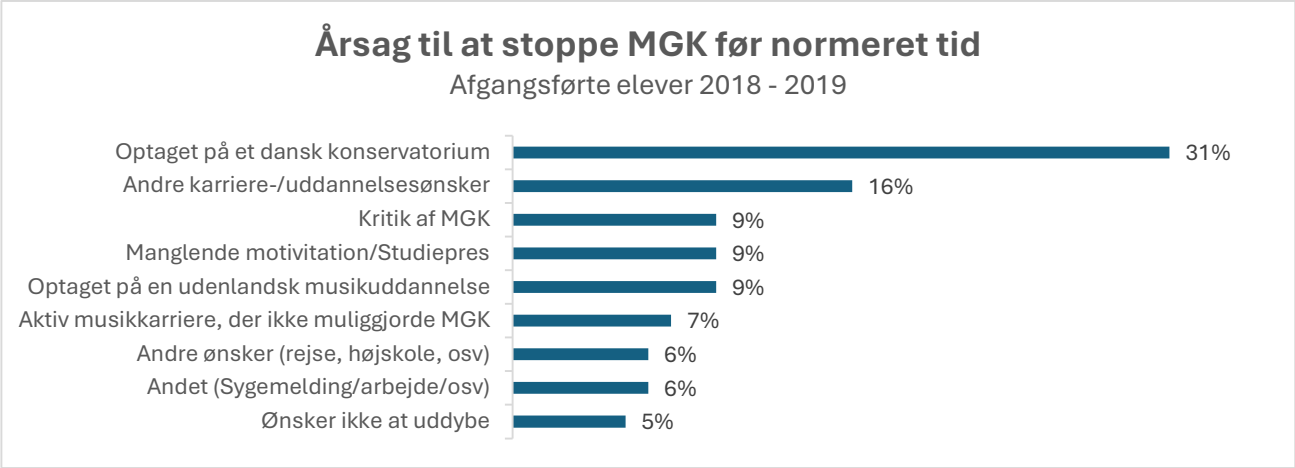

Figur 14 – Årsag til at stoppe MGK før normeret tid
(Survey blandt tidligere MGK-elever, 2024)

Det indikerer, at MGKs virkning ikke nødvendigvis afhænger af forløbets længde, men af det afsæt, det giver. MGKs betydning må derfor ikke alene måles i gennemførsel, men også i det modningsrum, det tilbyder undervejs.

Relationer og rammer – når MGK opleves som begrænsende

Hvor de foregående grafer viste høj grad overensstemmelse mellem vurderingerne fra de MGK-elever, der senere er blevet optaget på en videregående musikuddannelse (VMU), og dem der ikke er, viser figur 15 en tydeligere forskel mellem dem, der er blevet optaget på en VMU, og dem der ikke er:

	Optaget på VMU	Ikke optag på VMU
MGK gav mig en **tro og selvtillid** på mig selv og mit musikalske udtryk	69%	50%
MGK har givet mig evnen til at fortsætte med at **udvikle mig musikalsk.**	87%	73%
På MGK oplevede jeg **undervisere, der bakkede mig op**	84%	76%

Figur 15 - MGKs betydning for selvtillid, retning og relationer
(Survey blandt tidligere MGK-elever, 2024)

Selvom mere end 80 % af de tidligere MGK-elever erklærer sig enige i, at de på MGK oplevede undervisere, der bakkede dem op, tegner de kvalitative besvarelser et mere nuanceret billede. Enkelte peger nemlig på det modsatte. På oplevelser af ikke at blive set, af manglende faglig forståelse, og i få tilfælde decideret ubehagelige relationer:

> I mit tilfælde havde jeg en meget blandet oplevelse med MGK. Der var bestemt gode undervisere og administrativt personale, som var meget hjælpsomme og imødekommende, men det blev i mit tilfælde overskygget af en lærer, som prægede forløbet så negativt, at jeg måtte stoppe før tid.
>
> Tidligere MGK-elev, optaget på DKDM

Det peger på, at MGKs virkning ikke kun handler om undervisningens indhold, men i høj grad også om de menneskelige og emotionelle erfaringer, som unge tager med sig videre. Også følelsen af at blive forstået og misforstået i sin kunstneriske retning, har stor betydning:

> Jeg havde svært ved at arbejde med mit eget kunstneriske udtryk, som er det, jeg lever af i dag. Det passede ikke ind i rammen på det MGK-center, jeg gik på. Det oplevedes som en kamp mod både undervisere og ledelse for at kunne forfølge mine egne kunstneriske mål og ambitioner.
>
> Tidligere MGK-elev, optaget på RMC

Også MGKs rolle i lokale samarbejder og kulturprojekter opleves af enkelte som en spænding mellem frihed og institutionel styring:

> Jeg tror, at mange yngre, der overvejede at søge, så os i lokalmiljøet og syntes, at det, vi lavede, var spændende. Men koncerterne kunne nogle gange føles lidt påtvungne — som når man bliver bedt om at lave noget med sine søskende — og ofte var det ledsaget af skolens bannere. Når man havde optrådt og investeret sig selv i musikken, kunne det være svært at skulle fremstå som et blot skoleprojekt. Derfor var de udadvendte aktiviteter i lokalmiljøet en blandet oplevelse for mig.
>
> Tidligere MGK-elev, optaget på RMC

Selvom kritikken er rettet mod konkrete personer og lokale forhold, peger den samlet på nogle almindelige udfordringer i feltet: relationelle problemstillinger og systemiske rammer, som i perioder har kunnet opleves som ufleksible. Udtalelserne afspejler dog først og fremmest enkeltstående erfaringer, ikke en generel utilfredshed med MGK som institution.

Dog indgår flere af de erfaringer i det udviklingsarbejde, der i dag præger MGK. Med den nye bekendtgørelse er bindingen i fagblokke reduceret, og fælles kursusfaglige retningslinjer er erstattet af en mere åben struktur, hvor skolerne i højere grad kan tilpasse forløbene individuelt. Dermed adresserer reformerne netop nogle af de temaer, som tidligere elever har peget på: forholdet mellem struktur og frihed, det systemiske og det menneskelige.

MGK som afklarende forløb

Citaterne viser, at selv blandt dem, der er blevet optaget på en videregående musikuddannelse, kan MGK-tiden være præget af spændinger og kunstnerisk modstand. Det understreger, at MGKs betydning ikke kun handler om undervisningens indhold, men i høj grad også om at blive mødt som den kunstner, man er på vej til at blive.

Men det peger også på, at MGK ikke kun skal ses som et springbræt, men som et sted for afklaring. En tidligere MGK-elev formulerer sig sådan:

> Jeg synes, det er vigtigt at understrege, at en central del af MGK-forløbet for mig bestod i at afklare, om musikken var noget, jeg ønskede at forfølge professionelt. En af de positive sider ved MGK var netop, at ikke alle skulle forlade forløbet med målet om at blive professionelle musikere. Det var også en periode, hvor man kunne udforske, hvilken retning man ønskede at gå.
>
> Tidligere MGK-elev, optaget på DKDM

Pointerne om afklaring afspejles også i fortællingerne fra dem, der ikke er gået videre ad konservatorievejen, men som alligevel beskriver MGK som en afgørende og livsformende oplevelse:

> MGK udgør et uundværligt kapitel i min musikalske udvikling og var en lykkelig periode, der i høj grad var med til at forme det kreative menneske, jeg er i dag. Selvom jeg siden har valgt at specialisere mig uddannelsesmæssigt inden for et andet felt, er jeg fortsat aktiv i mit musikalske virke og arbejder på projekter med henblik på udgivelse.
>
> Tidligere MGK-elev, ikke optaget på VMU

MGK fremstår på den baggrund ikke kun som en del af en lineær udvikling mod en videregående musikuddannelse, men som et tilbud med mange forgreninger med eller uden et konservatorieoptag.

Strukturel og oplevet løfteevne

MGKs formål er formelt at forberede elever til videregående musikuddannelser, men i praksis rækker opgaven langt ud over det at kvalificere til optag.

Data fra både survey og interview viser, at mange elever oplever MGK som det sted, hvor de første gang tager deres musik alvorligt. Hvor de bliver mødt med krav, men også med troen på, at det kan blive en levevej. Flere beskriver forløbet som et "løft" både fagligt og personligt, snarere end som en eksamenstræning til konservatoriet.

> MGK har haft meget stor betydning for mig og var afgørende for, at jeg blev klar til konservatoriet. Fordi jeg tog en HTX, var min gymnasiale uddannelse og min musikalske udvikling helt adskilt, og uden MGK ville jeg ikke have været forberedt på hverken hørelære-, hovedfags- eller bifagsklaverprøven.
>
> Tidligere MGK-elev, Optaget på DJM

En elev, der efter eget udsagn er "barn af en familie af ikke-musikere", siger følgende om MGK:

> MGK har været helt afgørende for min uddannelse og forberedelse til optag på musikkonservatorium. Jeg sneg mig ind på MGK på 'potentiale' og endte bagefter med at stryge ind på tre højt profilerede konservatorier i ind- og udland med topkarakterer ved optagelsesprøverne. Årene på MGK har dannet mig personligt, musikalsk og teknisk. Havde jeg ikke gået på MGK og fået opbygget et så stærkt musikalsk fundament, havde intet af det været muligt.
>
> Tidligere MGK-elev, optaget på udenlandsk VMU

Elevens oplevelser afspejler den dobbelte betydning af MGKs løfteevne. Dels en *strukturel* løfteevne, hvor forløbet øger sandsynligheden for optag på konservatorier og videregående musikuddannelser. Den anden side er en *oplevet* løfteevne, hvor eleverne oplever sig selv

som musikere i udvikling, og får den selvtillid, disciplin og afklaring, der gør det muligt at forfølge drømmene.

Som vist i kapitel 2 "MGKs rolle på de danske musikkonservatorier" er MGK-elever markant repræsenteret blandt de studerende på landets konservatorier. De kvalitative data i kapitlet viser, at løftet ikke alene handler om faglighed, men også om at modne ambitionen og styrke elevernes oplevelse af at høre til i et professionelt miljø.

Egen læring og udvikling

Flere undervisere fremhæver, at løftet ikke nødvendigvis er lineært eller målbart. MGK kan også fungere som det sted, hvor elever finder ud af, hvordan de lærer. Og netop dér ligger en vigtig del af talentudviklingen:

> Der er en type data, som ikke indgår i statistikkerne over MGK eller konservatorierne, nemlig løfteevnen. En elev kan begynde med en karakter som 4 og afslutte konservatoriet med 10 eller 12, fordi udviklingen ikke kun afhænger af det indledende niveau, men også af viljen og evnen til at arbejde målrettet. De studerende bliver ofte fremragende undervisere, fordi de ved, hvad det vil sige at gennemgå en betydelig faglig udvikling
>
> Inger Fogh, Leder af Esbjerg Kulturskole

Perspektivet peger på, at MGKs løfteevne ikke kun handler om at identificere talent, men om at udvikle et potentiale, der ellers kunne gå tabt. I den forstand giver MGK unge muligheden for at udvikle evner og ambitioner i et forpligtende fællesskab. Den musikalske mobilitet og adgang til professionelle miljøer, der er væsentlige værktøjer i talentudvikling, er dog markant forskellig fra region til region, hvilket har betydning for, hvordan eleverne oplever MGK. Som lederen af Rødovre Musikskole beskriver det:

> I den rytmiske branche er man nødt til selv at opsøge miljøerne. Vi havde en elev, der var særdeles dygtig til at synge, og jeg opfordrede hende til at gå til koncerter og opsøge andre, der arbejdede inden for samme stil — for dem finder man ikke nødvendigvis i Rødovre. Det er afgørende for udviklingen. Her i Københavnsområdet er vi begunstiget af de korte afstande. Det er sværere i Køge. Og det er rigtig svært på Nykøbing Falster.
>
> Tormod Vinsand, leder af Rødovre Musikskole

Udsagnet illustrerer, at MGKs løfteevne er kontekstuel. I store byer er mulighederne for at indgå i musikalske miljøer tæt på, mens elever i mere perifere områder i højere grad er afhængige af, at MGK aktivt skaber forbindelser til omverdenen.

I sin helhed viser materialet, at MGKs løfteevne ligger i spændingsfeltet mellem det faglige, det personlige og det strukturelle. MGK løfter ikke kun elever mod videre uddannelse. Det

modner ambitionen, styrker identiteten og forbinder eleverne til et professionelt musikliv. På den måde bliver MGK et dannelsesrum, hvor talent får form, retning og mening.

Del 2 – Effekten af MGK - at stimulere det lokale musikliv

Hvor første del af rapporten undersøgte MGK som springbræt til videregående uddannelser, retter del 2 blikket mod MGKs anden hovedopgave: At uddanne musikudøvere, der kan stimulere det lokale, regionale og nationale musikliv.

Som et talentudviklingsforløb i forlængelse af musikskolen er MGK er fra sin begyndelse tænkt som en landsdækkende struktur med lokal forankring. De otte centre både skaber, forbinder og fastholder musikalsk aktivitet på tværs af landet. I praksis betyder det, at MGK rummer et dobbelt sigte, hvor man både vil udvikle den enkelte elev og styrke de miljøer, som eleverne udspringer fra.

Del 2 belyser, hvordan betydningen udfolder sig i praksis. Gennem analyser af registerdata, surveybesvarelser og kvalitative interviews undersøges MGKs geografiske rækkevidde, dets rolle i byernes musikøkosystemer og den musikalske aktivitet, som tidligere elever opretholder efter forløbet.

Kapitel 4 viser, at MGK fungerer som et fleksibelt og åbent system, hvor elever bevæger sig på tværs af regioner i jagten på det rette musikmiljø, men også at mange vender tilbage og fortsat bidrager til de lokale scener, de kommer fra. MGK skaber dermed ikke kun mobilitet, men også cirkulære bevægelser, hvor den erfaring, eleverne tilegner sig, vender siden tilbage til de miljøer, der fostrede dem.

Kapitel 5 undersøger MGKs rolle i konkrete byer som Esbjerg og København og viser, at MGK-centrene tilpasser sig deres omgivelser. I de store byer fungerer MGK som en katalysator i et tæt og komplekst musikliv, mens centrene i mindre byer ofte udgør selve motoren i det lokale kulturliv. Fælles for alle er rollen som brobygger mellem uddannelse og professionelt virke, og som socialt og kunstnerisk fællesskab for unge musikere.

Kapitel 6 viser, at MGKs virkning fortsætter langt ud over selve uddannelsesforløbet. Langt de fleste tidligere elever er fortsat musikalsk aktive som udøvere, undervisere og kulturformidlere, og mange har musik som en del af deres levevej. MGK bidrager dermed ikke alene til at udvikle individuelle talenter, men også til at opretholde den samlede infrastruktur, der gør dansk musikliv levende og bæredygtigt.

Kapitel 4 - Musikalsk mobilitet og lokal forankring: MGKs geografiske betydning

Kapitel 4 har undersøgt MGKs geografiske betydning og elevernes mobilitet i årene efter deres forløb. Gennem analyser af registerdata og surveybesvarelser viser kapitlet, hvordan MGK både fungerer som et lokalt forankret tilbud og som en nationalt sammenhængende struktur, der forbinder unge musikere på tværs af regioner og landsdele. Kapitlet viser, at MGK både har en lokal, regional og national betydning. Lokalt stimulerer centrene musiklivet gennem undervisning og samarbejder, regionalt fungerer de som samlingspunkter for unge musikere, og nationalt indgår de i et større kredsløb, der forbinder musikmiljøer på tværs af landet.

Kapitlets hovedpointer

Et fleksibelt og åbent system

Fordelingen af elever under MGK viser, at centrene ikke kun optager lokale elever, men tiltrækker unge fra et bredt geografisk område. Det peger på, at MGK fungerer som et åbent og fleksibelt system, hvor elever kan søge mod det center, der bedst matcher deres faglige profil og musikalske ambitioner snarere end kun det, der ligger tættest på deres bopæl.

Mobilitet og centralisering

Fem år efter MGK viser surveyen, at langt de fleste tidligere elever har flyttet sig geografisk. Flyttemønsteret peger på en tydelig centralisering, hvor især København og Aarhus tiltrækker en stigende andel af de unge musikere. Lignende tilvækst af tidligere MGK-elever ses ikke i de mindre byer og andre regioner, som i højere grad fungerer som afsæt for de unges videre musikalske rejse. Mobiliteten indikerer, at eleverne er aktive deltagere og bidragsydere til det lokale musikliv, under deres MGK-tid, mens effekten efterfølgende spreder sig til mere nationale musikmiljøer, via de elever der flytter mod større byer.

Lokal forankring og musikalsk virke

Selv om mange flytter efter deres MGK-tid, viser data, at de fortsat er aktive i eller omkring de områder, hvor de har taget deres MGK-uddannelse. Flere centre har tidligere elever, der fortsat bidrager til lokale musikmiljøer gennem koncerter, undervisning og samarbejder. MGKs rolle i musiklivet kan derfor forstås som cirkulær. Den viden og erfaring, eleverne tilegner sig, vender siden tilbage til de miljøer, der fostrede dem.

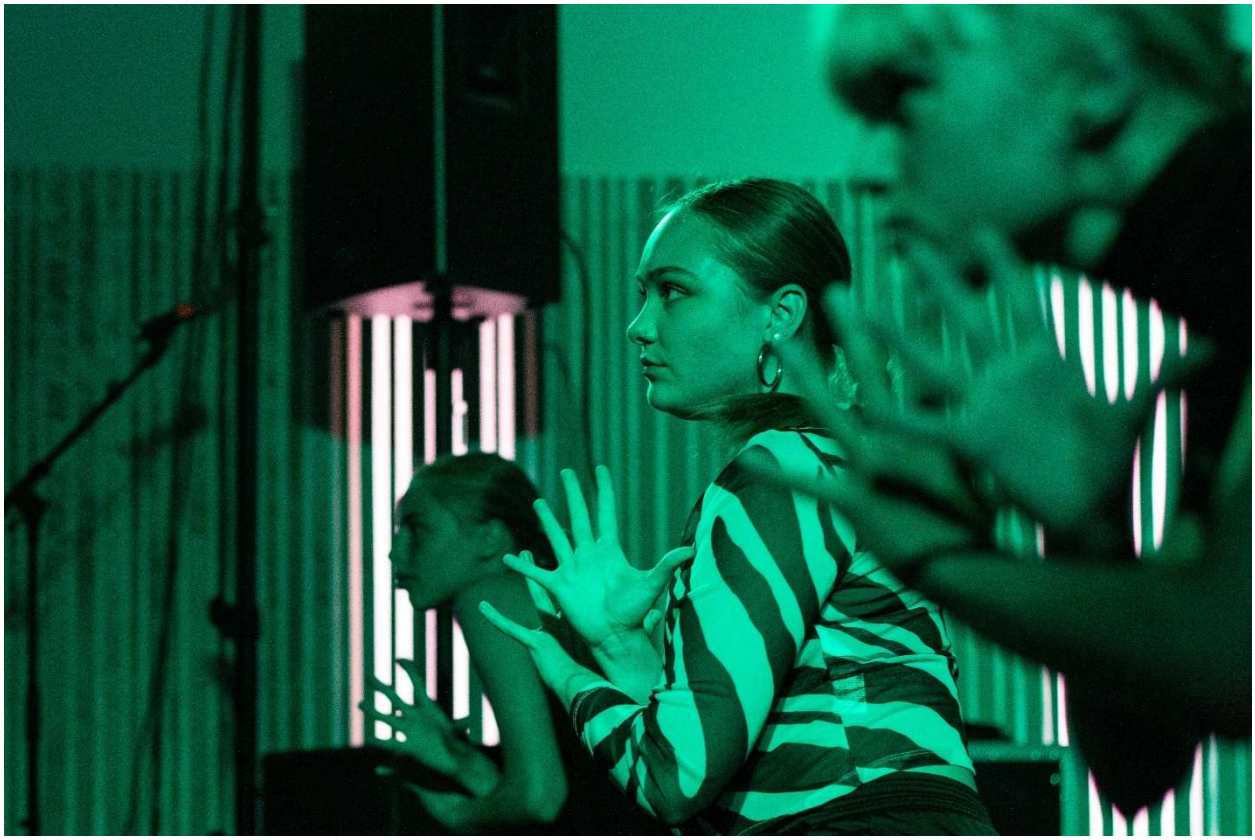

Indledning

Geografi har altid spillet en central rolle for MGK. Men fordeler eleverne sig geografisk under deres MGK-forløb? Hvor flytter de hen bagefter? Og hvordan fortsætter de med at bidrage til de musikmiljøer, de kommer fra?

Udgangspunktet er både registerdata fra MGK Danmark og spørgeskemaundersøgelsen blandt tidligere MGK-elever. Tilsammen gør materialet det muligt at følge elevernes bevægelse over tid fra de regionale optag og den geografiske fordeling under MGK til den efterfølgende mobilitet, når de søger videre mod uddannelse, netværk og nye musikalske fællesskaber. Analysen viser et MGK-system, der er kendetegnet ved fleksibilitet og åbenhed.

De fleste elever flytter videre mod de store uddannelses- og kulturbyer som København og Aarhus, hvor mulighederne for videregående studier, samarbejder og koncertaktivitet er størst. Udviklingen peger på en gradvis centralisering af musiklivet. Men den betyder ikke, at MGKs lokale betydning ophører. Mange tidligere elever forbliver aktive i eller omkring deres MGK-område, underviser, arrangerer koncerter eller vender tilbage med nye erfaringer.

Kapitlet følger bevægelsen fra den geografiske fordeling under og efter MGK-forløbet til hvordan de tidligere elever giver tilbage til de miljøer, de kommer fra. Dermed belyses MGKs

rolle som både uddannelsesmæssig infrastruktur og kulturel motor, der forbinder lokale, regionale og nationale musikliv i ét samlet kredsløb.

Geografisk fordeling under MGK – et fleksibelt og åbent system

Ser man på den samlede population af afgangsførte elever, viser fordelingen mellem MGK-centre og regioner et billede af et åbent og fleksibelt system, hvor de unge bevæger sig på tværs af geografiske skel.

Afgangsførte elever fordelt på region & MGK-center (Under MGK)

	Antal regioner repræsenteret (1 - 5)	Andel elever udenfor centrets egen region (%)
MGK Sjælland	5	48%
MGK Sankt Annæ	4	13%
MGK Fyn	4	10%
MGK Midtvest	4	11%
MGK Østjylland	4	10%
MGK Sydjylland	4	9%
MGK Nord	3	10%
MGK Hovedstaden	3	8%

Figur 16 - Bopælsregion under MGK for elever afgangsført i perioden 2018 – 2019 (sort. efter regioner) (MGK Danmark, SpeedAdmin)

Figur 16 viser, at de fleste centre tiltrækker elever fra flere regioner, og det gælder ikke kun de store centre. Når fordelingen opgøres på landsdele (Figur 17), bliver billedet endnu mere nuanceret, da alle centre optager fra flere landsdele.

Afgangsførte elever fordelt på region & MGK-center (Under MGK)

	Antal landsdele repræsenteret (1 - 7)	Andel elever udenfor centrets egen landsdel (%)
MGK Fyn	6	13%
MGK Sydjylland	6	16%
MGK Sjælland	6	43%
MGK Midtvest	5	24%
MGK Sankt Annæ	4	21%
MGK Østjylland	4	13%
MGK Hovedstaden	4	25%
MGK Nord	3	10%

Figur 17 - Bopælslandsdel under MGK for elever afgangsført i perioden 2018 – 2019 (MGK Danmark, SpeedAdmin)

Mobilitet efter MGK – færre postnumre, større afstande

Surveyen blandt tidligere MGK-elever giver mulighed for at analysere mobiliteten i årene efter MGK. Respondenterne blev bedt om at oplyse deres nuværende bopæl fem år efter afsluttet MGK-forløb. Sammenholdt med deres bopæl under MGK giver det et tydeligt billede af, hvordan de unge musikere fordeler sig geografisk over tid.

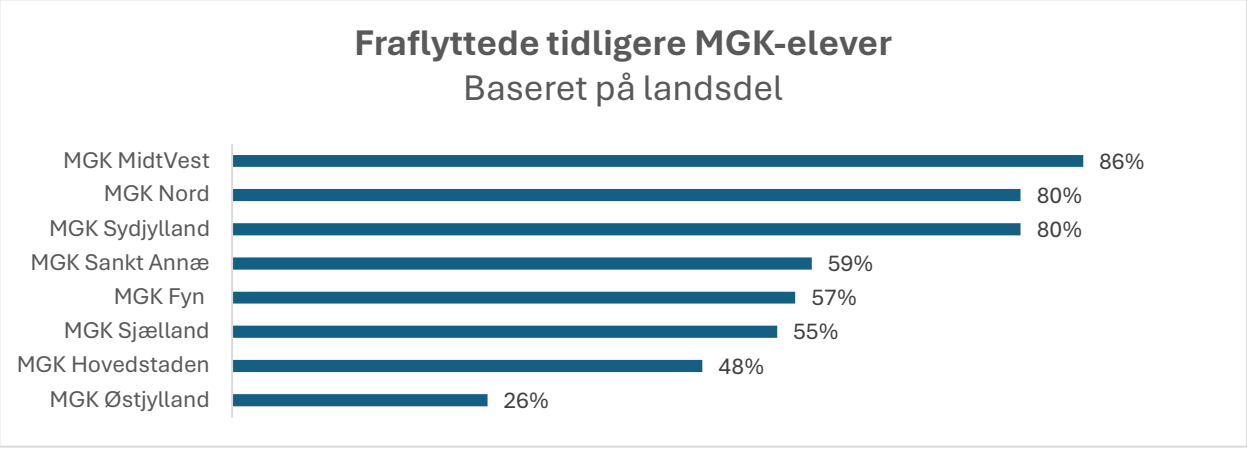

Figur 18 – Tidligere MGK-elevers flyttemønster fem år efter endt MGK (Survey blandt tidligere MGK-elever, 2024)

Resultaterne viser, at de fleste tidligere MGK-elever er flyttet, siden de afsluttede deres forløb, og for nogle centre gælder det op mod 9 ud af 10 (se Figur 18). F.eks. er 86 % af

respondenterne fra MGK MidtVest flyttet til en anden landsdel, mens kun 26 % fra MGK Østjylland har gjort det samme. De unge musikere samler sig med andre ord i færre og typisk større byer. Det understøtter den generelle antagelse om, at ønsket om musikalsk uddannelse og karriere ofte kræver geografisk mobilitet mod større bycentre som København, Aarhus eller Odense, hvilket er afspejlet i tilvækstgraferne (Figur 19 og Figur 20).

Figurerne viser udviklingen i MGK-elevernes geografiske fordeling relativt til perioden under MGK. Med andre ord sammenlignes antallet af elever, der boede i en given region eller landsdel under MGK, med antallet fem år efter. En positiv tilvækst betyder, at der i dag bor flere tidligere MGK-elever i området end dengang, mens en negativ tilvækst betyder, at antallet er faldet.

Tilvækst af tidligere MGK-elever
Efter landsdel

Hovedstadsområdet	113%
Østjylland	73%
Nordjylland	-39%
Fyn & de fynske øer	-46%
Det øvrige Sjælland & Sydhavsøerne samt Bornholm	-64%
Sydjylland	-74%
Midt-/Vestjylland	-77%

Figur 19 - MGK-elevernes geografiske fordeling relativt til perioden under MGK (Survey blandt tidligere MGK-elever, 2024)

På regionalt niveau ses en moderat fremgang i Region Midtjylland, mens både Region Syddanmark og Region Sjælland oplever et markant fald. Det vidner om en bevægelse væk fra de sydlige og vestlige dele af landet og mod mere centraliserede områder. Ser man på landsdelsniveau (Figur 20), bliver bevægelsen endnu tydeligere:

Afgangsførte elever fordelt på region & MGK-center
(Under MGK)

	Antal centre, der har elever, der er flyttet til landsdelen (1 - 8)	% tilflyttere
Hovedstadsområdet	8	45%
Udlandet	8	16%
Østjylland	7	23%
Det øvrige Sjælland & Sydhavsøerne samt Bornholm	6	4%
Nordjylland	4	5%
Fyn & de fynske øer	4	4%
Sydjylland	1	≤2%
Midt-/vestjylland	1	≤2%

Figur 20 - MGK-elevernes geografiske fordeling relativt til perioden under MGK (Survey blandt tidligere MGK-elever, 2024)

I København by er antallet af tidligere MGK-elever vokset fra 40 til 93, svarende til en tilvækst på 132 %, hvilket gør København til den største magnet for tidligere MGK-elever. Også Østjylland oplever en vis vækst, mens alle øvrige landsdele viser tilbagegang. Forskydningen afspejler et musikliv, der i stigende grad koncentreres omkring landets største uddannelses- og kulturcentre, hvor mulighederne for videre studier, samarbejder og koncertaktivitet er størst.

Udviklingen peger på et dobbelt forhold. MGK stimulerer det lokale musikliv, mens eleverne er til stede gennem undervisning, koncerter og netværk, men effekten spreder sig efterfølgende, når eleverne bevæger sig videre til større byer og bidrager til de nationale musikmiljøer. På den måde skaber MGK lokal aktivitet, og fungerer som et led i en større musikalsk infrastruktur, der forbinder lokale miljøer med nationale og internationale scener.

Hvor flytter de hen? De større byer som musikalske tyngdepunkter

Når man ser nærmere på, *hvor* tidligere MGK-elever flytter hen, bliver billedet af centralisering endnu tydeligere.

Figur 21 viser, at de største modtageområder er København by og Østjylland, som tilsammen rummer mere end halvdelen af alle respondenter, der har flyttet sig siden MGK-tiden. Derudover er der en mindre, men tydelig andel, der har bosat sig i udlandet, hvilket bekræfter, at en del af de unge fortsætter i internationale sammenhænge.

Figur 21 – Oversigt over hvor de tidligere MGK-elever er flyttet til fem år efter MGK
(Survey blandt tidligere MGK-elever, 2024)

Zoomer man ind på de kommuner, der huser et konservatorium, bliver bevægelsen endnu mere markant (se Figur 22).

Tilvækst i kommuner
med konservatorieafdelinger

	Konservatorium	Under MGK	I dag	% tilvækst
Aarhus kommune	DJM	19	48	152,6%
Københavns Kommune	RMC & DKDM	42	91	116,7%
Aalborg kommune	DJM	6	9	50,0%
Esbjerg kommune	SDMK	3	3	0,0%
Odense kommune	SDMK	15	11	-26,7%

Figur 22 – Tilvækst i antal af MGK-elever i de kommuner, der huser et musikkonservatorium
(Survey blandt tidligere MGK-elever, 2024)

Aarhus har med deres stigning fra 19 elever, der boede i kommunen under deres MGK-forløb, til 48 tidligere MGK-elever fem år efter endt MGK, den største relative vækst med hele 253 % efterfulgt af København med en 217 % stigning i antallet af tidligere MGK-elever.

At give tilbage – MGK som kulturelt kredsløb

Tallene tegner et billede af et musikliv, der samler sig i færre, men større byer. Det betyder dog ikke, at MGKs betydning for det lokale musikliv forsvinder, når eleverne flytter. Tværtimod viser data, at mange tidligere MGK-elever fortsat er aktive i eller omkring de områder, hvor de har taget deres uddannelse, og dermed bidrager til lokale miljøer på nye måder.

Figur 23 viser, at langt de fleste tidligere elever fortsat er musikalsk aktive, men ikke nødvendigvis centreret omkring Hovedstaden. Tværtimod viser grafen en markant lokal og regional forankring:

Musikalsk udøven for tidligere MGK-elever

5 år efter endt MGK

	MGK Nord	MGK Sydjylland	MGK Sjælland	MGK MidtVest	MGK Fyn	MGK Østjylland	MGK Hovedstaden	MGK Sankt Annæ
Det øvrige Sjælland & Sydhavsøerne samt Bornholm	0%	0%	18%	0%	0%	0%	1 - 10%	1 - 10%
Nordjylland	22%	1 - 10%	1 - 10%	11%	0%	1 - 10%	1 - 10%	0%
Sydjylland	1 - 10%	21%	1 - 10%	1 - 10%	1 - 10%	1 - 10%	1 - 10%	0%
Fyn & de fynske øer	1 - 10%	1 - 10%	1 - 10%	0%	30%	1 - 10%	1 - 10%	1 - 10%
Midt-/vestjylland	14%	14%	1 - 10%	26%	1 - 10%	1 - 10%	1 - 10%	1 - 10%
Udlandet	19%	1 - 10%	1 - 10%	1 - 10%	1 - 10%	1 - 10%	18%	17%
Østjylland	1 - 10%	16%	1 - 10%	14%	12%	37%	1 - 10%	1 - 10%
Turnerende virksomhed (Hele landet)	11%	1 - 10%	14%	11%	18%	19%	19%	13%
Hovedstadsområdet	17%	18%	44%	26%	18%	19%	42%	54%

Figur 23 – Den nationale musikalske udøven for tidligere MGK-elever fordelt på landsdel (Survey blandt tidligere MGK-elever, 2024)

Tendensen er, at mange tidligere MGK-elever forbliver aktive dér, hvor de har taget deres MGK-uddannelse, og bidrager til de lokale musikmiljøer gennem koncerter, undervisning, samarbejder og turnerende projekter. Figur 23 viser f.eks., at de tidligere elever fra MGK Nord har den største relative aktivitet i Nordjylland fem år efter endt MGK.

Forbindelsen til lokalområdet beskrives tydeligt af en tidligere elev fra MGK Nord, der i dag studerer på et udenlandsk musikkonservatorium:

> Da jeg søgte konservatorie i udlandet, beskrev jeg, hvordan jeg fremover ønskede at give noget tilbage til det lokalmiljø, jeg kommer fra. Det var ikke en formulering, der blot lød godt. Det var et reelt ønske, som udsprang af mine egne erfaringer, da jeg havde fået meget fra de ildsjæle i Aalborg. når jeg om sommeren vender hjem, tager jeg på turné med min Aalborg-baserede kvartet og forsøger så vidt muligt at skabe koncertmuligheder i Nordjylland, hvor jeg selv gik på MGK. Det at give tilbage til lokallivet har været vigtigt for mig og er noget, jeg helt sikkert ønsker at gøre endnu mere af fremover.
>
> Tidligere MGK-elev, MGK Nord

Citatet illustrerer, hvordan mange tidligere MGK-elever oplever en forpligtelse til at "give tilbage". Ikke som en formel opgave, men som en naturlig del af deres musikalske identitet. Den lokale forankring bliver dermed ikke et spørgsmål om bopæl, men om tilhørsforhold, engagement og tilknytning.

Hvor citatet peger på et personligt engagement i at videreføre MGKs lokale betydning, rummer det næste en mere samfundsmæssig refleksion over, hvorfor det er vigtigt, at musikken vender tilbage til de miljøer, hvor den er vokset frem:

> Det handler om, hvordan musikken kommer tilbage lokalt. Det er jo vigtigt for folk, der bruger kultur og kunst og musik, at kunsten tegner et

> billede af alle de hjørner og mennesker, der er i Danmark. Så kultur ikke bare bliver for folk, der bor i storbyerne. Og der er jo også bare mange perspektiver at hente fra folk, der kommer fra de små byer.
>
> Tidligere MGK-elev, MGK Sydjylland

Figur 23 viser også, at der på tværs af alle centre findes elever, der arbejder turnerende i hele landet eller internationalt. Det indikerer, at MGK ikke kun styrker lokale musikmiljøer, men fungerer også som afsæt for professionel aktivitet på nationalt og internationalt niveau[13].

Samlet set peger resultaterne på, at MGK-centrene i høj grad bidrager til at opretholde levende, lokale musikmiljøer samtidig med, at centrene er integreret i et større kredsløb af musikalsk udveksling.

[13] Undersøgelsen viser ligeledes at 5 ud af 7 landsdele har udøvere fra alle landets otte MGK-centre. Alle centre har elever der udøver i udlandet eller som turnerende virksomhed, og Sjælland samt sydhavsøerne og Bornholm er den landsdel med den laveste aktivitet, hvor kun 3 ud af 8 centre har tidligere elevere, der er aktive udøver i den landsdel.

Kapitel 5 - MGKs rolle i det lokale musikliv

Kapitel 5 undersøger, hvordan MGK stimulerer det lokale musikliv, og hvordan MGKs betydning opleves forskelligt afhængigt af geografisk og kulturel kontekst. Gennem analyser af registerdata, surveybesvarelser og interviews belyser kapitlet, hvordan MGK både fungerer som lokalt forankret tilbud og som en del af en nationalt sammenhængende struktur, der forbinder musikere på tværs af regioner og landsdele.

Kapitlets hovedpointer

MGK som del af byernes musikalske økosystem: Sammenligningen mellem MGK i Esbjerg og i Hovedstaden viser, at MGKs funktion formes af lokale forhold. I Esbjerg indgår MGK som en medskabende aktør i et tæt netværk af kulturinstitutioner, herunder Tobakken, Musikhuset, Esbjerg Ensemble og Syddansk Musikkonservatorium. I København fungerer MGK som en integreret del af et langt større og mere komplekst musikliv, hvor centrets rolle er mindre synlig, men væsentlig som bindeled mellem uddannelse og profession.

Styrken i at indgå lokalt: MGK-centrene bør ikke forstås som faste institutionstyper, men som bevægelige størrelser, der tilpasser sig deres omgivelser bl.a. i form lokale samarbejder, elevgrundlag, ressourcer og kulturpolitiske prioriteringer. MGKs rolle skabes og udvikles af de miljøer og relationer, centrene interagerer med, og netop der ligger MGKs styrke.

Fællesskab, afklaring og oplevet virkning: Elevernes fortællinger peger på, at MGK opleves som både fællesskab, drivkraft og refleksivt rum. For mange udgør MGK en social og kunstnerisk base, hvor man finder sin musikalske retning, og for andre et sted, hvor man bliver grebet og får afklaret sit næste skridt. MGKs virkning er ofte oplevet snarere end mål: Den viser sig i lokale fællesskaber, samarbejder og en vedvarende forankring i musiklivet. Uanset placering handler det om at skabe rammer for musikalsk udvikling og professionel afklaring. Hvad enten MGK er centrum for et lokalt musikliv eller en del af et større kulturelt kredsløb.

Synlighed og oplevet effekt: MGKs betydning er sjældent synlig for offentligheden, men tydelig for de aktører og elever, der er tæt på. Effekten mærkes i de miljøer, hvor MGK sætter noget i bevægelse gennem bl.a. koncerter, netværk og mødet mellem generationer. MGKs rolle som brobygger og talentudvikler udgør dermed en stille, men afgørende kraft i det danske musikalske økosystem.

Indledning

MGK-systemet blev fra begyndelsen skabt ud fra en tanke om geografisk nærhed og lige adgang til musikalsk talentudvikling. Gennem de sidste 50 år har MGK gennemgået flere strukturelle ændringer, og bl.a. da antallet af centre i 2011 blev reduceret fra 17 til 8, var det ikke uden debat[14]. Flere lokale afdelinger blev lagt ind under større enheder, men ambitionen om et landsdækkende MGK forblev den samme: At unge skulle kunne udvikle deres talent dér, hvor de bor.

Som den daværende leder af Esbjerg Kulturskole og afdelingsleder hos MGK Sydjylland, Jan Rohde Pedersen, beskriver det:

> For unge, der bor og går i gymnasiet i yderområderne, kan det være næsten umuligt at følge et MGK-forløb, hvis det ligger for langt væk. At skulle rejse fra f.eks. Sønderborg til Kolding eller Esbjerg med offentlig transport kan være tæt på uoverkommeligt. Derfor er det afgørende, at MGK-tilbuddene ligger i rimelig nærhed af de unges bopæl, så det faktisk er muligt at deltage og udvikle sit talent. Det er netop derfor, det er så væsentligt, at vi ikke har ét samlet center, men et MGK-system, der er geografisk bredt ud.
>
> Jan Rohde Pedersen, leder af Vejen Musikskole,
> tidl. Esbjerg Kulturskole

[14] Se Svendsen 2017; Kulturministeriet 2021; Kulturministeriet 2023; Lehmann 2023; Lundberg 2025

Udsagnet peger på den grundlæggende præmis, der fortsat præger MGK-systemet: at musikalsk talentudvikling ikke kun skal være centraliseret, men lokalt forankret. MGK-centrene fungerer derfor som et nationalt netværk af lokale miljøer, hvor unge får mulighed for at udvikle sig, samarbejde og bidrage til det omgivende musikliv. Kapitlet undersøger, hvordan MGKs tilstedeværelse former og stimulerer de lokale musikmiljøer – både i større byer som København og i mindre som Esbjerg – og hvordan rollen opleves, ændres og synliggøres i praksis.

Fra Esbjerg til København – variationer i MGKs lokale rolle

For at undersøge MGKs lokale betydning er der gennemført interviews i Esbjerg og København, der repræsenterer to vidt forskellige musikbyer. Hvor Esbjerg repræsenterer en regional kulturby med tydelige musikalske kraftcentre som Musikhuset, Tobakken og Esbjerg Ensemble, så fremstår København som et kulturelt overflødighedshorn, hvor det musikalske liv udfolder sig i et tæt netværk af uddannelsesinstitutioner, spillesteder og uafhængige miljøer. De to byer adskiller sig ikke kun i størrelse, men også i musiklivets struktur og intensitet. Ved at sammenholde erfaringer og perspektiver fra aktører i begge byer bliver det muligt at undersøge, hvordan MGK indgår i og påvirkes af vidt forskellige lokale økosystemer.

Sammenligningen mellem MGK i Esbjerg og MGK i Hovedstaden viser hver sin måde, hvorpå MGK bidrager til det lokale musikliv. Begge med tydelig forankring, men i vidt forskellige kulturelle og institutionelle landskaber.

I Hovedstaden er MGK en del af et tæt og højt udviklet musikøkosystem. De mange omkringliggende institutioner som musikskoler, rytmiske miljøer, kulturhuse og musikkonservatorier betyder, at MGKs rolle her i højere grad handler om at styrke og sammenbinde eksisterende miljøer. Som Jakob Holtze fra Copenhagen Phil udtrykker det:

> Der er ingen tvivl om, at MGK-centrene skaber levende og dynamiske talentmiljøer. Jeg har selv gået på MGK i provinsen og ved derfor, hvor stor en rolle man kan spille som lokal drivkraft. Det er kun muligt, fordi der eksisterer en stærk undergrund af talentfulde unge, som holder hinanden til ilden og inspirerer hinanden. I København er der særligt gode muligheder for dette.
>
> Jakob Holtze, musikchef ved Copenhagen Phil

I Esbjerg spiller MGK derimod en mere synlig rolle i det samlede musikmiljø. MGK er tæt forbundet med både Kulturskolen, Musikhuset, Esbjerg Ensemble og Syddansk Musikkonservatorium og fungerer som et konkret bindeled mellem talentudvikling, uddannelse og professionelt virke. Som Ulla Visbech, kulturchef i Esbjerg Kommune, beskriver det:

> Esbjerg er en musikby – det ligger i byens DNA. MGKs betydning er derfor ikke til diskussion; den er en selvfølge. Det er ikke noget, man behøver at understrege, fordi vigtigheden er indlysende.
>
> Ulla Visbech, kulturchef i Esbjerg Kommune

Hvor MGK i Hovedstaden indgår i et allerede etableret musikøkosystem, er MGK i Esbjerg i højere grad en kulturel medskaber til, at et sådant økosystem kan eksistere.

Dermed repræsenterer de to cases væsentlige forskelle i MGKs lokale rolle. I Hovedstaden fungere MGK som en katalysator i et rigt, komplekst miljø, og i Esbjerg som en motor og forankringsinstitution, der er med til at holde liv i et regionalt musikøkosystem. Tilsammen viser de, at MGKs betydning ikke kan reduceres til én funktion, men afhænger af kontekster som byens størrelse, de institutionelle samarbejder og det musikmiljø, MGK er indlejret i.

Selvom MGK i Esbjerg og MGK i Hovedstaden på mange måder repræsenterer to forskellige eksempler for, hvordan et MGK-center indgår i et lokale musikliv, peger flere aktører på, at forskellene først og fremmest handler om opgaver og kontekst.

I hovedstaden er MGK en naturlig del af et rigt og varieret kulturliv, hvor opgaven i højere grad handler om at skabe adgang og sammenhæng for unge, der allerede befinder sig tæt på professionelle miljøer. Som Clara Vuust formulerer det:

> København rummer et væld af kulturelle tilbud, og uanset hvordan man ser på det, er det her, mange unge ønsker at være. Der vil altid være en markant søgning mod hovedstaden og mod de øvrige større byer, og det ville være fattigt, hvis der ikke fandtes et MGK-tilbud her. Placeringen i en storby betyder også, at MGK i København varetager nogle opgaver. MGK i de i mindre befolkede områder varetager andre vigtige opgaver.
>
> Clara Vuust, leder af Musikhøjskolen på Frederiksberg

Torben Puggaard fremhæver som tidligere leder af Helsingør Musikskole[15] desuden, hvordan MGKs rolle i København i høj grad handler om praktikalitet, netværk og deltagelse i et allerede eksisterende musikliv:

> Når MGK-kursister træffer deres valg, ser vi ofte, at praktiske forhold og tilgængelighed spiller en væsentlig rolle. Det er afgørende at komme ud og spille og blive en del af det omgivende musikliv — det er MGKs andet ben, nemlig den aktive deltagelse i det lokale miljø. I København, hvor musiklivet er omfattende, ville det derfor være svært at forestille sig, at der ikke fandtes et MGK-tilbud.
>
> Torben Puggaard, prorektor ved DKDM

[15] Helsingør Musikskole er ligesom Musikhøjskolen Frederiksberg én af de musikskoler der huser MGK Hovedstaden. Hvor Musikhøjskolen huser produktionslinjen og de klassiske sangere fra Storkøbenhavn, huser Helsingør Musikskole de nordsjællandske MGK-elever fra MGK Hovedstaden.

Omvendt peger Nenia Zenana på, at MGK i de decentrale områder har en helt anden og måske endnu mere strukturerende rolle. Her bliver MGK i hendes øjne et potentielt fundament for, at et musikliv overhovedet kan eksistere og for, at unge musikere ser en fremtid i deres lokalområde:

> Hvem siger, at alt skal foregå i København? Med en mere decentral MGK-struktur bliver MGK en bærende kulturinstitution, der kan styrke lokalmiljøer uden for de større byer. MGK har et stort potentiale for at medskabe et kulturelt økosystem, som mange aktører bidrager til, og hvor de lokale kompetencer får mulighed for at udfolde sig. Der er noget særligt værdifuldt ved at være 'lokal verdensmester'.
>
> Nenia Zenana, lektor Københavns Universitet & DKDM

Det særlige potentiale er netop ét som spillestedejer og tidligere censor på MGK Sydjylland Martin Schack beskriver for både Esbjerg by, men også for hele Sydvestjylland:

> At have MGK i Esbjerg betyder, at vi som kommune tror på vores evne til at bidrage til talentudvikling og synliggøre vores arbejde — også over for politikerne. Samarbejdet er helt afgørende, ikke kun for de unge, men også for hele landsdelen, fordi det skaber liv omkring de kulturarrangementer, vi har. De unge fra MGK gør en markant forskel.
>
> Martin Schack, ejer af Termansen i Ribe

Gabriella Bergman, Ensemblechef for Esbjerg Ensemble, peger også på, at MGKs betydning ikke kun ligger i uddannelsens rolle, men i dens aktive tilstedeværelse i byens kulturliv:

> MGK bidrager til Esbjerg gennem de koncerter, eleverne medvirker i, men de deltager også aktivt i byens kulturliv ved at opsøge forskellige genrer og koncertoplevelser. Man har formået at inddrage dem i det pulserende kulturelle miljø, og det er en styrke, at underviserne insisterer på, at MGK-eleverne skal ud og opleve deres uddannelse i praksis.
>
> Gabriella Bergman, ensemblechef for Esbjerg Ensemble

Citatet understreger, at MGK i Esbjerg fungerer som en integreret del af byens musikliv, hvor de unge musikere både bidrager til og lærer af det professionelle kulturliv omkring dem.

Tilsammen viser citaterne, at MGKs rolle i det lokale musikliv er relativ til omgivelserne. I de store byer fungerer MGK som en del af et komplekst og selvbærende økosystem, mens MGK i de mindre byer og regioner bliver en aktiv medspiller i udviklingen af byens musikliv. Begge funktioner er afgørende for helheds forståelsen af MGKs betydning lokalt.

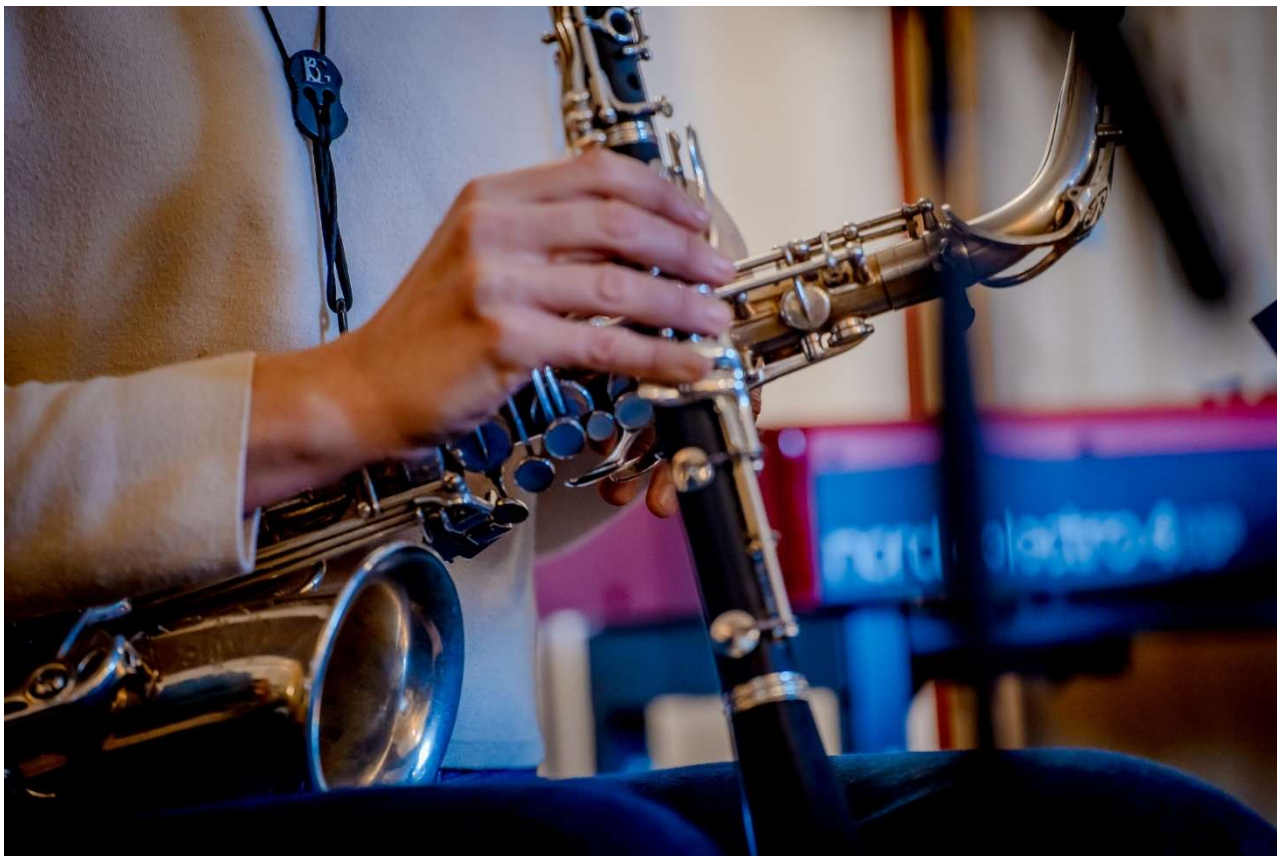

MGK som lokal aktør og eksistentielt rum

Sammenligningen mellem Esbjerg og Hovedstaden viser to yderpunkter i, hvordan MGK-centrene relaterer sig til deres omgivelser. På den ene side som medskabende aktører i mindre byer og regioner, hvor MGK bidrager aktivt til det lokale musikliv, og på den anden side som integrerede institutioner i større byer, hvor MGK indgår i et allerede etableret og komplekst kulturliv.

I praksis er forholdet dog langt mere dynamisk. De to byer repræsenterer ikke faste kategorier som storby-MGK eller provins-MGK, men poler på et spektrum, hvor hvert MGK-center placerer sig forskelligt og kan bevæge sig. Lokale samarbejder, kommunal prioritering, underviserprofiler og institutionelle koblinger påvirker, hvilken funktion MGK får i et givent område.

Som Henrik Sveidahl udtrykker det:

> Det er afgørende at skabe et udviklingsmiljø for unge, der brænder for musik og overvejer at gøre det til deres profession. Det er lige så vigtigt i København som i Holstebro.
>
> Henrik Sveidahl, rektor ved RMC

Udsagnet peger på, at MGKs funktion ikke bør forstås ud fra geografi alene, men som et spørgsmål om miljø, rolle og interaktion. Uanset placering handler det om at skabe rammer for musikalsk udvikling og professionel afklaring, hvad enten MGK er centrum for et lokalt musikliv eller en del af et større kulturelt kredsløb.

Flere tidligere MGK-elever beskriver, hvordan samspillet opleves i praksis. For nogle er MGK en base midt i et levende musikliv. Et sted, hvor man naturligt bliver en del af den musikalske aktivitet i byen:

> Man oplevede i høj grad at være en del af byens kulturliv. Dels på grund af placeringen i midtbyen, dels fordi det var let at deltage i arrangementer som Aarhus Festuge eller aktiviteter på konservatoriet. Det var nemt lige at gå derhen og være med.
>
> Tidligere MGK-elev, MGK Østjylland

Andre peger på, at MGK i mindre byer kan få karakter af at være det lokale musiklivs centrum, hvor eleverne i praksis bliver drivkraften bag den musikalske aktivitet:

> Vi spillede en række jobs, hvor henvendelserne kom direkte til MGK, og vi deltog ofte i projekter, der leverede musik til gågaden i Holstebro. Jeg kan nogle gange godt komme lidt i tvivl om, om hvorvidt vi i virkeligheden bare var det lokale musikmiljø.
>
> Tidligere MGK-elev, MGK Midtvest

Samtidig beskriver flere elever, hvordan MGK i de mindre byer udgør et socialt og musikalsk fællesskab, hvor man ikke kun udvikler sig fagligt, men også oplever at være del af et tæt miljø:

> MGK var afgørende for min personlige og musikalske udvikling, og det er en periode, jeg altid ser tilbage på med stor glæde. MGK gjorde en betydelig forskel for mere end os elever. Det styrkede både musiklivet

> i byen og i oplandet og øgede adgangen til livemusik — noget, der kan være en mangelvare uden for de største byer.
>
> Tidligere MGK-elev, MGK Sydjylland

De ovenstående citater stemmer godt overens med citaterne fra kapitel 3, ”Kunstnerisk og personlig udvikling”, hvor flere elever beskriver MGK som et refleksivt rum, hvor der er plads til at afprøve sin retning og blive afklaret i forhold til musikken som levevej.

Tilsammen viser elevernes fortællinger, at MGK kan rumme flere roller på én gang.

Den dobbelthed er illustreret i modellen nedenfor. Til venstre ses MGK som dér, musikken udspringer fra, hvor et center fungerer som motor for lokal aktivitet og talentudvikling. Til højre ses MGK som en ø i byens musikalske hav: en institution, der indgår i et rigt og flerstrenget musikliv sammen med andre aktører. De fleste MGK-centre befinder sig et sted imellem de to yderpunkter og bevæger sig løbende i takt med ændringer i samarbejder, økonomi, elevgrundlag og kulturpolitik.

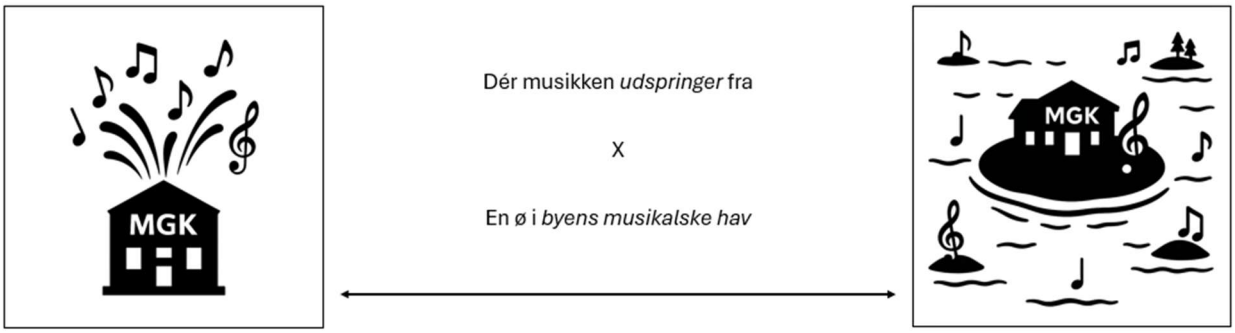

Figur 24 – Model over MGKs lokale funktion. MGK bevæger sig i et dynamisk spektrum mellem at være dér, musikken udspringer fra, og en ø i byens musikalske hav, der både forsyner og forbinder det lokale musikliv.

Modellen over MGKs lokale funktion (Figur 24) viser, at MGK ikke bør forstås som én bestemt type institution, men som et dynamisk felt af funktioner og relationer, der konstant ændrer karakter i samspil med sine omgivelser. MGKs rolle skabes og udvikles af de mennesker, miljøer og samarbejder, der omgiver MGK, og netop i bevægeligheden ligger MGKs styrke.

Synlighed og oplevet effekt – hvordan mærkes MGK i lokalmiljøet?

Men hvordan opleves MGK udefra? For selvom betydningen ofte er tydelig for de aktører og elever, der er tæt på, er den ikke nødvendigvis synlig for offentligheden.

Spørgsmålet om MGKs synlighed åbner altså for en grundlæggende diskussion af, hvordan effekten af MGK faktisk opleves og af hvem. Mens nogle effekter kan måles gennem samarbejder, koncerter og elevaktiviteter, er meget af MGKs betydning mere usynlig: Den lever i de mennesker, de miljøer og de forbindelser, der skabes omkring centret.

Som Tormod Vinsand formulerer det:

> Spørger man hr. og fru Jensen på gaden om MGK, vil mange formentlig ikke vide, hvad det er. Det ændrer dog ikke ved, at MGK-musikere spiller hyppigt. Det kan være svært at synliggøre MGK som institution, og selv om effekten er betydelig, er den ikke altid let at måle. Ikke desto mindre er MGK uundværligt.".
>
> Tormod Vinsand, leder af Rødovre Musikskole

Udsagnet rammer et centralt paradoks: MGKs tilstedeværelse i det lokale musikliv er markant, men dens synlighed er begrænset. Og jo stærkere MGK bliver integreret i det lokale musikliv, jo sværere bliver det også at pege på, hvor dets indflydelse begynder og slutter.

Flere aktører fremhæver, at en af MGKs funktioner er at skabe en overgang fra fritidsmusikken til det professionelle felt snarere end i at markere sig som institution. At MGKs virkning består i det, den sætter i bevægelse og ikke nødvendigvis i det, der bærer dens navn. Som direktøren for JazzDanmark, Eva Frost, udtrykker det:

> Man ser jo ikke folk gå rundt med en T-shirt, hvor der står: "Jeg har gået på MGK". Men efter min opfattelse gælder det, at jo bedre vi kan støtte eleverne i overgangen fra musik som fritidsinteresse til det professionelle musikliv på en ordentlig måde, desto bedre. Og på papiret er MGK netop skabt til den opgave.
>
> Eva Frost, direktør for JazzDanmark

Andre påpeger, at MGK ikke er synligt nok i deres kommunikation. Uden for de umiddelbare miljøer er det få, der spontant støder på MGK i medier eller på sociale platforme. Egil Bjørnsen, tidligere forsker i kulturskoler og nuværende leder af Rytmisk Center, beskriver følgende om MGK:

> Nu er jeg ikke selv i målgruppen for MGK, og jeg oplever derfor heller ikke at få information om MGK i mit digitale feed. Jeg ser faktisk intet om MGK og har indtryk af, at man typisk først bliver opmærksom på tilbuddet, når man er i kontakt med musikskolen. For mit vedkommende møder jeg primært MGK gennem mit arbejde og gennem mennesker, der tidligere har gået der.
>
> Egil Bjørnsen, leder af Rytmisk Center

MGKs synlighed er dermed ikke kun et spørgsmål om kommunikation, men om position. Jo mere MGK integreres i de professionelle og institutionelle kredsløb, jo mindre synligt bliver det som selvstændig instans, og jo mere naturligt bliver det som en del af infrastrukturen.

Omvendt opleves MGKs virkning meget tydeligt inden for miljøet selv. Her er synligheden ikke knyttet til logoer eller opslag, men til oplevelser, hierarkier og identifikation. Som koordinator

af Esbjerg-afdelingen af MGK Sydjylland beskriver det dagen efter en koncert under Esbjerg Festuge:

> Indimellem opstår der en helt særlig stemning, som den vi oplevede i går, hvor 2. års MGK-elever optrådte sammen med den professionelle musiker Mathias Heise[16]. De unge så op til ham og kunne spejle sig i hans niveau og karrierevej. Samtidig stod de 14 nye MGK-elever og tænkte: 'Næste år er det os'. Og blandt publikum var også endnu yngre præ-MGK'ere, som så op og tænkte: 'En dag kan det blive mig'.
>
> Nicolas Kock, koordinator ved MGK Sydjylland (Esbjerg-afdelingen)

Her bliver MGKs synlighed konkret. Ikke for offentligheden, men for de unge selv. Effekten viser sig i blikretningen mellem generationer, hvor elever ser sig selv som en del af et kontinuerligt musikalsk forløb.

Tilsammen viser perspektiverne, at MGKs virkning ikke nødvendigvis skal være synlig for alle for at være reel. Dens betydning opleves i relationer, tilstedeværelse og forankring gennem byens musikliv, elevernes udvikling og de professionelles blik for næste generation.

[16] Mathias Heise er selv tidligere MGK-elev fra MGK Sankt Annæ i perioden 2009 – 2013.

Kapitel 6 – Musikalsk udøvelse, virke og profession

Kapitlet har undersøgt, hvordan tidligere MGK-elever fortsætter deres musikalske virke efter endt forløb, og hvordan MGK dermed bidrager til at opretholde en aktiv og mangfoldig musikalsk praksis i Danmark. Gennem analyser af surveydata, registerdata fra Danmarks Statistik og kvalitative udsagn viser kapitlet, at de tidligere elever fortsætter som udøvere, undervisere og formidlere, og at MGK i høj grad understøtter både den individuelle og den strukturelle bæredygtighed i det danske musikliv.

Kapitlets hovedpointer

Høj grad af fortsat musikalsk aktivitet: Langt størstedelen af de tidligere MGK-elever er fortsat musikalsk aktive fem år efter endt forløb. MGK fungerer dermed ikke alene som et forberedende uddannelsestrin, men som et varigt afsæt for musikalsk identitet og praksis. De tidligere elever udøver musik på mange måder som freelancere, ensembledeltagere, komponister, producere eller i uformelle musikfællesskaber. MGK bidrager dermed til et fleksibelt og selvorganiseret musikliv, hvor udøvelse antager forskellige former og intensiteter.

Stærk arbejdsmarkedstilknytning: MGK bidrager til at skabe økonomisk bæredygtighed i musiklivet og forbereder eleverne på et flerstrenget arbejdsliv. Registerdata viser, at omkring 2/3 af de tidligere elever fortsat har en musikalsk tilknytning til arbejdsmarkedet som lønmodtagere, selvstændige eller kunstnere. 3/4 af de tidligere elever har haft indkomst relateret til deres hovedfag inden for de seneste fem år, og en betydelig andel har musik som primær indkomstkilde.

Flerstrenget beskæftigelsesstruktur: Mange kombinerer flere roller, f.eks. som lønmodtagere og kunstnere, hvilket afspejler et musikarbejdsmarked præget af projektarbejde, deltidsstillinger og periodisk aktivitet. Fleksibiliteten er en central forudsætning for et bæredygtigt musikliv. De kvalitative udsagn understreger, at MGK spiller en vigtig rolle i at forberede unge på et arbejdsliv, hvor man ikke kan basere sig på snævre specialiseringer, men må udvikle alsidige kompetencer på tværs af udøvelse, undervisning og produktion.

Undervisning som stabil beskæftigelse:

Omkring 2/3 af de tidligere elever underviser fem år efter endt forløb, og ofte i flere forskellige sammenhænge. Den mest udbredte beskæftigelse findes i privat undervisning og på musik- og kulturskoler. Undervisningen spiller dermed en central rolle i at opretholde musikalsk aktivitet og videreføre faglige miljøer. Det understreger MGKs betydning som et bindeled mellem den kunstneriske praksis og den pædagogiske infrastruktur som i sidste ende også danner grundlaget for den flerstrengede beskæftigelsesstruktur, der karakteriserer det danske musikarbejdsmarked.

Indledning

Kapitel 6 undersøger, hvordan tidligere MGK-elever viderefører deres musikalske praksis efter endt forløb. Analysen kombinerer surveydata, registerdata fra Danmarks Statistik og kvalitative interviewuddrag for at give et samlet billede af, hvordan MGK fungerer som et afsæt for videre musikalsk beskæftigelse.

Kapitlet belyser, hvordan MGK-eleverne i vidt omfang fastholder deres musikalske engagement, og hvordan mange formår at omsætte de tilegnede kompetencer til konkrete beskæftigelsesformer. En væsentlig del af de tidligere elever fortsætter som udøvere, undervisere og formidlere og indgår dermed i et levende musikalsk økosystem.

Analyserne viser, at mange tidligere elever kombinerer udøvende, skabende og pædagogiske roller. Den flerstrengede beskæftigelsesform afspejler den virkelighed, som de unge musikere møder efter MGK: et arbejdsmarked præget af projektansættelser, freelancearbejde og undervisningsopgaver på tværs af institutioner og miljøer.

Fortsat udøvelse og musikalsk identitet

87 % af de tidligere MGK-elever fortsætter med at være aktive som udøvende musikere efter endt forløb (se Figur 25). Den fortsatte udøvelse dækker primært over instrumentalister og sangere, men også over en mindre andel af skabende musikere og enkelte med teknisk lydfaglig baggrund.

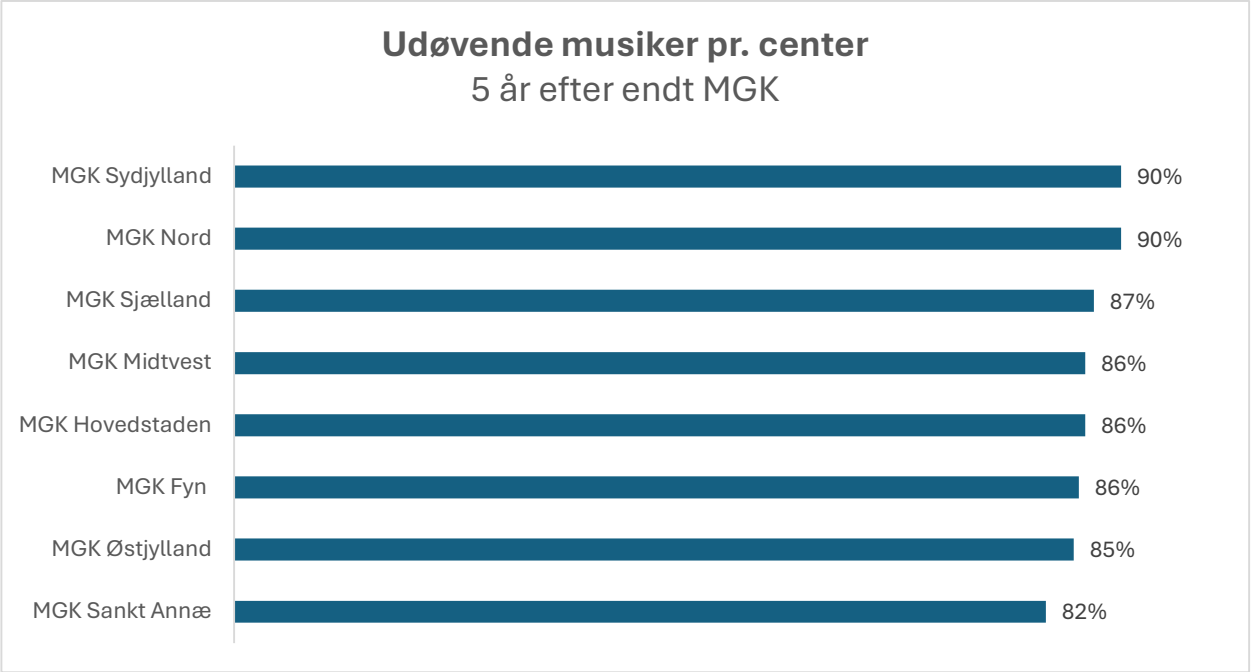

Figur 25 – Andelen af udøvende musikere pr. center
(Survey blandt tidligere MGK-elever, 2024)

Når resultaterne fordeles på centerniveau, tegner der sig et bemærkelsesværdigt stabilt billede. På tværs af alle otte centre ligger andelen af fortsat udøvende mellem 85 og 90 procent. Den geografiske spredning tyder dermed på, at fastholdelsen af musikalsk praksis ikke er knyttet til bestemte regioner eller miljøer, men snarere er et generelt træk ved MGK-elevernes musikliv.

Flere af de interviewede peger på, at deres fortsatte musikalske virke i høj grad udspringer af de erfaringer, de gjorde sig på MGK. En tidligere elev fra MGK Midtvest, der i dag har en aktiv karriere som udgivende artist, formulerer det direkte:

> Jeg tror, at hvis der ikke lå et MGK i Holstebro, så ved jeg ikke, om jeg ville have været her musikalsk i dag.
>
> Tidligere MGK-elev, MGK Midtvest

En studerende fra MGK Sydjylland, der i dag går på DJMs linje for Rytmisk Musiker, beskriver MGK som en fase, hvor man får tid til at udvikle sig som udøvende uden at skulle definere sig selv for tidligt:

> Jeg tror ikke, vi ville have så velfungerende konservatorier, hvis vi ikke havde det MGK, vi har i dag. Det er enormt værdifuldt, at man har en tid, hvor man ikke bliver konfronteret med at skulle have fundet sig selv, eller at skulle være nogen.
>
> Tidligere MGK-elev, optaget på DJM

En tredje tidligere elev, der i dag er AM-studerende på DJM, peger på MGKs betydning for, at forskellige typer musikere får mulighed for at udvikle sig:

> Hvis MGK udelukkende fungerede som en '12-talsfabrik', ville man miste nogle af de unge undervejs. For mig har MGK fungeret som et stærkt sikkerhedsnet og givet et solidt fundament for både den, jeg er i dag, og det musikalske arbejde, jeg beskæftiger mig med.
>
> Tidligere MGK-elev, optaget på DJM

Udsagnene fra de tidligere elever viser, at udøvelsen ikke kun handler om aktivitet i sig selv, men om en fortsat tilknytning til et musikalsk fællesskab og en identitet, som er formet på MGK.

Professionel udøvelse og kunstnerisk virke

Mens mange tidligere elever fortsætter udøvelsen gennem konservatorier og andre formelle uddannelsesveje, peger flere ledere og undervisere på, at MGK i stigende grad også danner grundlag for mere uformelle karriereformer. Musikskoleleder Clara Vuust beskriver udviklingen:

> Vi ser, at flere elever fra vores sangskrivnings- og produktionslinje optages på RMC. På samme tid er der en voksende gruppe, som fortsætter i mere uformelle læringsmiljøer. Nogle bliver en del af She Can Play, og enkelte bliver signet i løbet af deres tid hos os. Derudover oplever jeg, at flere får interesse for at undervise eller arbejde mere pædagogisk orienteret.
>
> Clara Vuust, leder af Musikhøjskolen på Frederiksberg

Den bredere forståelse af udøvelse som både kan tage form af kunstnerisk entreprenørskab, pædagogisk arbejde og kollektive projekter går igen i flere af de tidligere elevers beskrivelser. En tidligere elev fra MGK Østjylland peger på, hvordan MGK i Aarhus har været med til at fostre en ny generation af aktive artister:

> MGK har jo 100% hjulpet til musikmiljøet i Aarhus. Jeg kan nævne flere artister, som er noget den dag i dag, og som startede deres projekt på MGK. Sofie Daugaard (Dopha) og Helena Gao på årgangen over, for eksempel. Og Emil Johannesen, som jeg havde samspil med, er i Zar Paulo. Så man kan sagtens have en karriere efter MGK.
>
> Tidligere MGK-elev, MGK Østjylland

Udøvelsen fungerer dermed ikke alene som et individuelt udtryk for den enkelte elev, men som en del af et lokalt musikalsk økosystem, hvor MGKs tidligere elever bidrager til at skabe og forny miljøerne omkring sig. Det gælder både i de store byer, hvor MGK bidrager med dygtige musikere til de professionelle scener, og i mindre byer, hvor det lokale engagement ofte fortsætter i samspil med lokale musikskoler, ensembler og spillesteder.

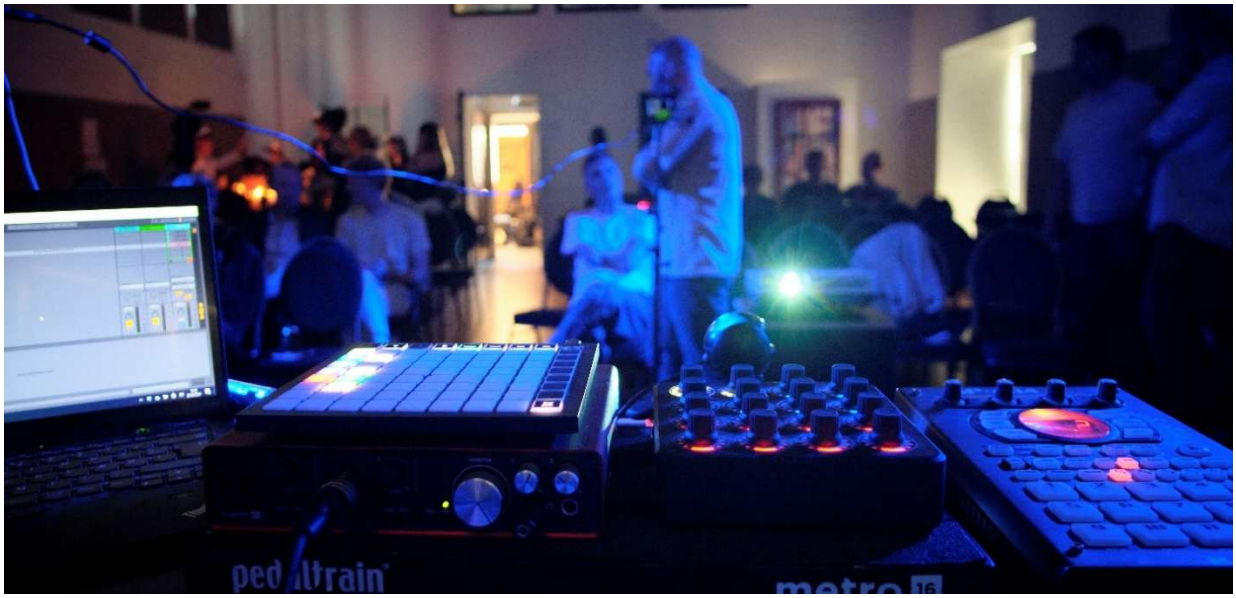

Hvor surveydata viser, at mange tidligere MGK-elever fortsætter som aktive udøvere, er det kun en del af dem, der udøver deres musik som registrerede kunstnere i Danmarks Statistiks kunstnerstatistik[17]. Her fremgår det, at alle MGK-centre har tidligere elever, der i dag figurerer som professionelle udøvere eller komponister (se Figur 26).

[17] Kunstnerstatistikken udarbejdes af Danmarks Statistik og omfatter personer, der opfylder kriterier fastsat af Dansk Kunstnerråd. En person registreres som kunstner, hvis vedkommende enten er medlem af en organisation under Dansk Kunstnerråd, modtager rettighedsmidler fra kunstnerisk virke, har modtaget legat fra Statens Kunstfond, eller er dimittend fra en kunstuddannelse.

Registrerede kunstnere
5 år efter endt MGK

	Antal tidl. elever, der indgår i kunstnerstatistikken (5 år efter endt MGK)	% tidl. elever, der indgår i kunstnerstatistikken (5 år efter endt MGK)
MGK Hovedstaden	24	24%
MGK Sjælland	22	23%
MGK Østjylland	20	32%
MGK Sydjylland	15	19%
MGK Midtvest	12	22%
MGK Fyn	11	28%
MGK Sankt Annæ	8	21%
MGK Nord	7	17%

Figur 26 - Andelen af tidligere MGK-elever, som afsluttede MGK i perioden 2018 - 2019, der er registreret kunstnere (sort. efter antal kunstnere) (Danmarks Statistik)

Andelen af tidligere elever, der figurerer som registrerede kunstnere, varierer mellem 16 og 32 % pr. center, men ligger samlet på 23 % af de tidligere MGK-elever.

Ser man på kønsbalancen (Figur 27) er det bemærkelsesværdigt, at 40 % af kvinderne fra MGK Sankt Annæ, der afsluttede MGK i perioden 2018–2019, fem år efter fremgår i kunstnerstatistikken. Populationen i gruppen er relativt lille, men resultatet peger ikke desto mindre på et markant gennemslag for kvindelige udøvere på netop de årgange.

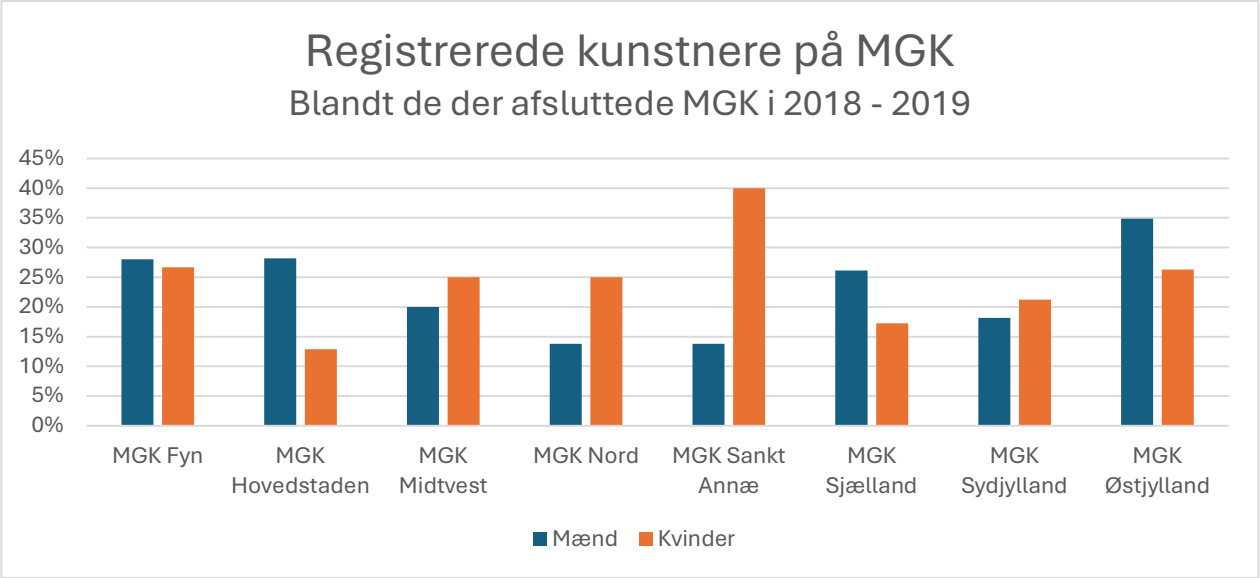

Figur 27 - Andelen af tidligere MGK-elever fordelt på køn, der er registreret kunstnere (sort. alfabetisk) (Danmarks Statistik)

Registerdataene skal dog ses i sammenhæng med de øvrige datakilder i rapporten. Blandt de 510 tidligere elever i populationen er 208 personer optaget på et dansk konservatorium (se

Figur 1). På tidspunktet for surveyet var en del af de 208 personer stadig studerende, mens andre har valgt at forlade studiet for bl.a. at forfølge en aktiv musikkarriere. Det er væsentligt, da en afsluttet konservatorieuddannelse udgør ét af de kriterier, der kan føre til registrering som kunstner i kunstnerstatistikken. En del af de aktive udøvere og etablerede musikere med MGK-baggrund kan derfor endnu ikke aflæses i registerdataene, selvom de reelt er aktive i musiklivet.

Solo, freelance eller i ensemble - De tidligere elevers udøvelsesformer

Hvor de foregående afsnit beskrev, *at* mange tidligere MGK-elever fortsat er udøvende, belyser afsnittet her *hvordan* de udøver deres musikalske virke.

Respondenterne i surveyen kunne vælge mellem fem hovedkategorier og en åben svarkategori ("andet"), og de fleste har angivet mere end én udøvelsesform. Resultaterne viser et mangfoldigt musikliv, hvor mange bevæger sig mellem forskellige sammenhænge og roller.

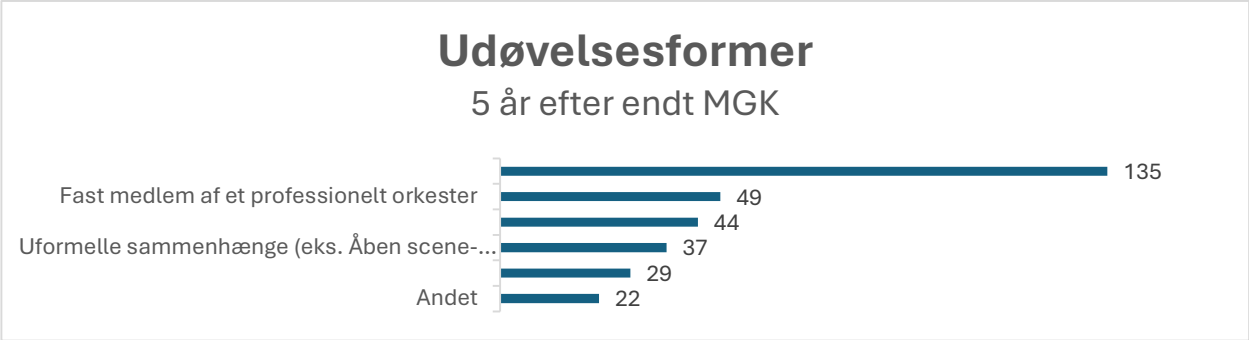

Figur 28 - Respondenter fordelt på udøvelsesformer 5 år efter endt MGK (Survey blandt tidligere MGK-elever, 2024)

Den mest udbredte udøvelsesform er freelancevirksomhed forstået som projektbaserede aktiviteter, enkeltstående koncerter og afløserjobs. Formen dækker over alt fra kortvarige samarbejder og turnéer til egne udgivelser og selvorganiserede koncerter. Dernæst følger fast medlemskab af professionelle orkestre og deltagelse i amatørensembler, kor eller orkestre, hvilket viser, at mange fortsat søger kollektive og tilbagevendende musikalske fællesskaber – både lønnede og ulønnede.

En mindre, men tydelig gruppe angiver, at de udøver musik i uformelle sammenhænge som åbne scener eller jamsessions, mens andre spiller udelukkende for egen fornøjelses skyld. Kategorien andet rummer bl.a. studerende, kirkemusikere, lydteknikere og personer med kombinerede funktioner i musiklivet.

Nedenstående **Fejl! Henvisningskilde ikke fundet.** viser, at 55% af respondenterne at mere end én udøvelsesform. Det peger på et musikliv præget af fleksibilitet, hvor freelancearbejde, ensemblevirksomhed og undervisning ofte kombineres. Tendensen svarer til det billede, som både MGK-afdelinger og videregående musikuddannelser tidligere har beskrevet: at det moderne musikliv i høj grad bæres af musikere, der bevæger sig mellem formelle og uformelle rum og skaber deres egne rammer.

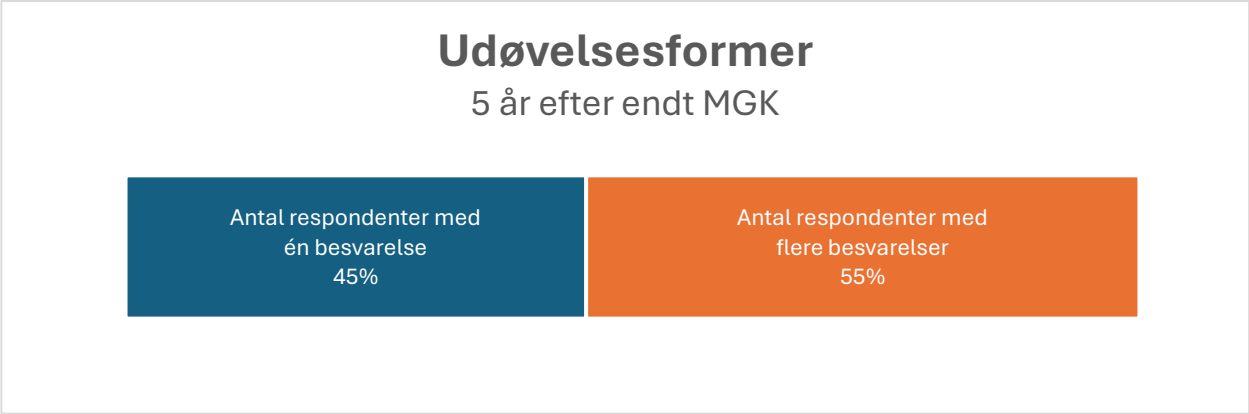

Figur 29 - Respondenter fordelt på antal udøvelsesformer (Survey blandt tidligere MGK-elever, 2024)

Når udøvelsespraksis fordeles på centerniveau og regionalt niveau, ses en påfaldende stabilitet i hovedtendenserne, freelanceformen den mest udbredte for alle tidligere elever, men graden varierer (se **Fejl! Henvisningskilde ikke fundet.** og Figur 31).

Udøvelsesformer
Fordelt på MGK-center

	MGK Fyn	MGK Hoved-staden	MGK MidtVest	MGK Nord	MGK Sankt Annæ	MGK Sjælland	MGK Sydjylland	MGK Østjylland
Freelance (projektbaserede aktiviteter/afløser)	41%	53%	38%	46%	39%	41%	41%	35%
Uformelle sammenhænge (eks. Åben scene-arrangementer)	1 - 10%	10%	12%	17%	13%	1 - 10%	15%	13%
Fast medlem af et professionelt orkester	22%	14%	21%	1 - 10%	1 - 10%	18%	1 - 10%	20%
Kun for mig selv	1 - 10%	1 - 10%	1 - 10%	0%	1 - 10%	15%	1 - 10%	18%
Amatørensemble/-kor/-orkester (ulønnet)	1 - 10%	15%	15%	13%	26%	1 - 10%	22%	1 - 10%
Andet	1 - 10%	1 - 10%	1 - 10%	17%	1 - 10%	11%	1 - 10%	1 - 10%

Figur 30 – Respondenter fordelt på udøvelsesform og MGK-center

Udøvelsesformer Fordelt på region						
	Region Hovedstaden	Region Midtjylland	Region Nordjylland	Region Sjælland	Region Syddanmark	Udlandet
Freelance (projektbaserede aktiviteter/afløser)	43%	36%	41%	75%	48%	46%
Uformelle sammenhænge (eks. Åben scene-arrangementer)	12%	15%	18%	0%	1 - 10%	1 - 10%
Fast medlem af et professionelt orkester	17%	16%	18%	1 - 10%	15%	1 - 10%
Kun for mig selv	1 - 10%	10%	0%	1 - 10%	1 - 10%	14%
Amatørensemble/-kor/-orkester (ulønnet)	13%	17%	12%	1 - 10%	22%	1 - 10%
Andet	1 - 10%	1 - 10%	12%	0%	1 - 10%	21%

Figur 31 – Respondenter fordelt på udøvelsesform og bopælsregion
(Survey blandt tidligere MGK-elever, 2024)

Ser man på de tidligere elevers nuværende bopælsregion (Figur 31) er billedet beslægtet, men giver et tydeligere indblik i, hvordan udøvelsen fordeler sig geografisk i dag.

På tværs af køn er mønstret overordnet ens, men med små forskydninger (se Figur 32). Kvinder udøver i lidt højere grad musik i uformelle sammenhænge og amatørensembler, mens mænd i højere grad angiver freelancearbejde og professionelle orkestre. Forskellene er dog relativt små og skal forstås som variationer i praksis, og ikke som grundlæggende forskelle i deltagelse.

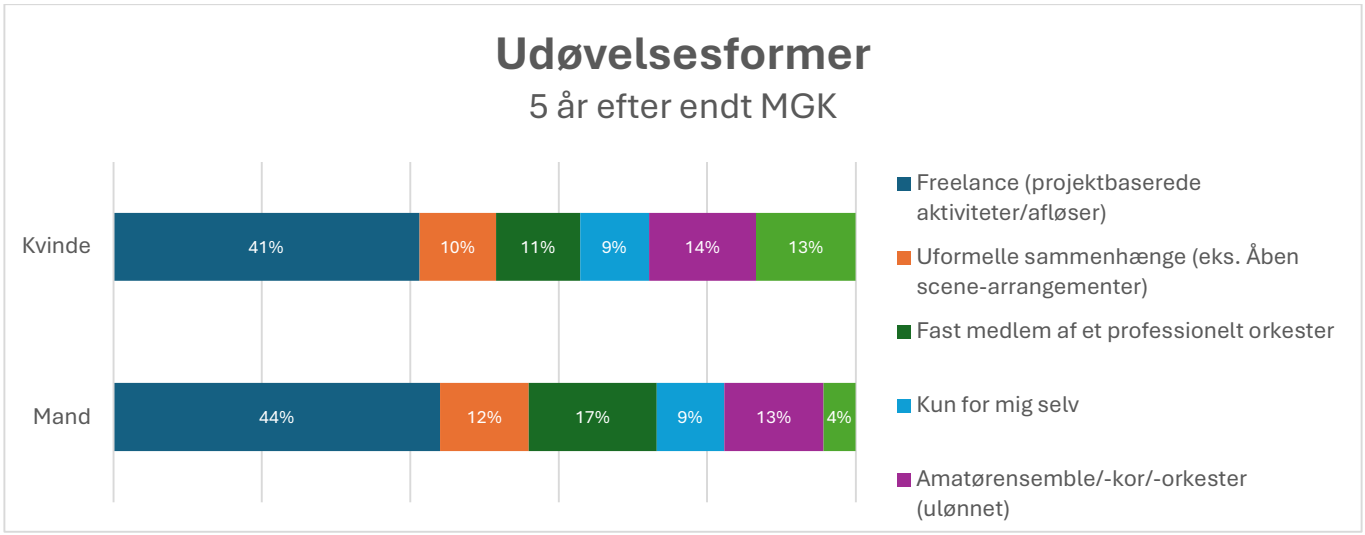

Figur 32 – Respondenter fordelt på udøvelsesform og køn
(Survey blandt tidligere MGK-elever, 2024)

Samlet set viser resultaterne, at tidligere MGK-elever ikke kun fortsætter som udøvende. De har udviklet mangefacetterede musikalske virkeformer, og MGK synes at give kompetencer og netværk, der gør det muligt at kombinere kunstnerisk skabelse, samarbejde og entreprenørskab.

Undervisning som del af det musikalske virke

Et andet centralt aspekt af de tidligere MGK-elevers musikalske virke er undervisningen. Surveydata viser, at undervisning udgør en væsentlig del af den musikalske beskæftigelse fem år efter endt MGK-forløb og dermed en af de mest stabile måder, hvorpå de tidligere elever fastholder en professionel tilknytning til musiklivet.

Som det fremgår af Figur 33 underviser omkring 2/3 af de tidligere elever fra årgangene 2018–2019.

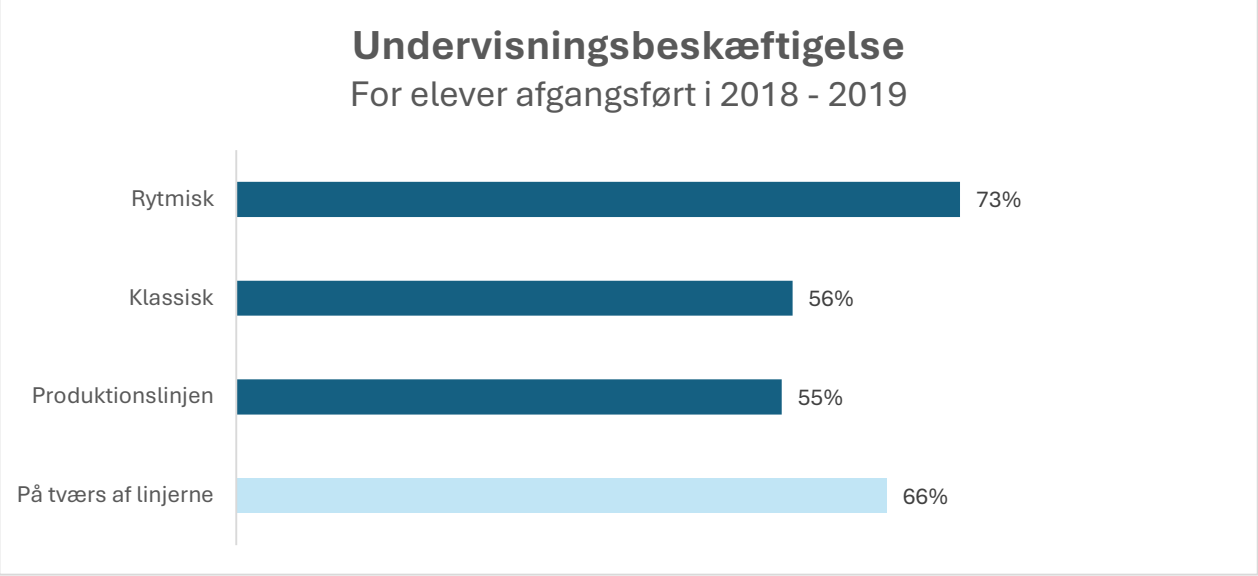

Figur 33 – % tidligere elever, der beskæftiger sig med undervisning, fem år efter endt MGK (Survey blandt tidligere MGK-elever, 2024)

Andelen varierer dog mellem linjerne, hvor elever fra den rytmiske linje underviser hyppigst, mens elever fra produktions- og klassisk linje i lavere grad arbejder med undervisning.

For mange fungerer undervisning som en naturlig forlængelse af det musikalske virke. Det vidner om en arbejdsmarkedstilknytning, hvor musikere sjældent lever af ét ben alene, men veksler mellem pædagogiske, udøvende og skabende funktioner. Et mønster, som også bekræftes i registerdata fra Danmarks Statistik.

Undervisningen finder sted i en bred vifte af sammenhænge (se Figur 34 og Figur 35). Omkring 2/3 af dem, der underviser, arbejder på tværs af institutionstyper og undervisningskontekster parallelt, hvor de f.eks. kombinerer musikskoleundervisning med privat undervisning eller arbejde i folkeskoler og på aftenskole.

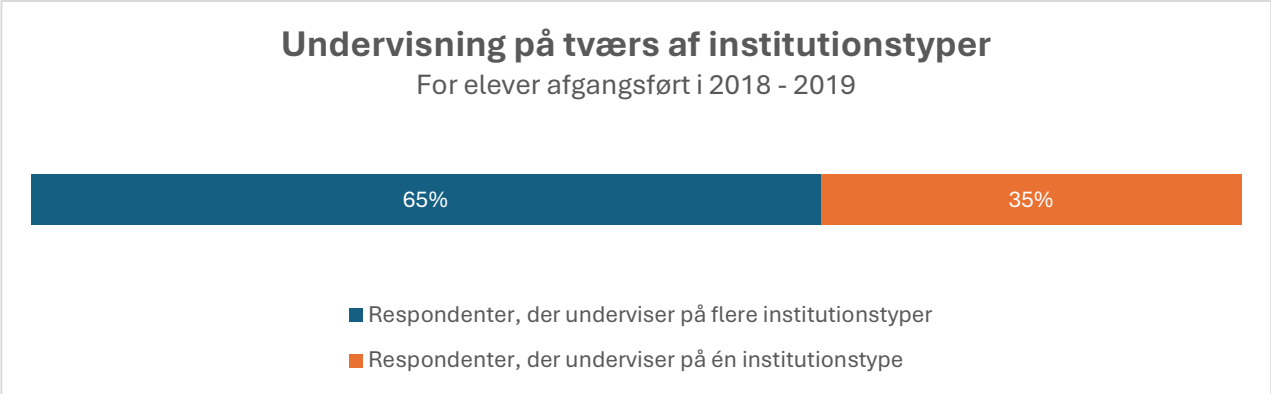

Figur 34 – Tidligere MGK-elever fordelt efter, om de underviser på én eller flere institutionstyper (Survey blandt tidligere MGK-elever, 2024)

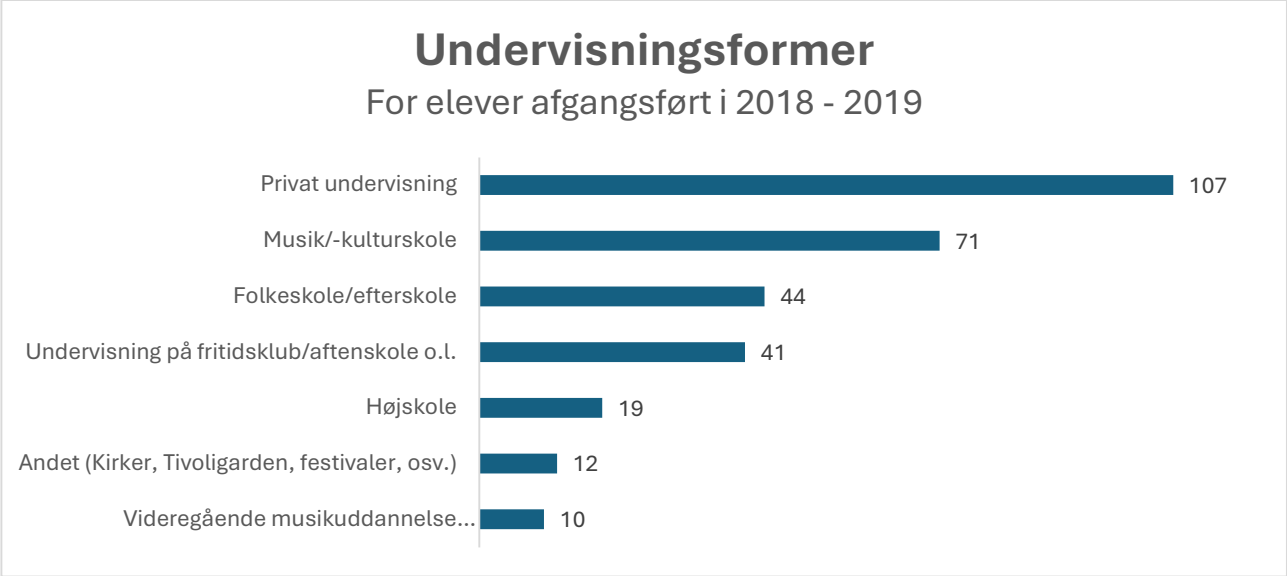

Figur 35 – De forskellige institutionelle sammenhænge, hvor tidligere MGK-elever varetager undervisning (Survey blandt tidligere MGK-elever, 2024)

Den brede fordeling viser, at mange tidligere MGK-elever indgår aktivt i formidlingen og videreførelsen af musiklivet, både inden for den kommunale musikundervisning og i de frie undervisningsmiljøer.

Når udøvelse bliver levevej - arbejdsmarkedstilknytning og indtægtsgrundlag

Et centralt spørgsmål i vurderingen af MGKs effekt handler om, hvorvidt de tidligere elever formår at omsætte deres musikalske kompetencer til et erhvervsmæssigt virke.

Som det fremgår af Figur 36 har 88 % af de tidligere elever med udøvende hovedfag, der deltog i surveyen, haft indkomst relateret til deres hovedfag inden for de seneste fem år.

Figur 36 – Respondenter, der indenfor de sidste 5 år, har haft en indtægt relateret til deres hovedfag (Survey blandt tidligere MGK-elever, 2024)

Også blandt de skabende fag som komposition og elektronisk musik har ca. 3/4 haft musikrelateret indkomst.

Når man ser på den samlede musikrelaterede indkomst i 2023 (Figur 37), fremgår det, at over halvdelen af de tidligere elever tjener op til 20 % af deres samlede indkomst gennem musik[18], mens en mindre, men markant gruppe på omkring en tredjedel har en musikrelateret indkomst, der udgør over 60 % af deres samlede indtjening. Det viser et arbejdsmarked præget af projektansættelser, honorararbejde og periodisk aktivitet, men også af en betydelig kerne, der faktisk lever af musikken.

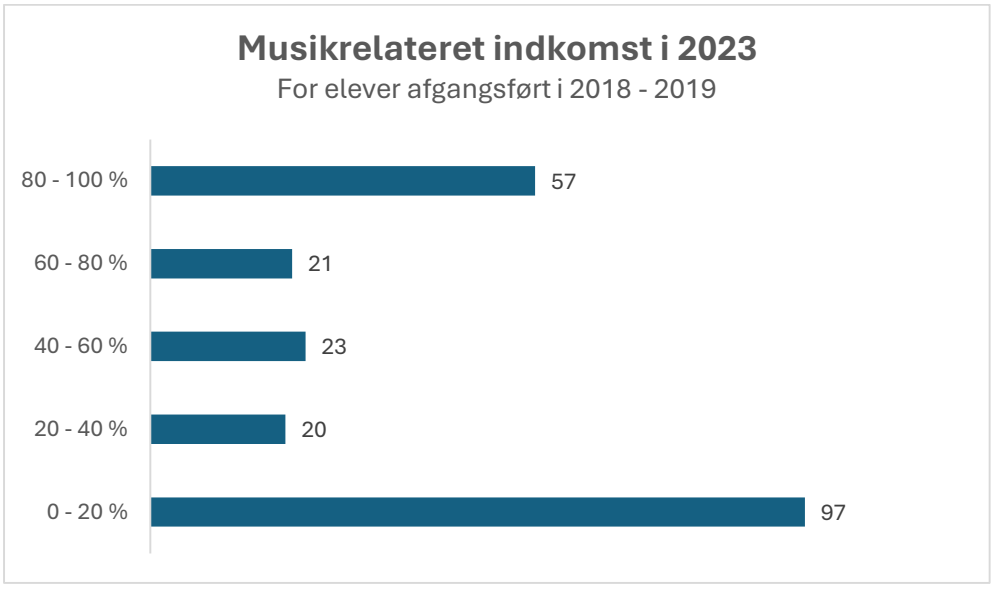

Figur 37 – Antal respondenter fordelt på musikrelateret indtægt ift. respondenternes årsindkomst

[18] Gruppen af tidligere elever, hvor deres musikrelateret indtægt har udgjort 0 – 20 % af deres årsindkomst, er den største enkelte gruppe med 97 besvarelser. Af de 97 tidligere elever er 40 % studerende på en videregående musikuddannelse og 77 % er forsat udøvende på deres hovedfag 5 år efter endt MGK. 65 % af de 97 har ikke ønsket at angive deres årsindkomst, 19 % har ikke haft en musikrelateret indtægt i 2023 og 14 % havde en årsindtægt på 2.300 kr. – 25.000 kr.

(Survey blandt tidligere MGK-elever, 2024)

Hvor surveydata kun viser et udsnit af population, giver beskæftigelsesdata fra Danmarks Statistik et mere præcist billede af den faktiske tilknytning til arbejdsmarkedet. I følge registerdata har 323 af de tidligere MGK-elever, svarende til 67 %, en musikalsk tilknytning til arbejdsmarkedet, enten som kunstnere, lønmodtagere eller selvstændige (se Figur 38). Det betyder, at en væsentlig del af populationen fortsat har musik som en aktiv del af deres professionelle hovedbeskæftigelse eller i kombination med andre erhverv.

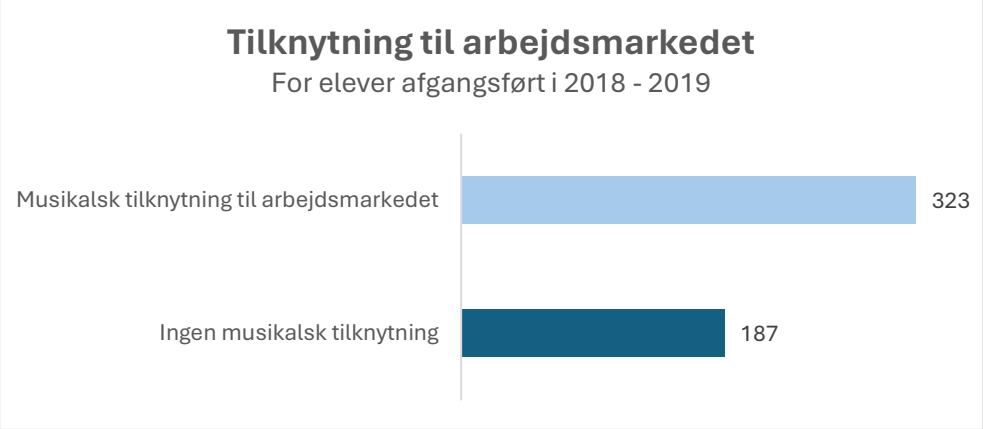

Figur 38 – Antal tidligere MGK-elever med musikalsk tilknytning til arbejdsmarkedet (Danmarks Statistik)

Sammenlignet med øvrige kunstneriske uddannelser ligger beskæftigelsesgraden blandt musikuddannede generelt højt. Registerdata fra Danmarks Statistik og undersøgelser fra Dansk Kunstnerråd viser, at musikere oftere har vedvarende beskæftigelse inden for deres fag[19], og MGK synes i forlængelse heraf at bidrage til fastholdelse flere år efter endt MGK-forløb.

De tidligere elever har primært én formel arbejdsmarkedstilknytning, typisk som lønmodtagere, men en ikke ubetydelig andel kombinerer flere beskæftigelsesformer (se Figur 39).

[19] Dansk Kunstnerråd (2024)

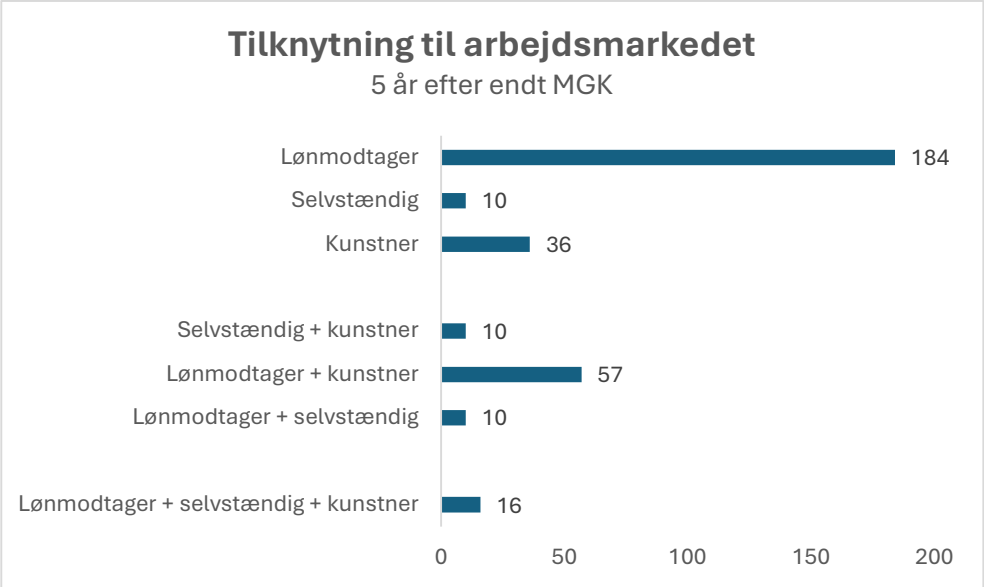

Figur 39 – Angivelse af arbejdsmarkstilknytninger for MGK-elever afgangsført i 2018 – 2019 (Danmarks Statistik)

Særligt kombinationen lønmodtager og kunstner er udbredt, hvilket vidner om en flerstrenget erhvervsstruktur, hvor mange veksler mellem undervisning, koncertvirksomhed og projektarbejde. Den fleksibilitet genfindes også i andre dele af kulturlivet og er en central forudsætning for at kunne opretholde et stabilt musikalsk virke.

Blandt de lønmodtagere, der arbejder inden for musikrelaterede brancher, er billedet særligt markant (se Figur 40). Halvdelen er beskæftiget direkte med musik og lyd, mens den anden halvdel hovedsageligt arbejder i undervisnings- og pædagogiske brancher eller i beslægtede kulturfunktioner. MGK-forløbene bidrager ikke kun til at uddanne fremtidens professionelle musikere, men også til at styrke det musikpædagogiske felt og de omkringliggende kreative erhverv.

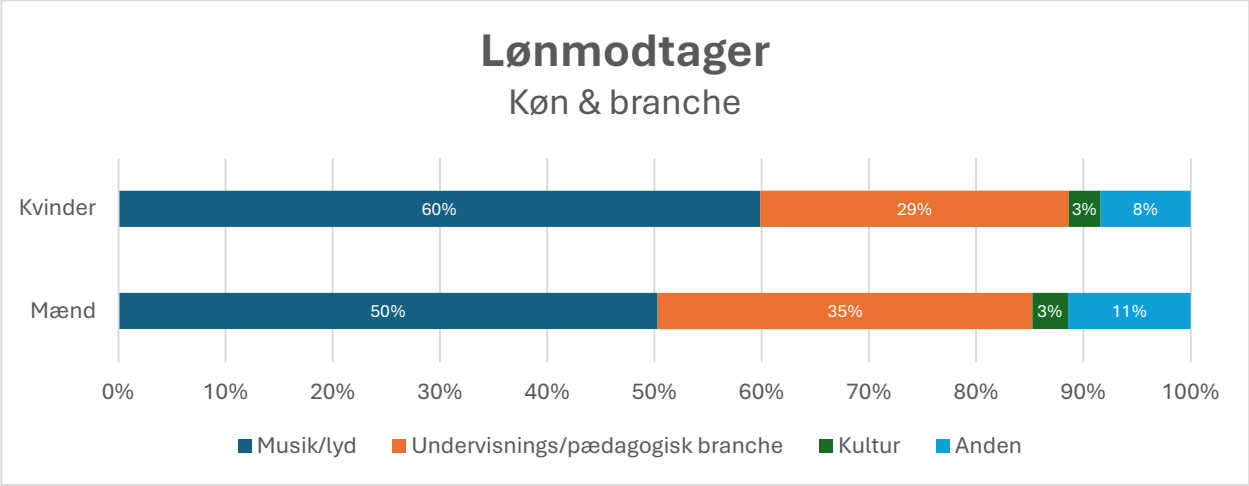

Figur 40 - Lønmodtagere blandt tidligere MGK-elever afgangsført i 2018 - 2019 fordelt på køn og branche (Danmarks Statistik)

De kvalitative udsagn fra interviews underbygger billedet. Flere af de interviewede aktører fra Esbjerg og København peger på, at de tidligere elever i stigende grad bevæger sig i retning af projektbaseret beskæftigelse, hvor man kombinerer freelancearbejde med deltidsstillinger i musikskoler, kirker eller produktionsmiljøer.

som tidligere afsnit har peget på, afspejler den flerstrengede beskæftigelsesstruktur et musikarbejdsmarked, hvor fleksibilitet og projektorganisering netop er et grundvilkår. Som Henrik Sveidahl formulerer det:

> Det nærmer sig det uetiske, hvis vi ikke tydeliggør over for børn og unge, der ønsker en professionel karriere i musik, at man ikke kan bygge et arbejdsliv på meget smalle kompetencer. Det handler ikke om at male fanden på væggen, men om at være ærlige. Hvis man vil den vej, kræver det, at man får åbnet flere muligheder. Vi kan godt sigte mod Orange Scene, men en uddannelse kan ikke baseres på den drøm alene. De unge skal have et langt liv i musikken, og det indebærer ofte, at man skal kunne arbejde bredt. Det er en samtale, vi skal have gennem hele systemet — fra musikskole til MGK og konservatoriet.
>
> Henrik Sveidahl, rektor ved RMC

Fra udøvelse til netværk – og mangel på samme?

De mange beskæftigelsesformer og veje ind i musiklivet peger på, at et bæredygtigt arbejdsliv i musikken sjældent står alene på tekniske eller faglige kompetencer. Det bygger i høj grad på relationer, samarbejder og fællesskaber. Noget som udvikles og forankres for de tidligere elever allerede under MGK.

I det følgende afsnit ses nærmere på, hvordan netværk og sociale strukturer former de tidligere elevers videre musikalske virke, og hvorfor den dimension ofte bliver afgørende for, hvem der bliver ved med at spille, skabe og undervise.

Et af de områder, hvor forskellene mellem tidligere MGK-elever træder tydeligst frem, er i vurderingen af det musikalske netværk. Grafen nedenfor viser, hvordan elever, der efterfølgende er optaget på en videregående musikuddannelse (VMU), i markant højere grad vurderer, at MGK har givet dem både et musikalsk netværk og evnen til at formulere en musikalsk karrierevej (se Figur 41).

Mens over 80 % af de optagne oplever, at MGK har givet dem et musikalsk netværk, gælder det kun for omkring 70 % blandt de ikke optagne. Samme mønster ses i vurderingen af MGK som adgang til det danske musikliv: Her oplever 67 % af de optagne, at MGK har givet dem

en reel mulighed for at blive en del af musiklivet, mod 43 % af de, der ikke er optaget på en VMU[20].

	Optaget på VMU	Ikke optaget på VMU
MGK har givet mig en evnen til at formulere en musikalsk karrierevej.	55%	28%
MGK har givet mig et musikalsk netværk.	81%	64%
MGK har givet mig muligheden for at være en del af det danske musikliv	67%	43%

Figur 41 – MGKs betydning for karriere og netværk (Survey blandt tidligere MGK-elever)

Flere tidligere elever beskriver MGK som et sted, hvor der dannes varige musikalske og sociale relationer, der senere bliver bærende i deres professionelle virke. En tidligere elev fra MGK fortæller:

> Da jeg gik på MGK, oplevede jeg et meget stærkt socialt fællesskab. Det mindede næsten om et højskole- eller efterskolemiljø, blot uden lærere, der holdt øje med os. Mange af dem, jeg lærte at kende på MGK dengang, spiller jeg stadig sammen med i dag, og de udgør fortsat en væsentlig del af mit netværk.
>
> Tidligere MGK-elev, optaget på DJM

Vedkommende er i dag studerende på Det Jyske Musikkonservatorium, og oplever dermed, at netværket fra MGK fortsat udgør en væsentlig del af det professionelle liv.

Samtidig viser flere besvarelser, at oplevelsen af netværk varierer betydeligt mellem elevgrupper. En tidligere elev, der ikke er optaget på en videregående musikuddannelse, beskriver oplevelsen:

> Overordnet set har jeg haft en virkelig god oplevelse med at gå på MGK. Jeg har mødt fantastiske mennesker og fået meget med mig både i forhold til mit tekniske niveau og mit netværk. Jeg oplever dog, at MGK i høj grad mangler et fokus på, hvordan man opbygger en bæredygtig karriere. Jeg har kendt mange medstuderende, som var langt dygtigere end mig og havde et helt

[20] Ligesom figur 11, 12 og 15 angiver figur 41 og 42 hvor mange % af respondenterne til surveyen der har erklæret sig "Enig" og "Meget enig" til de tre udsagn om netværk og karriere.

> særligt musikalsk udtryk, men som alligevel ikke har fået etableret en karriere, fordi de manglede de nødvendige værktøjer.
>
> Tidligere MGK-elev, ikke optaget på VMU

Blandt de tidligere elever, der ikke er optaget på en videregående musikuddannelse, bliver forskellene særligt tydelige, når man fordeler svarene på linjetype (se Figur 42). Som figuren nedenfor viser, er det eleverne fra produktionslinjen, der placerer sig markant lavest.

	Rytmisk	Klassisk	Produktionslinjen
MGK har givet mig en evnen til at formulere en musikalsk karrierevej.	33%	56%	14%
MGK har givet mig et musikalsk netværk.	72%	56%	43%
MGK har givet mig muligheden for at være en del af det danske musikliv	42%	56%	14%

Figur 42 – MGKs betydning for netværk og karriere
(Survey blandt tidligere MGK-elever)

Under 15 % af eleverne fra produktionslinjen erklærer sig enige eller meget enige i, at MGK har givet dem muligheden for at *blive en del af det danske musikliv eller evnen til at formulere en musikalsk karrierevej*. Det er et markant lavere niveau end både de klassiske og rytmiske elever, og det peger på en historisk udfordring i at skabe klare faglige og professionelle forbindelser mellem MGKs musikproduktionslinjer og det øvrige musikliv.

Det skal dog ses i lyset af, at eleverne tilhører årgange, der afsluttede MGK for 6–7 år siden, hvor arbejdet med netværk, samarbejde og professionel afklaring endnu ikke var lige så systematisk som i dag. Ifølge flere MGK-ledere har der siden været et tydeligt fokus på at adressere den udfordring gennem branchenære samarbejder og interne pædagogiske tiltag.

Den branchenære dimension beskrives af som et fokus for Clara Vuust, leder af Musikhøjskolen på Frederiksberg:

> De senere år har produktionslinjen på MGK Hovedstaden haft et øget fokus på at skabe tydeligere forbindelser mellem kursisterne og det omgivende musikliv. Det sker blandt andet gennem samarbejder med lokale kulturaktører og festivaler samt gennem et bredere samfunds- og pædagogisk orienteret perspektiv i linjens aktiviteter. Derudover arbejdes der målrettet på, at kursisterne selv er udøvende og regelmæssigt præsenterer deres produktioner for eksterne publikummer, ligesom vi inviterer repræsentanter fra branchen ind på linjen for at styrke udvekslingen mellem MGK og det professionelle musikliv.

Clara Vuust, Leder af Musikhøjskolen Frederiksberg

Vuusts perspektiv suppleres af udviklingen internt i MGK-systemet. Morten Lundsby, der foruden sin rolleafdelingsleder på MGK Sankt Annæ har været tæt involveret i den nationale udvikling af produktionslinjen, beskriver, hvordan linjen i løbet af de seneste år er blevet styrket pædagogisk og socialt:

> På produktionslinjen har vi set en udvikling fra, at eleverne i begyndelsen stod som enkeltindivider, til at de i dag i langt højere grad fungerer som en gruppe, der kan samarbejde, skabe projekter og udgøre hinandens netværk. Både pædagogikken og den faglige profil er blevet mere afklaret, og underviserne arbejder målrettet med at rammesætte fællesskaber og samarbejder — både i projektforløb, også på tværs af linjer, og i de ugentlige fællestimer. Det bygger blandt andet på erfaringen af, at elever på produktionslinjen ikke nødvendigvis danner grupper af sig selv og derfor ikke i samme grad udvikler netværk som instrumentalister og sangere.
>
> Morten Lundsby, afdelingsleder MGK Sankt Annæ

De to citater tegner tilsammen et billede af, at MGK i dag arbejder mere bevidst og målrettet med både de *eksterne* og interne aspekter af netværksdannelse. Udfordringen har været reel, og at den i dag anerkendes og adresseres som et centralt udviklingspunkt i arbejdet med at forbinde MGK tættere til det omgivende musikliv.

Rapportens afsluttende perspektiv

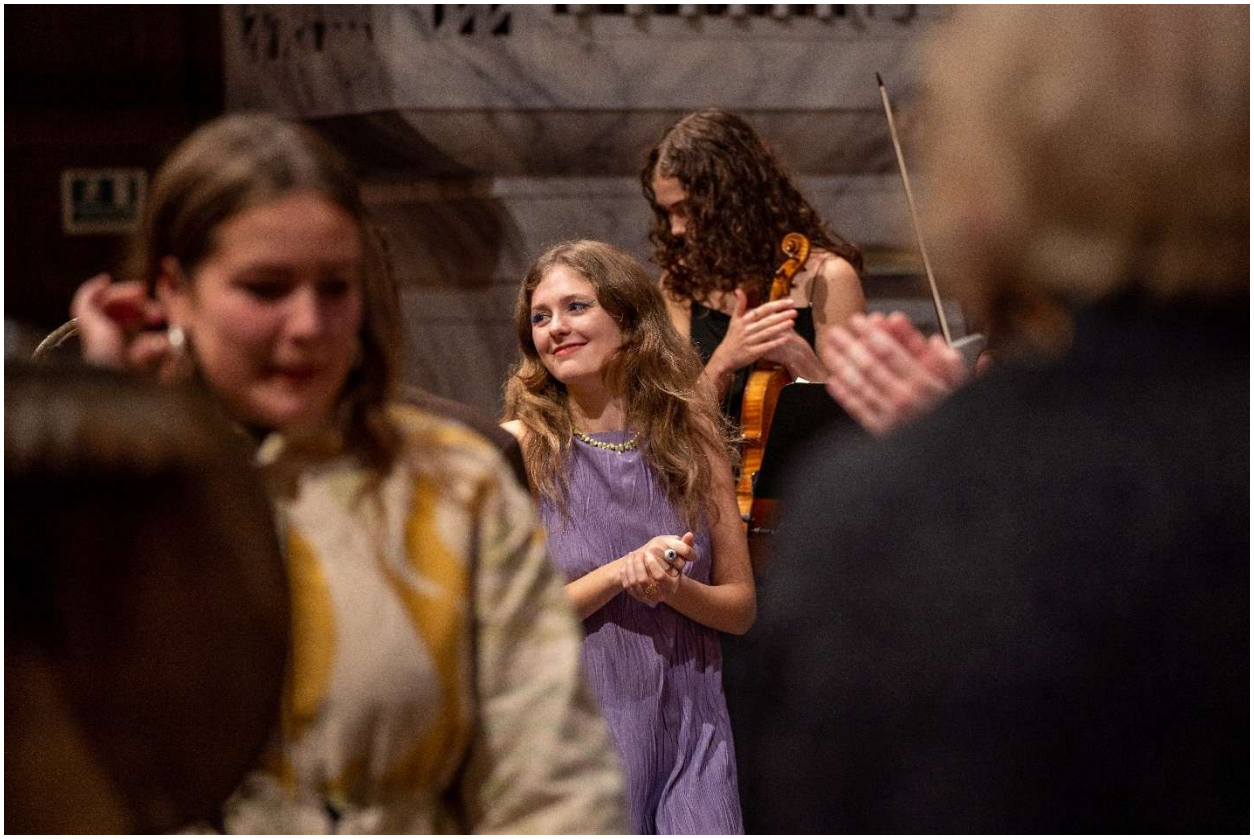

Rapporten har vist, hvordan MGK udfolder sit dobbelte formål om *at uddanne musikudøvere og -skabere, som kan deltage i og stimulere det lokale og regionale musikliv, og at forberede elever til optagelse på en videregående musikuddannelse*. Forløbet fungerer som adgangsvej til uddannelse og som et personligt og musikalsk modningsrum.

I rapportens første del blev det tydeligt, at MGK har en dokumenterbar virkning som forberedelse til videregående musikuddannelser. Elever med MGK-baggrund har markant større sandsynlighed for optag på danske konservatorier, og mange fortsætter på uddannelser både i Danmark og i udlandet. De kvalitative analyser viste, at MGK ikke kun handler om at kvalificere eleverne. For mange unge bliver MGK et sted der modner dem og hvor de for alvor opdager, hvem de er personligt og musikalsk.

I rapportens anden del blev perspektivet udvidet til MGKs betydning for musik- og kulturlivet. Her viser analyserne, at MGK-centrene fungerer som regionale kraftcentre, hvor undervisning, koncerter og samarbejder smelter sammen i en levende helhed. Eleverne bevæger sig på tværs af geografi og miljøer til større uddannelsesbyer, og mange vender tilbage til deres lokalmiljø som undervisere, arrangører eller musikere. MGK skaber et kredsløb, hvor lokale og nationale musikliv gensidigt styrker hinanden. MGKs betydning viser

sig i det, den sætter i gang. Ikke nødvendigvis i institutionens synlighed, men i de mennesker og fællesskaber, der udvikles omkring den.

Set i et bredere perspektiv vidner resultaterne om, at MGK spiller en vigtig rolle i dansk musikliv. Det er her, unge får mulighed for at fordybe sig i musik på højt niveau, uanset hvor i landet de bor. Det er her, lokale kulturmiljøer får nyt liv, og hvor professionelle musikere, undervisere og amatører mødes på tværs af generationer.

I en tid, hvor kunstneriske fællesskaber udfordres af forandrede arbejdsvilkår og hurtige kulturstrømme, peger MGK på værdien af det langsomme og det nære. På mødet mellem generationer, på fordybelsen og på det lokale engagement som forudsætning for fornyelse. MGK viser, at et levende musikliv ikke alene bæres af institutioner og scener, men af unge musiktalenter, der får lov til at vokse med musikken, og at musik kun kan blomstre dér, hvor nogen giver den videre.

Metode og teori

Dette kapitel redegør for rapportens metodiske og teoretiske grundlag. Formålet er at skabe gennemsigtighed i de valg, der ligger bag analyserne, og at vise, hvordan de kvantitative og kvalitative data er blevet kombineret til et samlet billede af MGKs effekt. Kapitlet består af tre afsnit: de to første afsnit præsenterer de overordnede metodiske principper, herunder tilgang, databehandling og afgrænsninger. Tredje afsnit indrammer det teoretiske grundlag to kernebegreber *Musikkens økosystem* og *oplevet effekt* der bliver anvendt gennem analysen.

Den kvantitative undersøgelse

Formål og design

Den kvantitative undersøgelse udgør rapportens empiriske hovedfundament og har til formål at belyse, hvilken betydning MGK har haft for tidligere elevers uddannelsesvalg, videre musikuddannelse, beskæftigelse og netværk fem år efter endt forløb. Den kvantitative tilgang består af to dele:

1. en landsdækkende spørgeskemaundersøgelse blandt tidligere MGK-elever, og
2. et særudtræk udarbejdet i samarbejde med Danmarks Statistik (DST), som belyser deltagernes videre uddannelses- og beskæftigelsesforløb på baggrund af registerdata.

Undersøgelsen er tilrettelagt ud fra et dobbelt perspektiv på virkning. Den kvantitative del belyser MGKs målbare effekter forstået som de dokumenterbare resultater i form af bl.a. videre uddannelse, beskæftigelse og musikalsk aktivitet. De kvalitative analyser undersøger MGKs oplevede effekter, forstået som de erfaringer, relationer og betydninger, der ikke kan opgøres i tal. Kombinationen af de to perspektiver gør det muligt at forstå MGKs betydning både som et konkret uddannelsesforløb og som en kulturel praksis, der skaber musikalsk identitet og sammenhængskraft.

Surveyen afdækker deltagernes oplevede erfaringer og vurderinger af MGKs betydning, mens DST-data dokumenterer de faktiske uddannelses- og arbejdsmarkedsveje. Kombinationen af selvrapporterede og registerbaserede data giver undersøgelsen både subjektiv dybde og objektiv præcision.

Designet er sekventielt i det den kvantitative del afdækker mønstre og danner afsæt for den kvalitative analyse, hvor udvalgte temaer udfoldes gennem interviews.

Population og centrale overvejelser om afgrænsning

Populationen omfatter 510 personer, der afsluttede MGK i 2018–2019. Populationen er afgrænset ud fra afslutningstidspunktet, da fem år efter endt MGK-forløb vurderes som et metodisk hensigtsmæssigt tidspunkt til at undersøge MGK's betydning. I modsætning til undersøgelser, hvor populationen defineres ud fra optagelsestidspunktet, sikrer denne afgrænsning, at respondenterne har haft et sammenligneligt efterforløb på 5–6 år. Dette reducerer variation, der alene kan tilskrives tidsforskelle, og styrker sammenligneligheden på tværs af populationen.

Fem år efter afslutningen repræsenterer samtidig et relevant modningspunkt, hvor mange tidligere MGK-elever har truffet centrale valg om videre uddannelse og beskæftigelse, men endnu ikke i samme omfang er påvirket af senere livsfaktorer som længerevarende karriereforløb eller familiedannelse. Endelig vurderes denne tidsmæssige afstand som passende i forhold til respondenternes erindring om MGK-forløbet, idet erfaringerne fortsat er relativt nærværende og dermed egnede til både kvantitativ og kvalitativ analyse.

Stikprøve

Stikprøven blev udvalgt gennem stratificering på køn, MGK-center, linje og instrument for at sikre repræsentativitet og mulighed for at analysere forskelle på tværs af undergrupper. Metoden gør det muligt at inkludere mindre specialiserede linjer som produktions- og folkemusiklinjen i analyserne.

Den beregnede stikprøvestørrelse (n = 220) svarer til en fejlmargin på ±5 % ved et 95 % konfidensinterval. Der blev modtaget 218 gyldige besvarelser, hvilket giver en svarprocent på 43 %, hvilket er en tilfredsstillende andel for et ikke-incitamentsbaseret online survey.

Dataindsamling og spørgeskema

Spørgeskemaet blev udsendt i november 2024 via MGK-centrene, som kontaktede tidligere elever gennem de mailadresser, de havde oplyst under uddannelsen. Skemaet kombinerede lukkede og åbne spørgsmål, herunder Likert-skalaer, multiple choice og fritekstfelter, og byggede på MGKs læreplaner samt Slots- og Kulturstyrelsens dimittendundersøgelse (2019).
En pilotundersøgelse med seks tidligere MGK-elever blev gennemført for at teste forståelighed og flow. Feedbacken førte til ændringer i rækkefølgen og præcisering af enkelte formuleringer, hvilket styrkede reliabiliteten.

Der opstod kort efter udsendelsen en teknisk fejl, som sendte enkelte deltagere på produktionslinjen til spørgeskemaets afslutning for tidligt. Fejlen blev rettet inden for et døgn, men kan have bidraget til underrepræsentation for netop den gruppe.

Registerdata fra Danmarks Statistik

For at supplere surveydata er der indgået et samarbejde med Danmarks Statistik, som har udarbejdet et særudtræk baseret på den samlede population af MGK-elever med afgang i 2018 og 2019. Udtrækket omfatter følgende variable:

- Første videregående musikuddannelse efter endt MGK-forløb.
- Nuværende professionelle kunstnere (2022), som tidligere har været MGK-elever i den pågældende kohorte.
- Antal selvstændige inden for lyd og musik blandt tidligere MGK-elever (afgang 2018–2019).
- Antal lønmodtagere beskæftiget inden for relevante brancher (musik, undervisning, kulturproduktion m.m.) blandt samme gruppe.

Data fra DST gør det muligt at kvantificere MGKs faktiske effekt på elevernes videre uddannelses- og karriereveje og fungerer som et objektivt modstykke til surveyens oplevede dimensioner. Registerdelen tilfører dermed undersøgelsen en ekstra validitetsdimension og gør det muligt at sammenligne selvrapporterede og faktiske forløb.

Databehandling og vægtning

Alle surveybesvarelser blev kvalitetstjekket og renset for ufuldstændige svar. Data blev behandlet i Microsoft Excel med beregning af frekvenser, krydstabeller og korrelationsanalyser. Registerdata fra Danmarks Statistik blev leveret i aggregeret form og behandlet i overensstemmelse med gældende databeskyttelsesregler.

Validitet, reliabilitet og begrænsninger

Undersøgelsen opretholder høj intern validitet gennem den systematiske stikprøveudvælgelse, vægtning og metodiske transparens. Reliabiliteten styrkes af pilotfasen og en ensartet dataindsamling. Integrationen af registerdata gaiver en ekstern validitet, der rækker ud over det oplevede niveau.

Der er dog metodiske begrænsninger. Den tekniske fejl og inaktive mailadresser kan have forårsaget non-response bias. Produktionslinjen og visse instrumentgrupper er underrepræsenterede. og surveyet kan risikere at favorisere respondenter, der fortsat har en aktiv tilknytning til musiklivet. Alle de forbehold er taget i betragtning ved tolkningen. Etiske hensyn er overholdt, da deltagelse var frivillig og anonym, og alle data behandles fortroligt i henhold til GDPR.

De kvalitative interviews

Formål og udvælgelse

Den kvalitative undersøgelse har til formål at nuancere og fortolke de tendenser, der fremgik af den kvantitative analyse, og at undersøge MGKs virkning, som den opleves og erfares af de mennesker, der har været en del af den. Hvor den kvantitative del afdækker MGKs målbare effekter gennem statistiske mønstre og registerdata, søger den kvalitative del at belyse de sociale, faglige og emotionelle dimensioner, som ikke kan opgøres i tal.

Den kvalitative del undersøger dermed den virkning, der opstår i mødet mellem elever, undervisere og institutioner. Der undersøges hvordan MGK har formet deltagernes faglige udvikling, deres forståelse af musik som praksis og deres relation til det lokale musikliv. I den forstand er analysen forankret i begrebet *oplevet effekt*: en virkning, der mærkes, deles og opstår gennem deltagelse.

Der blev gennemført fem fokusgruppeinterviews med i alt 27 tidligere MGK-elever. Udvælgelsen sikrede variation på køn, linje, instrument og geografi. Fire interviews blev gennemført fysisk (Aalborg, Aarhus og København), mens ét fandt sted online med deltagere bosat i udlandet (jf. figur 3). Kombinationen afspejler den geografiske spredning blandt tidligere elever og giver indsigt i både lokale og nationale perspektiver.

Gennemførelse og spørgeguide

Interviewene fulgte en semiåben struktur med en fast spørgeguide, der dækkede temaer som læring, fællesskab, identitet, videre uddannelse og musikliv. Guiden sikrede ensartethed på tværs af interviews, men tillod deltagerne at bringe egne erfaringer i spil. Hvert interview varede mellem 60 og 90 minutter, blev optaget og transskriberet ordret. Herefter blev materialet kodet tematisk. Først ud fra de teoretiske temaer, derefter induktivt for at identificere nye mønstre. Kombinationen af deduktiv og induktiv kodning gjorde det muligt både at bekræfte og udvide forståelsen af MGKs betydning.

Brug af grafer som refleksionsværktøj

For at styrke sammenhængen mellem de to metoder blev udvalgte grafer fra spørgeskemaundersøgelsen brugt som stimulusmateriale i interviewene. Deltagerne blev bedt om at forholde sig til, om graferne afspejlede deres oplevelser, og hvor de mente, virkeligheden adskilte sig.

Metoden, inspireret af *member checking*, gav mulighed for at validere forskerens fortolkning og invitere deltagerne ind i en refleksiv dialog. Flere deltagere knyttede egne erfaringer til surveyresultaterne og pegede på faktorer, som ikke fremgik af de kvantitative data, f.eks. betydningen af underviserrelationer og netværk efter MGK.

Analytisk tilgang og forskerrolle

Analysen blev foretaget som tematisk kodning på tværs af interviews. De mest fremtrædende temaer var læringsmiljø, motivation, rollemodeller, fællesskab og overgang til videre uddannelse. Analysen søgte at identificere både fælles erfaringer og kontraster. Forskerens rolle var faciliterende og refleksiv. Der blev lagt vægt på bevidsthed om egen position i feltet og på at skabe rum for divergerende perspektiver. Neutralitet og ligeværd i samtalerne blev prioriteret for at mindske interviewerens påvirkning og styrke datakvaliteten.

Validitet og metodiske overvejelser

Interviewenes validitet understøttes af transparens i udvælgelsen, brugen af fælles spørgeguide og integrationen af surveyresultaterne. Kombinationen af kvantitative og kvalitative metoder muliggør metodisk triangulering, hvor surveyens statistiske mønstre suppleres af deltagernes fortolkninger.

Der er dog begrænsninger. Deltagerne var generelt musikalsk aktive og ressourcestærke, hvilket kan give positiv bias. Gruppens sociale dynamik kan ligeledes have påvirket, hvilke perspektiver der kom frem. For at modvirke det bias blev der aktivt spurgt ind til modsigelser og alternative synspunkter. Interviewene skal derfor ses som et kvalitativt supplement, der uddyber surveyens resultater frem for at repræsentere hele populationen.

Etiske og kontekstuelle overvejelser ved brug af citater

De udvalgte citater er alle udtryk for større tendenser i survey- og interviewmaterialet. Alle MGK-centre er repræsenteret i citatet, og der er citater fra personer eller elever med tilknytning til alle de danske musikkonservatorier. I præsentationen af interviewcitater er der anvendt en differentieret anonymiseringsstrategi, som både tager hensyn til kontekst og informanternes beskyttelse. For tidligere MGK-elever angives konteksten forskelligt afhængigt af analysevinklen: Når citater indgår i afsnit om mobilitet, lokale forskelle eller regionale mønstre, fremgår det, hvilket MGK-center som informanten har tilhørt. Når citater derimod relaterer sig til videre uddannelse eller karriere, angives i stedet, hvilken type uddannelse informanten er optaget på. Tilgangen bevarer den analytiske relevans og anonymiteten for de deltagende elever.

For de inviterede aktører og institutionsrepræsentanter (herunder konservatorierektorer, musikskoleledere, ensemblechefer og kulturforvaltere) er der derimod ikke anvendt anonymisering. De udtaler sig som offentlige repræsentanter for institutioner eller funktioner, der kun varetages af én person, og anonymisering ville derfor være både unødvendig og forvirrende.

I den indledende fase af analysen blev citater gengivet så tæt på den mundtlige ordlyd som muligt. I den efterfølgende redigeringsproces blev det imidlertid tydeligt, at denne praksis i flere tilfælde vanskeliggjorde læserens forståelse, medførte unødigt lange citater og kunne skabe uklarhed omkring de analytiske pointer.

På den baggrund er alle citater i rapporten blevet sprogligt redigeret og strammet op. Citaterne gengives således ikke i fuldstændig ordret form, men som kondenserede og sprogligt bearbejdede versioner, der er loyale over for den oprindelige mening og analytiske pointe. Redigeringen har haft til formål at øge klarhed, læsbarhed og analytisk præcision uden at forandre indholdet. Alle redigerede citater er blevet anvendt med informeret samtykke, og navngivne aktører har haft mulighed for at godkende både citaternes formulering og kontekst.

Den samlede tilgang afspejler en etisk og refleksiv praksis, hvor hensynet til anonymitet og faglig transparens afbalanceres. Den understøtter undersøgelsens generelle principper om samtykke, ansvarlighed og troværdighed.

Afgrænsning og anden litteratur

Denne rapport undersøger effekten af MGK med fokus på betydningen for uddannelsesvalg, motivation og personlig udvikling. Rapporten sigter mod at belyse funktioner og virkninger, som de kommer til udtryk i deltagernes og nøgleaktørers erfaringer, frem for at levere en fuld evaluering af MGK-ordningen.

Rapporten indeholder derfor ikke, og kan ikke stå som belæg for, MGKs betydning for andre forhold som forudgående talentniveau, social baggrund, lokale uddannelses- og foreningsmiljøer eller samtidige kulturpolitiske indsatser. Den indeholder heller ikke en dækkende analyse af MGKs økonomi, styringslogikker, pædagogiske praksis i undervisningsrummet, eller en fuld national kortlægning af variationer mellem alle MGK-afdelinger. Valget af de to byer, Esbjerg og København, er desuden truffet med henblik på at sikre et empirisk grundlag, der er muligt at indsamle og analysere inden for projektets tidsmæssige rammer.

Endelig behandler rapporten ikke musiklivets bredere strukturer som primært genstandsfelt, men kun i det omfang de er analytisk relevante for at forstå MGKs position i det danske musikalske landskab.

For at placere undersøgelsen i en bredere forståelse henvises læseren til supplerende litteratur og datakilder, som belyser dele af musiklivet, som denne rapport bevidst afgrænser sig fra:

- Overordnede, databaserede indsigter om dansk musikliv (genrer, strukturer, udviklingstendenser m.m.) kan findes i Dansk Musikliv i Tal 2023 & 2024, udarbejdet af Art Music Denmark, Jazz Danmark, ROSA og TEMPI.
- Køn, frafald og barrierer i de foregående talentmiljøer behandles særskilt i Musiklivets Talentrapport fra Kulturens Analyseinstitut, som bl.a. peger på kulturelle og strukturelle barrierer for fastholdelse af piger og unge kvinder i musiklivet. Rapporten indeholder også konkrete nøgletal om fx instrumentvalg og mønstre blandt ansøgere til MGK.
- Viden, anbefalinger og konkrete tiltag ift. ligestilling og mangfoldighed er samlet i *Inspirationskatalog til en bedre kønsbalance i musiklivet*, der fungerer som et praksisnært supplement til analyser af barrierer og løsninger i musiklivet.
- Programlægning, repræsentation og repertoiremønstre i det klassiske musikliv belyses via Repertoirestatistikken 2020/2021, 2021/2022 og 2022/2023, der synliggør, hvilken musik der opføres på tværs af centrale institutioner og festivaler, herunder balancer ift. køn, nationalitet samt ny/ældre musik.

I et internationalt perspektiv findes der desuden relevant litteratur fra sammenlignelige lande, som kan udvide forståelsen af talentudvikling, frafald og ulighed i musikuddannelse og musiksektoren. P

Teori- & begrebsafklaring

Musikkens fødekæde & økosystem

Begrebet *musikkens fødekæde* bruges i mange sammenhænge i musiklivet og rummer sjældent én entydig definition[21]. Når det anvendes, afspejler det ofte en forestilling om, at der er en årsag-virkning-sammenhæng mellem deltagelse på ét niveau og adgang til det næste. Det indebærer en idé om lineær progression, hvor musikalsk talent udvikles i et næsten forudbestemt system, hvor hvert trin bygger ovenpå det forrige, og hvor vejen mod det professionelle musikliv fremstår både målrettet og i nogen grad ensrettet.

I mine interviews bad jeg alle informanter forholde sig til spørgsmålet: *Hvordan bidrager MGK til fødekæden fra talent til professionel musiker?* Indledningsvist mødte jeg stor opbakning til MGKs rolle. Blandt de positive stemmer udtaler musikskoleleder og tidligere afdelingsleder i MGK Sydjylland Jan Rohde Pedersen:

> "Som musikskole er det et kæmpe privilegium at have et fødekædeperspektiv på egen skole. Når MGK-eleverne spiller, ser man, hvordan de øvrige elever kigger på dem med en tydelig længsel efter selv at nå dertil. Det understreger, hvor afgørende det er at have et trinbræt videre mod de videregående musikuddannelser.
>
> Jan Rohde Pedersen, Vejen Musikskole og tidl. MGK Sydjylland

Men som interviewene skred frem, blev begrebet *fødekæde* i stigende grad genstand for refleksion og kritik. Flere informanter problematiserede, at *fødekæde* kan give indtryk af én rigtig vej og overser musiklivets kompleksitet. I stedet fremhævede de alternative begreber som *økologi* eller *økosystem*, der i højere grad rummer de mange forbindelser, aktører og veje, som musiklivet reelt består af.

Begrebet *musikkens økosystem* har især vundet frem gennem Kim Boeskovs forskning og rapporten *Grib Engagementet* (2023), hvor det bruges til at beskrive samspillet mellem undervisning, musikudøvelse, fællesskaber og strukturer. Økosystem-begrebet åbner for en forståelse af musiklivet som noget dynamisk og cirkulært snarere end noget lineært og målrettet.

Af den grund er det også rapportens hensigt så vidt muligt at undgå begrebet *fødekæde* i konklusioner om sammenhængen mellem MGK, musikskoler og konservatorier. I stedet tilstræbes en mere åben og kompleks forståelse af samspillet mellem aktører og niveauer i musiklivet.

[21] Se bl.a. KODA 2025; Kulturens Analyseinstitut 2025; Politiken 2025; Radar 2024.

Oplevet effekt

Begrebet *oplevet effekt* bruges i rapporten til at forstå den virkning, MGK har på det lokale musikliv. Ikke som et resultat der kan opgøres i tal, men som en kvalitativ og relationel erfaring.

Hvor traditionel effektmåling søger at dokumentere resultater gennem kvantitative indikatorer, retter begrebet sig mod den betydning, som mærkes, erfares og deles blandt de mennesker og miljøer, der omgiver MGK. Rapporten kombinerer de to tilgange: De kvantitative analyser belyser MGKs målbare resultater f.eks. videre uddannelse, beskæftigelse og musikalsk aktivitet, mens begrebet *oplevet effekt* fokuserer på de erfaringer og betydninger, som ikke kan opgøres i tal. De to perspektiver supplerer hinanden og gør det muligt at forstå MGKs virkning både som en dokumenterbar realitet og som en levet, social og kulturel erfaring. Hvor den målte effekt viser, hvad MGK fører til, viser den oplevede effekt, hvordan og hvorfor den virker.

Forståelsen trækker på en bred kulturteoretisk tradition, hvor oplevelse og betydning anses som centrale dimensioner af kulturens værdi. Her beskriver Peter Duelund (2003) den oplevede betydning som et grundlæggende aspekt af kulturens samfundsmæssige rolle. Kulturens værdi kan ikke alene opgøres gennem produktion, publikumsantal eller økonomisk udbytte, men må forstås gennem den sociale og symbolske resonans hvorpå kultur skaber mening, fællesskab og identitet. Den oplevede betydning peger dermed på en form for virkning, der ikke nødvendigvis er synlig, men som opleves som nærvær og samhørighed i hverdagslivet.

Tilgangen kan kobles til Christopher Smalls (1998) begreb *musicking*, der forstår musik ikke som et objekt, men som en handling og social praksis. Small beskriver *musicking* som enhver form for deltagelse i musik og dermed som en proces, der skaber og udtrykker relationer mellem mennesker. Set i det lys kan MGKs virkning forstås som noget, der opstår i selve deltagelsen og som et samspil mellem elever, undervisere, institutioner og lokalsamfund. MGK virker i det øjeblik, det forbinder mennesker gennem musikalsk aktivitet.

Samtidig viser analysen af MGKs lokale rolle i bl.a. Esbjerg og København, at virkningen er stedbunden, og at musikalsk aktivitet påvirkes og forudsættes af det kulturelle og geografiske miljø, aktiviteten udspiller sig i. Forskellen peger på nødvendigheden af at forstå *oplevet effekt* som noget, der forankres i stedets sociale og kulturelle struktur. I tråd med Doreen Massey (1994) og Yi-Fu Tuan (1977) kan sted og rum forstås som et relationelt og oplevelsesbaseret fænomen, der får betydning gennem de handlinger og relationer, der udspiller sig dér. MGK-centrenes betydning kan derfor ikke løsnes fra deres geografiske kontekst. Deres oplevede effekt opstår i kraft af den måde, de indgår i og påvirker lokale fællesskaber.

I forlængelse heraf kan *oplevet effekt* også forstås gennem nyere teorier om relationel kulturproduktion og kulturel deltagelse. Ifølge Nina Simon (2010) ligger kulturinstitutioners virkning ikke i, hvad de formidler til publikum, men i, hvad de skaber sammen med deres deltagere. MGKs effekt skal derfor ikke forstås som et slutprodukt f.eks. en koncert eller et optag på musikkonservatoriet, men som en proces af deltagelse og samskabelse, hvor elever, undervisere og lokale aktører udvikler musikalske fællesskaber sammen.

Endelig kan MGKs betydning ses som en del af en bredere institutionel økologi. I lighed med Markusen og Gadwas' (2010) forståelse af *creative placemaking* og Matarassos (1997) begreb om *social impact* opstår MGKs virkning i det samspil, centret indgår i med musikskoler, spillesteder, ensembler og uddannelsesinstitutioner. Den *oplevede effekt* er dermed ikke en egenskab ved MGK alene, men en emergent kvalitet, der opstår i det musikalske økosystem, MGK er en del af.

Kombineret peger perspektiverne på, at MGKs oplevede effekt ikke kun kan måles i antal koncerter eller optagne elever, men bør forstås som en kulturel resonans dér, hvor MGK skaber nærvær, identitet og musikalsk sammenhængskraft.

Figurliste

Figur 1 – Antal optagne MGK-elever afgangsført i 2018 – 2019 fordelt på uddannelsestype 11
Figur 2 – Antal MGK-elever afgangsført i 2018 – 2019 fordelt på uddannelsestype 12
Figur 3 – Studieoptag blandt tidligere MGK-elever fordelt på uddannelsestype & køn 13
Figur 4 – Antal optagne på uddannelsestype fordelt på MGK-center 14
Figur 5 – Procentvis fordeling af antal afgangsførte fordelt på MGK-center ift. studieoptag15
Figur 6 - Danske ansøgere fordelt på konservatorieafdelinger..... 16
Figur 7 - Antal optagne på et dansk musikkonservatorie blandt de afgangsførte MGK-elever 19
Figur 8 - Fordeling af ansøgere til de danske musikkonservatorier med og uden MGK-baggrund 20
Figur 9 - Fordelingen af ansøgere & optagne til de danske konservatorieuddannelser med og uden MGK-baggrund..... 21
Figur 10 - Fordelingen af ansøgere & optagne til de danske konservatorier med og uden MGK-baggrund 22
Figur 11 - MGKs betydning for musikalsk og personlig udvikling..... 28
Figur 12 - MGKs betydning for læring og teknisk bevidsthed 29
Figur 13 – Normeret studietid for elever, der afsluttede MGK i perioden 2018 – 2019 31
Figur 14 – Årsag til at stoppe MGK før normeret tid 32
Figur 15 - MGKs betydning for selvtillid, retning og relationer..... 32
Figur 16 - Bopælsregion under MGK for elever afgangsført i perioden 2018 - 2019..... 41
Figur 17 - Bopælslandsdel under MGK for elever afgangsført i perioden 2018 – 2019..... 42
Figur 18 – Tidligere MGK-elevers flyttemønster fem år efter endt MGK..... 42
Figur 19 - MGK-elevernes geografiske fordeling relativt til perioden under MGK 43
Figur 20 - MGK-elevernes geografiske fordeling relativt til perioden under MGK 44
Figur 21 – Oversigt over hvor de tidligere MGK-elever er flyttet til fem år efter MGK..... 45
Figur 22 – Tilvækst i antal af MGK-elever i de kommuner, der huser et musikkonservatorium 45
Figur 23 – Den nationale musikalsk udøven for tidligere MGK-elever fordelt på landsdel .. 46
Figur 24 – Model over MGKs lokale funktion. MGK bevæger sig i et dynamisk spektrum mellem at være dér, musikken udspringer fra, og en ø i byens musikalske hav, der både forsyner og forbinder det lokale musikliv..... 57
Figur 25 – Andelen af udøvende musikere pr. center 62
Figur 26 - Andelen af tidligere MGK-elever, som afsluttede MGK i perioden 2018 - 2019, der er registreret kunstnere (Danmarks Statistik) 65
Figur 27 - Andelen af tidligere MGK-elever fordelt på køn, der er registreret kunstnere..... 66
Figur 28 - Respondenter fordelt på udøvelsesformer 5 år efter endt MGK 67

Figur 29 – Respondenter fordelt på antal udøvelsesformer..... **Fejl! Bogmærke er ikke defineret.**
Figur 30 – Respondenter fordelt på udøvelsesform og MGK-center .. **Fejl! Bogmærke er ikke defineret.**
Figur 31 – Respondenter fordelt på udøvelsesform og bopælsregion 69
Figur 32 – Respondenter fordelt på udøvelsesform og køn 69
Figur 33 - Undervisningsbeskæftigelse efter endt MGK 70
Figur 34 – Tidligere MGK-elever fordelt efter, om de underviser på én eller flere institutionstyper 71
Figur 35 – De forskellige institutionelle sammenhænge, hvor tidligere MGK-elever varetager undervisning 71
Figur 36 – Respondenter, der indenfor de sidste 5 år, har haft en indtægt relateret til deres hovedfag..... 72
Figur 37 – Antal respondenter fordelt på musikrelateret indtægt ift. respondenternes årsindkomst..... 72
Figur 38 – Antal tidligere MGK-elever med musikalsk tilknytning til arbejdsmarkedet 73
Figur 39 – Angivelse af arbejdsmarkstilknytninger for MGK-elever afgangsført i 2018 – 2019 74
Figur 40 - Lønmodtagere blandt tidligere MGK-elever afgangsført i 2018 - 2019 fordelt på køn og branche..... 74
Figur 41 – MGKs betydning for karriere og netværk..... 76
Figur 42 – MGKs betydning for netværk og karriere..... 77

Litteraturliste

»Bekendtgørelse af lov om musik.« 14. januar 2014.

»Bekendtgørelse om musikalske grundkurser.« 14. januar 2014.

Boeskov, Kim. *Grib Engagementet*. Bestilt af Kulturministereiet, Slots- og Kulturstyrelsen, 2023.

Dansk Kunstnerråd. *Kunstnere i tal - om Statistikken Kunstnere i Danmark*. København N: Dansk Kunstnerråd, 2024.

Duelund, Peter. *The Nordic Cultural Model*. København: Nordisk Kultur Institut, 2003.

Gadwa, Ann Markussen & Anna. *Creative Placemaking*. Washington DC: National Endowment for the Arts, 2010.

KODA. »Fødekæde.« *KODA Kultur*. 2025. https://kultur.koda.dk/nyheder/foedekaede/ (senest hentet eller vist den 9. oktober 2025).

Kulturens Analyseinstitut. »Ny rapport: Ulig konkurrence driver piger ud af den musikalske fødekæde.« *Via Ritzay*. 24. september 2025. https://via.ritzau.dk/pressemeddelelse/14592794/ny-rapport-ulig-konkurrence-driver-piger-ud-af-den-musikalske-fodekaede (senest hentet eller vist den 9. oktober 2025).

Kulturministeriet. »Aftale indgået om kompensation af MGK-centre, som får reduceret støtte i 2022 og 2023.« 21. juni 2021. https://kum.dk/aktuelt/nyheder/aftale-indgaaet-om-kompensation-af-mgk-centre-som-faar-reduceret-stoette-i-2022-og-2023 (senest hentet eller vist den 11. november 2025).

—. »Ny ansvarsfordeling for MGK på tegnebrættet.« 02. november 2023. https://kum.dk/aktuelt/nyheder/ny-ansvarsfordeling-for-mgk-paa-tegnebraettet (senest hentet eller vist den 28. november 2025).

Lehmann, Jennifer Frydensbjerg. »Gammel konflikt blandt landets MGK-centre blusser op: »Man omgår fakta, fordi man vil tilbage til det, der var før, for enhver pris«.« *Kulturmonitor*. 6. marts 2023. https://kulturmonitor.dk/kulturpolitik/art9240682/%C2%BBMan-omg%C3%A5r-fakta-fordi-man-vil-tilbage-til-det-der-var-f%C3%B8r-for-enhver-pris%C2%AB (senest hentet eller vist den 28. november 2025).

Lundberg, Rasmus Faber. »»Det skriger til himlen«: Centralt led i musikkens fødekæde føler sig forbigået af kulturministeren.« *Kulturmonitor*. 25. september 2025.

https://kulturmonitor.dk/nyheder/musik/article18559717.ece (senest hentet eller vist den 28. november 2025).

Marstal, Inge. »Det absolut svageste led i den musikalske fødekæde er vuggestuer og børnehaver.« *Politiken (Debatindlæg)*. 16. september 2020. https://politiken.dk/debat/debatindlaeg/art7919646/Det-absolut-svageste-led-i-den-musikalske-f%C3%B8dek%C3%A6de-er-vuggestuer-og-b%C3%B8rnehaver (senest hentet eller vist den 9. Oktober 2025).

Massey, Doreen. *Space, Place and Gender*. Cambridge: Polity Press, 1994.

Matarasso, François. *Use or Ornament? The Social Impact of Participation in the Arts*. Stroud: Comedia, 1997.

Radar. »Carsten Holm: 'Jeg vil næsten kalde Radar for kulturbærende.« *Radarlive*. September 2024. https://radarlive.dk/blog/2024/september/carsten-holm-jeg-vil-naesten-kalde-radar-for-kulturbaerende/ (senest hentet eller vist den 9. oktober 2025).

Simon, Nina. *The Participatory Museum*. Santa Cruz, CA: Museum 2.0, 2010.

Small, Christopher. *Musciking: The meaning of Performing and Listening*. Hanover, NH: University Press of New England, 1998.

Statens Kunstfond. »FÆLLES KURSUSFAGLIGE RETNINGSLINJER.« *MUSIKALSKE GRUNDKURSER I DANMARK*. Slots- og kulturstyrelsen, 16. juni 2016.

Svendsen, Arne. *Hårde beskyldninger i sag om Musikalsk Grundkursus*. 16. juni 2017. https://www.sn.dk/art2808151/slagelse-kommune/haarde-beskyldninger-i-sag-om-musikalsk-grundkursus/ (senest hentet eller vist den 28. november 2025).

—. *Hårde beskyldninger i sag om Musikalsk Grundkursus*. 16. juni 2017. https://www.sn.dk/art2808151/slagelse-kommune/haarde-beskyldninger-i-sag-om-musikalsk-grundkursus/ (senest hentet eller vist den 28. november 2025).

Tuan, Yi-Fu. *Space and Place: The Perspective of Experience*. Minneapolis: University of Minnesota Press, 1977.